

Mga Binuatan

Ta Mga Apustulis

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mga Binuatan

Yi na libro sugpon ta mga nasulat naan ta *Miad Na Balita Na Pasugid Lucas*. Una na nasulat naan ta yi na libro parti ta pagbalik Jesus naan ta langit pagtapos na nabannaw kanen an. Sunod na nasulat parti ta mga bellay na naagian ta mga tinudluan Jesus na patuman danen sugo ya na pabilin din ki danen na isugid miad an na balita parti ki kanen naan ta tanan na mga itlaw na naan ta Jerusalem, Judea, Samaria asta ta bilog na kalibutan. Sunod na nasulat parti ta mga itlaw naan ta madyo na mga lugar asta ta syudad na Roma na gatuo man ki Jesus tenged ta pagsugid ki danen ta miad na balita.

Katamaan ta mga nasulat naan ta yi na libro parti ki Pablo. Nasulat parti ta natabo ki kanen na kanen an gatuo ki Jesus. Nasulat man parti ta iya na pagwali parti ki Jesus naan ta mga itlaw na dili-Judio. Tenged Jesus daw una na mga itlaw na gasunod ki kanen mga Judio, salig ta mga itlaw na miad an na balita parti ki Jesus para nang ta mga Judio. Piro, nasulat man naan ta yi na libro na Dyos Ispiritu Santo an pirmi gaubay na magtabang ta mga tinudluan Jesus ta iran na pagsugid parti ki Jesus naan ta mga Judio daw ta mga dili-Judio. Naan ta yi na libro nlaman ta na liag ta Dyos na tanan na mga itlaw naan ta bisan indi na lugar may upurtunidad na magtuo ki Jesus na yon man maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mga Binuatan

1. Pagpripapar ta mga tinudluan Jesus na magsugid ta miad na balita (1:1-26)
2. Pagsugid ta miad na balita naan ta Jerusalem (2:1 - 8:3)
3. Pagsugid ta miad na balita naan ta Judea daw Samaria (8:4 - 12:25)
4. Pagsugid ta miad na balita naan ta madyo na mga lugar (13:1 - 28:31)

Pagpripaparar Ta Mga Tinudluan Jesus Na Magsugid Ta Miad Na Balita

1 ¹ Dungganen na Teofilo,
 Ta una na libro na ake na pasulat, pasaysay ko parti ta tanan na mga pabuat daw patudlo Jesus ² asta ta adlaw na kanen an padala na malik naan ta langit. Na ula pa kanen an gabalik naan ta langit, may tugon bilin kanen an paagi ta Dyos Ispiritu Santo para ta napili din na mga apustulis. ³ Seled ta kwarinta na adlaw tapos ta iya na kamatayen daw pagbannaw, gapakita kanen an ki danen daw pamatuuran din gid ta tama na mga bisis na kanen an bui. Ta pagkitaay danen daw Jesus, gatudlo man kanen an parti ta pagdumala ta Dyos.⁴ ⁴ Ta isya na adlaw na gatipon danen Jesus na gakaan, gambal kanen an, “Dili kaw anay mag-alin ta Jerusalem. Magtagad kaw nang asta matuman pangako ya ta Dyos na ake na Amay. Papangako din na Dyos Ispiritu Santo ipadala ki kyo paryo ta nasugid ko en kan-o. ⁵ Juan ya gabautismo ta mga ittaw paagi ta waig piro kyo yan, ta paglambay ta pila na mga adlaw mabautismuan kaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo.”

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit

⁶ Na gatipon mga apustulis an daw Jesus naan ta isya na bukid, gainsa danen an ki kanen, “Ginuo, yi en taan timpo para palinen gubirno ta Roma aged ibalik no isab naan ki kiten na mga linai Israel pagdumala an ta ate na lugar?”^b

⁷ Sabat Jesus, “Dili para ki kyo na mlaman daw kan-o matabo tak Dyos an na ake na Amay, kanen nang gid may katengdanan ta pagtirmino ta mga timpo daw ta mga matabo. ⁸ Piro, ta pagbaton nyo ta Dyos Ispiritu Santo, mabaton nyo gid gaem na alin ta Dyos daw magsugid kaw parti ki yaken naan ta syudad Jerusalem, ta bilog na Judea, naan ta Samaria daw asta ta madyo pa gid na mga lugar.”

⁹ Pagtapos ta ambal Jesus, pasunod gid danen ta tan-aw kanen an mintras na kanen an padala en na malik naan ta langit. Nalekkepan kanen an ta panganod daw narwad dayon ta iran na panan-aw. ¹⁰ Na danen an gaangad pa na gatan-aw ta miad, nali nang may darwa na mama na gabayo ta puti gatindeg tengnged ki danen ¹¹ daw gambal ki danen, “Kyo na mga taga-Galilea, man-o tak gatindeg kaw dyan daw gaangad naan ta langit? Jesus ya na nakita nyo na padala naan ta langit, kanen malik naan ta kalibutan i ta paryo man na paagi na nakita nyo kanen an na gabalik naan ta langit.”

Pagpili Ta Sal-i Ki Judas

¹² Pagtapos na Jesus gabalik naan ta langit, gabalik man mga apustulis an naan ta Jerusalem alin ta bukid ya na pangaranan na Bukid Olibo

^a 1:3 Pwidi nyo mabasa parti ta *pagdumala ta Dyos* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

^b 1:6 *Mga linai Israel* beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na may kaadyuon daw panawen ula tenga uras.^c ¹³Pag-abot naan ta Jerusalem, gapanaik danen an naan ta apaw na kwarto ta balay na padayunan danen. Yi mga apustulis na naan dya: danen Pedro daw Juan, Santiago daw Andres, Felipe daw Tomas, Bartolome daw Mateo, Santiago na bata Alfeo, Simon na paumaw man na Makabanwa daw Judas na bata Santiago. ¹⁴Danen an pirimi gadumaay ta pagpangamuyo na duma danen pila na mga bai, daw Maria na inay Jesus daw mga utod Jesus na mga mama.

¹⁵Isya adlaw na mga apustulis naan pa ta Jerusalem, Pedro i gatindeg daw gambal naan ta mga paryo din na gatuo ki Jesus. Katamaen an ta mga gatuo na naan dya mga sinto binti. Ambal Pedro ki danen, ¹⁶“Mga utod ko, naan ta plano ta Dyos na matuman pasulat ya Ari David any pa sa paagi ta Dyos Ispiritu Santo parti ki Judas na gapanguna ta mga gadakep ki Jesus. ¹⁷Kanen ya isya man na mimbrow ta ate na grupo na papili Jesus na magsirbi ki kanen duma ki kiten.”

¹⁸Yi natabo ki Judas: Kwarta ya na nabaton din tenged ta malain din na buat parti ki Jesus, pagamit din ta pagpalit ta basak daw naan dya napatay kanen an. Na napatay kanen ya, gaalok iya an na lawa, gapuswak iya na gettek daw gagwa iya na mga bituka. ¹⁹Tanan na mga itlaw naan ta Jerusalem nalam ta natabo ya ki Judas daw basak ya na palit din paumaw danen naan ta iran na linggwai “Aceldama” na yon man paumaw na Basak Ta Lengnessa.

²⁰Pedro i gambal pa gid, “May nasulat naan ta libro na Mga Salmo, ‘Kabay na ula may mag-istar na mga itlaw naan ta lugar na istaran din.’^d

Daw nasulat man,

‘Kabay na may magsal-i
ta iya na katengdanan.’^e

²¹⁻²²Gani, kinanglan na may isya na magdugang ki kiten na magpamatuod man na Ginuo Jesus nabannaw. Piro, kinanglan na isya kanen an na gaduma ki kiten ta tanan na mga timpo na naduma ta pa Ginuo ya, umpisa ta pagbautismo na pabuat Juan asta ta adlaw na padala Jesus ya na malik naan ta langit.”

²³Pagtapos ta ambal Pedro, gapili danen an ta darwa na mama aged alin ta darwa an isya nang pilien danen. Papili danen Matias an daw Jose na paumaw na Barsabas na pabansagan man na Justo. ²⁴Pagtapos ta pagpili ta darwa an, gapangamuyo danen an, “O Ginuo, kaon nang nalam daw ino naan ta isip ta tanan na mga itlaw. Gani, isugid no ki kami daw kino ta darwa i pilien no na apustol ²⁵na magsal-i ki Judas na gatalikod

^c 1:12 Panaw na ula tenga uras paryo man ta kaadyuon na mga isya kilumitro.

^d 1:20 Mga Salmo 69:25   ^e 1:20 Mga Salmo 109:8

ta iya na katengdanan daw anen en ta lugar ya na bagay ki kanen.”
 26 Pagtapos ta pangamuyo, gagabot-gabutay danen an daw napili Matias ya daw kanen padugang ta unsi ya na mga apustulis.

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Jerusalem

2 ¹Gabot adlaw na pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Pentecostes.^f Gatipon tanan na mga gatuio ki Jesus naan ta isya na balay. ²Nali nang, may namatian danen an na alin ta langit paryo ta biskeg na angin na gabagrang gid naan ta bilog na balay na patipunan danen. ³Dayon, may gapakita ki danen na daw lagen paryas mga derse na legleg ta apoy na gatugdon naan ta kada isya ki danen. ⁴Pagaeman danen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gambal danen an ta lain-lain na mga linggwai na ula danen naistudyui sunod ta ipaambal ta Dyos Ispiritu Santo ki danen. ⁵Ta yon man na timpo, may dyusnon na mga Judio na gatinir naan ta Jerusalem na naan alin ta lain-lain na mga nasyon. ⁶Ta pagmati danen ta sinaba, tama gailing dya na gatipon. Gatingala gid danen an tak namatian ta kada isya ki danen naan ta iran na kaugalingen na linggwai paambal an ta mga gatuio. ⁷Gatingala gid danen an daw gambal, “Di’ ba yi na mga gambal i taga-Galilea? ⁸Man-o tak namatian ta anduni danen an na gambal naan ta mga linggwai ta ate na mga lugar? ⁹Kiten i mga taga-Parto, taga-Medo, daw taga-Elam, daw duma man ki kiten naan alin ta Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia,^g ¹⁰Frigia, Pamfilia, Egipto daw parti ta lugar na Libya na dani ta Cirene. Duma an ki kiten naan alin ta lugar na Roma, ¹¹mga Judio man daw mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Duma an a ki kiten naan alin ta pulo na Creta daw duma an naan alin ta lugar na Arabia. Piro, bisan lain-lain ate na mga linggwai, namatian ta danen an na gambal naan ta ate na inalinan na mga linggwai parti ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos!” ¹²Iling tan ambal danen tenged ta iran na katingala daw gainsa-insaay danen an, “Ino taan liag ambalen ti?” ¹³Piro, duma an gasunlog na gambal, “Mga ingaw nyan!”

¹⁴Dayon, Pedro i duma ta unsi na mga apustulis gatindeg naan ta tubangan ta mga ittaw daw bakod iya na kagi na gambal kanen i, “Mga kasimanwa ko na mga Judio daw tanan kaw na gatinir naan ta Jerusalem, pamatian a nyo daw tugutan a ta pagsugid ki kyo daw ino beet ambalen ta yi na natabo. ¹⁵Dili kami i mga ingaw paryo ta paisip nyo. Sellem pa i! Tallo nang pa uras galambay alin ta pagsennang ta adlaw. ¹⁶Ta matuod, yi na natabo naambal en Joel na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Ambal Joel,

^f 2:1 Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pentecostes* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

^g 2:9 Prubinsya an na *Asia* anay pa sa sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma daw naan dapit ta lugar na anduni paumaw ta na Turkey.

- 17 ‘Dyos an gambal daw ino iya na imuon ta katapusan na mga inadlaw. Ambal din,
 “Ipadala ko Dyos Ispiritu Santo
 naan ta tanan na mga itlaw
 para gaeman din danen an.
 Inyo an na mga kabataan
 magsugid ta ake na mga ambal.
 Inyo an na mga miron
 makakita ta mga panan-awan.
 Inyo na mga manakem na mama
 makakita ta ake na mga plano
 naan ta iran na mga dagammo.
- 18 Bisan naan ta ake na mga suguon,
 mga mama man daw mga bai,
 papadala ko ake na Ispiritu
 ta yon man na mga inadlaw
 daw magsugid man danen an
 ta ake na mga ambal.
- 19 Ipakita ko naan ta mga itlaw
 mga katingalaan naan ta langit
 daw mga sinyalis naan ta kalibutan.
 Tama na mga lengngessa tenged ta pagpatay.
 May mga apoy man
 daw mga tumbuok na aso.
- 20 Adlaw an dili magpawa
 daw bulan an magminog na paryo ta lengngessa
 bag-o mabot andemen na adlaw na makatingala
 na Ginuo an mag-ukom ta tanan na mga itlaw.
- 21 Piro, ta yon man na timpo,
 daw kino marani ta Ginuo Dyos malibri
 alin ta silot ta iya na mga sala.” ’ ”^h

22 Ambal pa Pedro, “Mga paryo ko na linai Israel, matian nyo gid ambalen ko i ki kyo parti ki Jesus an na taga-Nazaret. Kanen an gabuat ta mga katingalaan na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos. Tenged ta mga pabuat ta Dyos paagi ki Jesus pamatuuran din na Jesus an may bakod na gaem na alin ki kanen. Yi tanan nlanan nyo gid tak anen di natabo. ²³Jesus an patugyan naan ki kyo sunod ta plano ta Dyos na patirmino din en daan. Piro kyo yan, papapatay nyo kanen an paagi ta tabang ta mga itlaw na ula kakala ta Dyos daw palansang danen Jesus an naan ta krus. ²⁴Piro, pabannaw kanen an ta Dyos na beet ambalen dili

^h 2:21 Joel 2:28-32

din en magian mga kasakit an na gadala ta kamatayen daw dili en isab kanen an mapatay. Dili kanen mabilin naan ta lugar ta mga patay tak anduni ula en kamatayen kanen an. ²⁵Naan ta sinulat Ari David, ambal David parti ki kanen iling ti,

‘Nakita ko na Ginuo Dyos an
pirmi gaduma ki yaken
aged ula en may makatublag ki yaken.

²⁶ Nyan gid nalipay ake na tagipusuon
daw sikad sadya ake an na mga paambal
tenged ki kaon, O Ginuo.

Bisan mapatay a, may palaeman a pa
²⁷ tak nlaman ko na dili a no dilian
naan ta Hades na lugar ta mga patay
daw dili no man tugutan na malunot
lawa an ta imo gid na Manugsirbi.

²⁸ Patudlo no ki yaken daw ino paagi na mangabui
aged may kabui na ula katapusan
daw malipay a tenged kaon ake na maduma.’”ⁱ

²⁹ Pedro i gapadayon pa gid ta iya na pag-ambal, “Mga utod ko, daw parti ki Ari David na ate na alinan na kaapuan, nlaman ta gid na napatay kanen ya daw asta anduni iya na lebbengan anen pa di. ³⁰Kanen ya isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Nlaman din na gapangako Dyos an ki kanen na isya ta iya na mga linai manubli ta iya na pagkaari. Ta pagpangako ta Dyos ki kanen, gasumpa Dyos an na tumanen din gid iya na pangako. ³¹Nlaman en daan David parti ta pagbannaw ya ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.^j Gani, gambal David ya na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dili kanen an pabay-an ta Dyos naan ta Hades na lugar ta mga patay daw dili man malunot iya na lawa. ³²Jesus an pabannaw ta Dyos daw kami tanan mga gapamatuod ki kyo tak nakita nay en kanen an na bui. ³³Jesus man paatagan ta Dyos Amay ta pinakadatas na katengdanan na naan kanen tengnged ta Dyos Amay naan dapit ta tuo daw pabaton din alin ta iya na Amay papangako ya na ipadala naan ki kami Dyos Ispiritu Santo an. Yon na papangako natuman anduni paryo ta inyo na nakita daw namatian. ³⁴Nlaman ta na dili David paatagan ya ta Dyos ta datas na katengdanan na mungko tengnged ki kanen tak parti ta iya na Pinili Na Mag-ari, David mismo gambal,

‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,
“Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo,

³⁵ asta na mapirdi ko imo na mga kuntra

ⁱ 2:28 Mga Salmo 16:8-11   ^j 2:31 Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na danen an paryo ta tungtungan ta imo na mga batiis.” ’ ’^k

³⁶Ambal pa Pedro, “Gani, tanan kaw na mga paryo ko na linai Israel dapat intindien nyo gid na Jesus ya na papalansang nyo naan ta krus, kanen paimo ta Dyos na Ginuo daw Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!”

³⁷Pagmati ta mga itlaw ta ambal Pedro, nakunsinsya gid danen an daw gainsa danen an ki Pedro daw ta duma na mga apustulis, “Mga utod, ino dapat nay na buaten?”

³⁸Sabat Pedro, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala. Magpabautismo kaw na pamatuod na kyo yan anduni gatuo ki Jesu-Cristo para mapatawad kaw ta inyo na mga sala daw para mabaton nyo man Dyos Ispiritu Santo. ³⁹Pangako ya ta Dyos na ipadala din Dyos Ispiritu Santo an para ki kyo, para ta inyo na mga linai, para man ta tanan na mga itlaw na dili-Judio daw asta ta tanan na mga itlaw na kabaton ta upurtunidad na paatag ta Ginuo na ate na Dyos na marani ki kanen.” ⁴⁰Tama pa mga ambal Pedro ta pagpamatuod ki danen daw galaygay man ki danen, “Likawan nyo silot na alin ta Dyos na maageman ta mga malain na itlaw ta yi na timpo!” ⁴¹Tama mga gapati ta ambal Pedro daw gapabautismo danen an. Ta yon man na adlaw, may mga tallo libo na itlaw na nadugang naan ta grupo ta mga gatuo ki Jesu-Cristo. ⁴²Gaatag danen ta tama na mga uras ta pag-istudyo naan ta mga patudlo ta mga apustulis daw ta pagtipon naan ta duma na mga gatuo daw ta pagyapon daw pagpangamuyo duma man ki danen. ⁴³Tama na mga katingalaan na paimo ta Dyos paagi ta mga apustulis na pamatuod na iran na patudlo alin gid ta Dyos. Tengeg ta mga buat danen, gatingala gid tama na mga itlaw.

Pagtipon Ta Mga Gatuo

⁴⁴Papadayon ta mga gatuo ki Jesus iran an na pagtipon daw gaatagay danen an daw ino iran na mga kinanglanan para ta kayaran ta tanan.

⁴⁵Pabligya danen iran na mga basak daw mga pagkabetang daw bayad ya panagtag danen dipindi ta kinanglanan ta kada isya. ⁴⁶Adlaw-adlaw, gapadayon danen an ta iran na pagtipon-tipon naan ta Timplo daw naan ta iran na mga balay gadumaay danen an na gakaan na may kalipay na terek ta iran na tagipusuon. ⁴⁷Gadayaw danen an ta Dyos daw duma na mga itlaw nadayaran ki danen. Adlaw-adlaw may nadugang ki danen na mga itlaw na paluwas ta Ginuo alin ta silot ta iran na mga sala.

Pagpaayad Pedro Ta Mama Na Dili Kapanaw

3 ¹Ta isya na adlaw, mga tallo uras alin ta ugto-adlaw, danen i Pedro daw Juan giling naan ta Timplo tak yon gid uras ta pagpangamuyo.

^k 2:35 Mga Salmo 110:1

²Naan ta gangaan ta Timplo na paumaw na Dayad Na Gangaan, may mama na dili kapanaw alin ta pagtao din. Kada adlaw padala kanen an na palayungan daw pabilin naan ta gangaan aged magpalimos naan ta mga ittaw na gaselled ta Timplo. ³Pagkita din na magselled danen Pedro daw Juan, gangayo kanen an ta limos. ⁴Patan-aw gid danen kanen an daw Pedro i gambal ki kanen, “Man-aw ka anay ki kami.” ⁵Patan-aw din ta miad danen an tak gasalig na may atag ki kanen. ⁶Piro, Pedro i gambal ki kanen, “Ula a kwarta na pilak o blawan, piro may anen a na iatag ki kaon. Paagi ta ngaran Jesu-Cristo na taga-Nazaret daw tenged ta iya na gaem, mindeg ka daw manaw!” ⁷Pag-ambal Pedro, paibitan din tuo an na lima ta mama na dili kapanaw aged patindegen. Gabiskeg dayon batiis an ta mama daw buko-buko ta iya na kitin ⁸daw galusko kanen an na gatindeg daw gapanaw-panaw. Na gaselled danen Pedro daw Juan naan ta Timplo, gakuyog ki danen mama an daw sigi iya na panaw daw lusko na gadayaw kanen ta Dyos. ⁹Nakita ta tanan na mga ittaw naan ta Timplo na kanen an gapanaw daw gadayaw ta Dyos. ¹⁰Na nakala danen na kanen an mama ya na dili kapanaw na gapalimos dati naan ta Dayad Na Gangaan ta Timplo, gatingala gid danen an ta natabo ya ki kanen.

Pagwali Pedro Naan Ta Timplo

¹¹Na mama an na nayad sigi ibit ki danen Pedro daw Juan, tanan na mga ittaw naan ta Timplo gadlagan na marani ki danen naan ta lugar ta Timplo na paumaw na Balkon Solomon daw mga ittaw an gatingala gid. ¹²Na nakita Pedro mga ittaw an, gambal kanen i ki danen, “Mga paryo ko na linai Israel, man-o tak gatingala kaw gid daw gatan-aw ta miad ki kami? Ino! Salig nyo paagi ta ame na kaugalingen na sarang o tenged dyusnon kay na anduni mama i kapanaw en? ¹³Mama i nayad en paagi ta gaem Jesus daw tenged man na liag ta Dyos na pamatuuran din na Jesus an na iya na Pasugo anduni bui naan ta langit tenged ta pagbannaw ta Dyos ki kanen. Yi man na Dyos pasimba danen Abraham, Isaac, Jacob daw tanan na mga alinan ta na kaapuan. Piro, kyo yan, na naan pa Jesus an ta kalibutan i, paintriga nyo kanen an naan ta mga uturidad ta ate na lugar daw pasikway nyo kanen an naan ta atubangan Pilato bisan buy-an inta kanen an Pilato. ¹⁴Kanen an alin gid ta Dyos daw matareng, piro pasikway nyo daw imbis na papangabay nyo ki Pilato na buy-an kanen an, papangabay nyo gid na buy-an ki kyo isya ya na manugpatay. ¹⁵Gaatag an ta kabui ta tanan na mga may kabui, kanen ya papapatay nyo, piro pabannaw kanen ya ta Dyos daw kami i mga gapamatuod na nabannaw kanen ya. ¹⁶Gani, paagi ta gaem Jesus daw tenged man ta pagtuo ta yi na mama ki Jesus, paatagan ta kabiskeg yi na mama na inyo na nakita daw nakala. Kyo mga kakita na anduni naayad mama i paagi ta iya na pagtuo ki Jesus.

¹⁷“Mga utod ko, nlamam ko en na Jesus ya nabuatan nyo ta malain tenged kyo yan daw inyo na mga manugdumala ula kaw nalam daw kino gid kanen ya. ¹⁸Piro, patuman ta Dyos iya ya na paambal paagi ta pabuat nyo ki Jesus na iya na Pinili Na Mag-ari tak anay pa sa na timpo, paambal din paagi ta tanan din na mga prupita na maagian ta iya na Pinili Na Mag-ari segeng an na kabellay daw kamatayen. ¹⁹Gani, magnelsel kaw daw marani ta Dyos para patawaren kaw din ta inyo na mga sala daw mabaton nyo man tawway na nakem na alin ki kanen na Ginuo Dyos ²⁰daw para man ipadala din ki kyo Jesus an na iya na Pinili Na Mag-ari. ²¹Piro, naan ta plano din na Jesus an magpabilin anay naan ta langit asta mabot timpo na bag-uon tanan na mga betang paryo ta pasugid din anay pa sa paagi ta iya na mga prupita na gasirbi ki kanen. ²²Paryo ta ambal Moises anay pa sa, ‘Ginuo Dyos magpadala ki kyo ta prupita na paryo man ta pagpadala din ki yaken naan ta iya na mga ittaw daw prupita ya isya ta na kasimanwa. Kinanglan matian nyo gid tanan na mga ambal ta prupita ya ki kyo. ²³Daw kino dili magtuman ta paambal din, belagen danen an naan ta mga ittaw ta Dyos daw maageman danen silot na ula katapusan.’^l

²⁴“Ambal ya Moises, paambal man ta tanan na mga prupita umpisa ki Samuel anay pa sa asta ta mga prupita na nabui sunod ki kanen. Danen tanan gambal man parti ta mga natabo anduni. ²⁵Kiten mga linai ta mga prupita. Mga papangako ta Dyos paagi ki danen para man ki kiten. Paryo ta ambal ta Dyos ki Abraham, ‘Paagi ta imo na mga linai mga ittaw ta tanan na mga lai naan ta kalibutan tagan ko ta mga kaayaran.’^m ²⁶Gani, papili ta Dyos Pasugo din ya na Jesus daw padala una naan ki kiten na mga Judio aged tagan ki ta kaayaran na may sarang ki na dilian ta ate na mga sala daw marani ki ta Dyos tenged ta pagbag-o din ki kiten.”

Pedro Daw Juan Naan Ta Atubangan Ta Upisyalis Ta Mga Judio

4 ¹Na gambal pa danen Pedro daw Juan naan ta mga ittaw, papranian danen an ta mga pari ta mga Judio, mga Saduseoⁿ daw ta kumander ta mga gwardya ta Timplo. ²Gagilek mga gaprani ya tenged danen an Pedro daw Juan gatudlo na Jesus ya nabannaw daw pagbannaw ki kanen pamatuod na mabannaw mga patay an. ³Tenged dili mapati mga upisyalis an ta patudlo ya danen Pedro, papadakep ta mga upisyalis danen an Pedro daw Juan daw papriso asta ta sunod na adlaw tak pagdakep ya ki danen semsem en. ⁴Piro, tama na mga ittaw na kamati ta iran na mga tudlo gapati. Katamaen ta mga mama na gatuo ki Jesus mga limma libo.

^l 3:23 Deuteronomio 18:15, 18, 19   ^m 3:25 Genesis 22:18, 26:4   ⁿ 4:1 Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Saduseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

⁵Sunod na adlaw, mga gapanguna ta banwa, mga gadumala ta mga Judio, daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises^o gatipon naan ta Jerusalem. ⁶Anen man dya Anas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw danen Caifas, Juan, Alejandro daw duma pa na mga mimbro ta pamilya Anas. ⁷Gasugo danen na ipatubang Pedro ya daw Juan naan ta mga upisyalis. Na gatubang en danen Pedro, painsaan danen an ta mga upisyalis, “Iya san na gaem daw ngaran pagamit nyo ta pagpaayad ta mama na dati dili kapanaw?”

⁸Pedro an, pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gasabat ki danen, “Mga gapanguna ta banwa daw mga gadumala ta mga Judio, ⁹daw insaan nyo kami i parti ta miad na buat naan ta yi na mama na dati dili kapanaw daw parti man daw ino paagi na naayad kanen an, ¹⁰kyo daw tanan na mga paryo ta na linai Israel na anen di, dapat mlaman nyo gid na yi na mama na gatindeg naan ta inyo na atubangan nayad en paagi ta iya na pagtuo ki Jesu-Cristo na taga-Nazaret na papalansang nyo naan ta krus piro pabannaw ta Dyos. ¹¹Jesus an kanen pasambit naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal,

‘Kyo na mga manug-ubra ta balay,
bato an na ta isip nyo dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.’^p

¹²Gambal a ki kyo na ula gid duma na itaw naan ta bilog na kalibutan na makaluwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala daw dili, Jesus nang.” ¹³Gatingala gid mga manugdumala ki danen Pedro na gasabat danen an na ula adlek tak nlanan ta mga manugdumala na Pedro an daw Juan ula iniskwilaan daw kebes nang. Nlanan man danen na Pedro an daw Juan mga gaduma ki Jesus kan-o. ¹⁴Piro, tenged nakita danen mama an na nayad na gatindeg duma ki danen Pedro, ula nang en danen an gasasaba parti ta natabo. ¹⁵Papagwa anay ta mga upisyalis danen an Pedro aged danen na mga upisyalis magsapol. ¹⁶Na gasapol danen, gainsaay danen an ta kada isya, “Ino ate na imuon naan ta yon na mga mama? Tanan na mga gaistar naan ta Jerusalem nalam na danen an gabuat ta katingalaan. Gani, dili ki makabalibad. ¹⁷Piro, yi buaten ta aged dili maglapta naan ta mga itaw balita ya na mama an na dili kapanaw paayad paagi ta gaem Jesus. Andaman ta danen an na dili en mag-ambal naan ta bisan kino parti ki Jesus.” ¹⁸Tapos sapol ta mga upisyalis, paumaw isab danen an Pedro daw paandaman na dili gid en

---

^o 4:5 Pwidi nyo mabasa parti ta *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. P 4:11 Mga Salmo 118:22 Ta timpo danen Pedro, tama na mga balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Pedro ta *mga manug-ubra ta balay*, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. *Pamag-ang na bato* na pasambit din beet ambalen Jesus.

mag-ambal daw magtudlo parti ki Jesus. ¹⁹Piro, Pedro i daw Juan gainsa naan ta mga upisyalis, “Pinsaren nyo, daw ino mas dayad an naan ta atubangan ta Dyos, magtuman ki kyo o magtuman ta Dyos? ²⁰Daw parti ki kami, dili nay mapegengan ame na kaugalingen ta pagsugid ta ame na nakita daw namatian.”

²¹⁻²²Pagtapos na paandaman pa gid ta mga upisyalis danen an Pedro, pabuy-an danen an. Adlek mga upisyalis an na daw silutan danen an Pedro daw Juan, basi maggamo mga itlaw tak gadayaw mga itlaw an ta Dyos tenged ta katingalaan na natabo na nayad isya na mama na dili kapanaw alin ta pagtao na idad din subla kwarinta na taon.

Pagpangamuyo Ta Mga Gatuo Na Dili Danen Madlek

²³Na pabuy-an Pedro an daw Juan, gabalik danen an ta iran na mga arey na mga gatuo daw pasugid danen ambal an ta mga manugdumala ta mga pari daw mga gadumala ta mga Judio. ²⁴Pagmati ta mga gatuo, gapangamuyo danen an ta Dyos, “O Makagagaem Na Dyos, kaon gabuat ta langit, ta basak, ta dagat daw tanan na mga anen don. ²⁵Pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo ame na kaapuan na Ari David na imo man na manugsirbi na gambal ka paagi ki kanen. Ambal David,

‘Man-o tak segeng gid na gilek ta mga dili-Judio na gakuntra ta Dyos?

Man-o tak mga itlaw gaisip ta ula pulos na mga plano?

²⁶Mga ari ta kalibutan daw mga manugdumala gatipon na gakuntra ta Ginuo Dyos daw ta iya na Pinili.’^q

²⁷O Ginuo Dyos, iling gid tan natabo naan ta yi na syudad na danen ya Herodes,^r Poncio Pilato, mga dili linai Israel daw mga linai Israel man gakuntra ki Jesus na imo gid na Manugsirbi daw Pinili Na Mag-ari.

²⁸Pabuat danen tanan ya paryo gid ta imo na naplano daan na matabo.

²⁹Anduni, O Ginuo Dyos, matian no iran an na pagpalleg ki kami na imo na mga suguon daw tabangan kay ta ame na pag-ambal na ula kay adlek ta pagsugid ta miad na balita na alin ki kaon parti ki Jesus. ³⁰Ipakita no imo an na gaem paagi ta pagpaayad nay ta mga itlaw na may masakit daw itugot no man na paagi ta gaem Jesus na imo gid na Manugsirbi mabuat nay mga katingalaan na pamatuod na ame na sugid alin gid ki kaon.” ³¹Pagtapos ta iran na pagpangamuyo, gaeyeg-eyeg lugar an na patipunan danen. Pagaeman danen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gasugid danen an ta miad na balita na alin ta Dyos na ula danen adlek.

---

^q 4:26 Mga Salmo 2:1-2   ^r 4:27 *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo binti-syiti ari na paumaw na *Herodes Antipas*. Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Antipas* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes*.

Pagtabangay Ta Mga Gatuo

³²Mga gatuo an ki Jesus, danen an gaisyaay nang ta isip. Patingeb danen tanan na mga pagkabetang danen daw ula bisan isya ki danen gaangken ta iya na pagkabetang para nang ta iya gid na kaugalingen tak iran na mga pagkabetang pakabig danen na para ta tanan. ³³Paagi ta gaem ta Dyos, gapadayon mga apustulis an ta pagpamatuod parti ta pagbannaw ki Ginuo Jesus daw tenged ta tabang ta Dyos ki danen, nlaman ta tanan na Dyos an sikad miad ki danen tanan. ³⁴Ula gid bisan isya ki danen nakulangi ta iran na mga kinanglanan tak duma ki danen may mga basak daw mga balay na pabligya, daw kantidad an ta iran na pabligya padala danen ³⁵daw paatag naan ta mga apustulis. Patagtag ta mga apustulis kwarta an naan ta mga gatuo dipindi ta iran na kinanglan. ³⁶May isya na mama na taga-Cipre na ngaran din an Jose. Kanen an Judio na alin ta linai Levi. Umaw ta mga apustulis ki kanen Bernabe na beet ambalen Manugtabang. Kanen an may miad man na pabuat na iling ti: ³⁷May basak kanen na pabligya daw bayad ya paintriga din man naan ta mga apustulis.

Ananias Daw Safira

5 ¹⁻²May magsawa na Ananias daw Safira na gabligya man ta iran na basak para itabang danen naan ta mga gakinanglan na mga gatuo. Piro, patago Ananias duma ya na kwarta na alin ta bayad ta iran na basak daw gakumpurmi man iya an na sawa. Nabilin ya na kwarta, paatag Ananias naan ta mga apustulis. ³Gambal Pedro i ki kanen, “Ananias, man-o tak gapadaag ka naan ki Satanas na magbula ka ta Dyos Ispiritu Santo? Man-o tak patago no duma ya na kwarta na bayad ta inyo na basak? ⁴Na ula nyo pa nabligya inyo an na basak, di' ba kyo tag-iya? Na nabligya nyo en, di' ba inyo man gyapon na pagbeet daw inuon nyo kwarta nyo an? Man-o tak pabetang nyo naan ta inyo na isip na magbuat kaw ta malain? Ula kaw gabula naan ta mga ittaw, gabula kaw naan ta Dyos!” ⁵Na namatian Ananias, natumba kanen an daw napatay dayon. Tanan na mga kamati parti ta natabo ya nadlek. ⁶Mga miron na naan dya, gaprani daw paputos danen lawa an Ananias daw palayungan danen pagwa daw ilebbeng.

⁷Paglambay ta mga tallo uras, gabot Safira na sawa Ananias, piro ula kanen an nalam ta natabo ya ta iya na sawa. ⁸Gambal Pedro i ki kanen, “Sugiran a no daw yi gid tanan kantidad na nabaton nyo na bayad ta pagbligya nyo ta inyo na basak.” Sabat Safira, “Ee, nyan tanan na nabaton nay.” ⁹Ambal Pedro ki kanen, “Man-o tak gakumpurmiay kaw na magsawa na magbula naan ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta Ginuo naan ta mga gatuo? Salig nyo taan na dili kaw din silutan. Lagen no!

Mga galebbeng an ta imo na sawa, gabalik en daw naan en ta gangaan daw kaon man sunod na layungan danen pagwa!”¹⁰ Natumba dayon daw napatay man Safira an naan ta atubangan Pedro. Gaselled mga miron an daw nakita danen na patay en Safira an daw palayungan man danen pagwa daw lebbeng abay ta iya na sawa.¹¹ Tanan na mga gatuon daw tanan na mga kamati parti ta natabo ki Ananias daw Safira nadlek gid.

Pagbuat Ta Mga Apustulis Ta Mga Katingalaan

¹²⁻¹³ Papakita ta mga apustulis naan ta mga itaw tama na mga katingalaan na pamatuod na danen an paatagan ta abilidad na alin ta Dyos. Kaysan, gatipon mga gatuon an naan ta paumaw na Balkon Solomon na sakep ta Timplo. Ula gid duma na mga itaw nangiseg na magtipon duma ki danen, bisan pa na mga gatuon an pataa gid ta mga itaw.¹⁴ Piro, gadugang pa gid man gyapon sikad tama na mga mama daw mga bai na gatuon ta Ginuo.¹⁵ Tened ta mga katingalaan na pabuat ta mga apustulis, padala ta mga itaw naan ta dalan mga may masakit an daw pabetang naan ta mga neggaan daw ikam aged daw mag-agi dya Pedro an, maayad danen an bisan paagi nang ta iya na alo.¹⁶ Tama man na mga itaw gabot naan alin ta mga banwa na dani ta Jerusalem. Padala man danen mga itaw an na may masakit daw mga itaw na naseddepan man ta malain na ispiritu daw tanan nayad.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Apustulis

¹⁷ Pinakadatas an na manugdumala ta mga pari daw iya na mga duma na mga Saduseo nainggit gid ta mga apustulis ya.¹⁸ Papadakep danen daw papriso mga apustulis ya.¹⁹ Piro, naan ta yon man na kilem na danen an padakep, pabukasan ta isya na angil ta Ginuo Dyos mga gangaan an ta prisuan daw papagwa danen an. Gambal angil i ki danen,²⁰ “Miling kaw naan ta Timplo daw ambalen nyo naan ta mga itaw dya minsai an parti ta bag-o na kabui na maangken paagi ta pagtuon ki Jesus.”²¹ Patuman danen pambal an ta angil daw ta pagsennang ta adlaw, gaselled danen an naan ta Timplo daw gatudlo.

Na gabot pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw iya na mga duma naan ta iran na tipunan, paumaw din na magsapol mga mimbro an ta Sanedrin^s daw tanan man na mga gadumala ta mga linai Israel. Gapasugo danen an na kamangen mga apustulis an naan ta prisuan daw ipatubang ki danen.²² Piro, pag-abot ta mga gwardya naan ta prisuan, ula dya en mga apustulis ya. Gabalik mga gwardya an naan ta mga

---

^s 5:21 Ta timpo ta mga apustulis, *Sanedrin* umaw ta kadatasan na kungsiyo ta mga Judio na yon man mga linai Israel. Pwidi nyo mabasa parti ta *Sanedrin* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

manugdumala daw gambal danen an, ²³“Na gabot kay naan ta prisuan, nakita nay na nakandado pa daw tanan na mga gwardya gabantay naan ta mga gangaan, piro ta pag-abri nay ta gangaan, ula nay danen an nakita!” ²⁴Na namatian ta pangulo ta mga gwardya ta Timplo daw ta mga manugdumala na mga pari, gatingala danen an daw gakullaw daw ino pa gid sunod na matabo. ²⁵Na gakullaw pa danen an, gabot isya na mama daw gambal ki danen, “Mamati kaw anay! Mga mama ya na papriso nyo, naan en ta Timplo daw gatudlo ta mga itlaw dya!” ²⁶Pangulo an ta mga gwardya giling dayon naan ta Timplo duma ta iya na mga ittawan daw padala danen malik mga apustulis ya. Piro, ula danen papwirsaa mga apustulis ya tak nadlek danen an na basi daw timbagen danen an ta mga itlaw.

²⁷Paselled mga apustulis an daw patubang naan ta mga mimbrow ta Sanedrin aged insaan ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari. ²⁸Ambal din ki danen, “Gapaandam kay en ki kyo na dili kaw gid en magtudlo parti ki Jesus! Piro papalapta nyo pa man gyapon inyo an na patudlo naan ta bilog na Jerusalem daw gambal kaw pa man na kami i may sabaten ta iya an na kamatayen!” ²⁹Piro, gasabat Pedro an daw mga apustulis, “Daw pilien nay daw kino dapat na tumanen, Dyos o itlaw, Dyos nang gid tumanen nay, dili itlaw!” ³⁰Dyos an na pasimba ta ate na mga alinan na kaapuan gabannaw ki Jesus na papapatay nyo na kanen an palansang naan ta krus. ³¹Pabannaw Jesus an ta Dyos daw paatagan kanen an ta pinakadatas na katengdanan na papungko tengged ta Dyos naan dapit ta tuo aged magdumala ta tanan. Anduni kanen an Manugdumala daw Manluluwas na mag-atag ta mga linai Israel ta upurtunidad na magnelsel daw dilian iran na mga sala aged mapatawad danen an ta iran na mga sala. ³²Kami gapamatuod ta mga natabo parti ki Jesus. Dyos Ispiritu Santo an na paatag ta Dyos naan ta mga gatuman ta Dyos, kanen man gapamatuod parti ta mga natabo ya.”

³³Pagmati ta mga mimbrow ta Sanedrin ta ambal danen Pedro, segeng gid iran na kagilek daw gusto gid danen na patayen mga apustulis an. ³⁴Piro, gatindeg isya na mimbrow ta Sanedrin na ngaran din Gamaliel. Kanen an isya ta grupo ta mga Pariseo.^t Kanen isya man na manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw pataa man ta tanan na mga itlaw. Gasugo kanen an na pagwaen anay mga apustulis an. ³⁵Pagpagwa ki danen Pedro, gambal Gamaliel an naan ta mga duma din na mga mimbrow ta Sanedrin, “Mga paryo ko na linai Israel, mag-andam kaw daw ino buaten nyo ta yon na mga mama. ³⁶Nademdem nyo na pugya may mama na ngaran din Teudas na giling di na gapabugal-bugal na salig din daw kino gid kanen an. May mga gasunod man ki kanen na mga appat gatos na

^t 5:34 Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mama. Piro, papatay kanen ya daw gabelag-belagay mga gasunod ya ki kanen daw ula en batia parti ki danen. ³⁷Pagtapos ki Teudas, ta uras ta sinsos, may isya pa na mama na ngaran din Judas na taga-Galilea. Kanen isya na gakontra ta gubirno daw gadumala ta mga gasunod ki kanen. Piro, papatay man kanen ya daw gabelag-belagay man mga gasunod ya ki kanen. ³⁸Gani, sugiran ta kyo yan, largaan nyo nang en mga mama na yan. Buy-an nyo danen an tak daw iran an na plano iya nang man ta mga itlaw, dili madayon. ³⁹Piro, daw iran na plano iya ta Dyos, ula kaw gid en sarang mabuat tak Dyos an pakontra nyo.”

⁴⁰Pagtapos ta laygay Gamaliel, kumpurmi mga mimbrow an ta Sanedrin ta iya na ambal. Papisab isab danen mga apustulis an daw pakastigo. Pagtapos ta kastigo, paandaman danen isab mga apustulis an na dili en mag-ambal parti ki Jesus. Dayon, pabuy-an. ⁴¹Galim mga apustulis an naan ta tubangan ta Sanedrin na may kalipay tak paatagan danen an ta Dyos ta pribiliyo na naagian danen mga malain na buat daw pagayyaan man danen an tenged ta iran na pagtuo ki Jesus. ⁴²Adlaw-adlaw, naan ta Timplo daw naan ta mga balay, gapadayon danen an ta pagtudlo daw pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus na kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagpili Ta Pitto Na Manugtabang

6 ¹Ta yon man na timpo na gatudlo pa daw gawali mga apustulis an naan ta Timplo, gatama pa gid mga gatuon an ki Jesus. Piro, mga gatuon an na iran an na linggwai Griego gariklamo kuntra ta mga gatuon man na iran an na linggwai Hebreo. Gariklamo danen an tak daw may patagtag na pagkaan adlaw-adlaw naan ta mga balo na bai, mga balo an na iran na linggwai Griego, ula naatagi. Piro, mga balo an na iran na linggwai Hebreo, naatagan ta pagkaan. ²Tenged ta yon na riklamo, paumaw ta dusi na apustulis tanan an na mga gatuon na gatipon-tipon ta pagsimba naan ta Jerusalem daw ambal danen, “Dili naan ta plano ta Dyos na pabay-an nay nang pagsugid an ta miad na balita na alin ta Dyos aged magtagtag nang ta pagkaan. ³Gani, mga utod nay ki Cristo, magpili kaw ta pitto na mama naan ki kyo na pataa gid ta mga itlaw daw nlanan nyo na pirmi danen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo daw maalam man danen an. Tagan nay danen an ta katengdanan ta pagtagtag ta pagkaan naan ta mga gakinanglan ⁴daw kami i a, iatag nay ame na uras ta pagsugid ta miad na balita na alin ta Dyos daw ta pagpangamuyo.”

⁵Pag-ambal ta mga apustulis, nadayaran mga gatuon an ta ambal danen. Papili danen Esteban an na mama na terek gid iya na pagtuo daw pirmi man kanen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo. Napili man: Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas daw Nicolas na taga-Antioquia na

gasalyo naan ta tuuan ta mga Judio. ⁶Papatubang ta mga gatuon naan ta mga apustulis iran an na mga napili. Papangamuyuan ta mga apustulis daw patungtong danen iran na mga lima naan ta mga napili aged bindisyunan.

⁷Gapadayon mga apustulis an ta pagsugid ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus naan ta mga itlaw. Tenged ta miad na balita na pasugid danen, gadugang pa gid mga gatuon an ki Jesus naan ta Jerusalem daw tama na mga pari ta mga Judio gatuon man.

Pagdakep Ta Mga Judio Ki Esteban

⁸Esteban i, patabangan gid kanen an ta Dyos daw may gaem alin ta Dyos aged magbuat kanen an ta mga katingalaan naan ta mga itlaw na pamatuod na iya an na pawali alin gid ta Dyos. ⁹Piro, may mga Judio na gadiskas kuntra ki Esteban. Danen an mga mimbrow ta paumaw na Balay Tipunan Ta Mga Nalibri Na Mga Ulipen. Naan danen alin ta mga banwa na Cirene daw Alejandria daw alin man ta mga prubinsya na Cilicia daw Asia. ¹⁰Piro, napirdi danen an ta rason ta mga paambal ya Esteban tak Dyos Espiritu Santo gaatag ki kanen ta alam.

¹¹Tenged danen an napirdi Esteban, gasuol danen an ta pila na mga itlaw na mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban. Iling ti ambal ta mga pasuulan danen: “Namatian nay kanen an na papakalain din Moises an daw Dyos!” ¹²Paagi ta iran na ambal na dili matuod, pasegyet danen mga itlaw an, daw mga gadumala ta mga Judio daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises aged kuntraen man danen Esteban an. Pailingan danen tanan kanen an daw padakep daw padala naan ta mitingan ta mga manugdumala na mga pari na Sanedrin. ¹³May duma na mga itlaw na papadala man danen aged mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban naan ta tubangan ta Sanedrin. Ambal danen, “Yi na mama ni pirmi din nang papakalain ate na Timplo daw Mga Sinulat Moises. ¹⁴Namatian nay na kanen an gambal na Jesus ya na taga-Nazaret gubbaen din kon ate na Timplo daw silian din man tanan na mga sunuran na paatag Moises ki kiten.”

¹⁵Tanan na mga mimbrow ta Sanedrin gatan-aw gid ki Esteban daw nakita danen na iya an na sura paryas ta sura ta angil.

Pagsabat Esteban Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

7 ¹Pagtapos ta ambal ta mga itlaw ta dili matuod kuntra ki Esteban, gainsa pinakadatas an na manugdumala ta mga pari ki kanen, “Matuod ni mga paambal i danen?” ²Gasabat kanen i, “Mga kasimanwa ko na mga Judio, daw pwidi nang matian a nyo! Anay pa sa, makagagaem an na Dyos gapakita naan ta ate na alinan na kaapuan na Abraham na naan pa kanen ya ta lugar na Mesopotamia na ula pa kanen

ya gasalyo naan ta syudad na Haran.⁴ ³Ta yon man na timpo anay pa sa, gambal Dyos an ki kanen, ‘Malin ka ta lugar na i na paistaran nyo. Ibilin no imo an na mga parinti daw miling ka ta lugar na itudlo ko ki kaon.’⁴ Yon na galin Abraham ya ta lugar na Caldea^w daw gasalyo naan ta syudad na Haran. Na napatay iya na amay, pailing kanen ya ta Dyos naan ta yi na lugar na paistaran ta anduni. ⁵Piro, pag-iling din di anay pa sa, ula pa naatag ta Dyos ki kanen panublien din an na basak maskin isya nang na paryo ta palad kalapad. Piro, gangako Dyos an ki kanen na yi na lugar iatag ki kanen daw ta iya na mga linai maskin kanen ya ula pa bata.^x ⁶Gambal Dyos an ki kanen, ‘Imo na mga linai mag-istar naan ta isya pa na lugar na dili iran daw danen an mga istrangiro dya. Naan dya buaten danen an na mga ulipen daw pabellayan ta usto ta mga itaw na naan dya keteb ta appat gatos na taon.’ ⁷Ambal pa ta Dyos ki Abraham, ‘Piro, silutan ko mga itaw an naan ta nasyon na mag-ulipen ta imo na mga linai daw ta uryan, imo na mga linai malin dya daw malik isab naan ta yi na lugar. Pagbalik danen, magsimba danen eman ki yaken na iran na Dyos.’^y

⁸Ambal pa Esteban, “Pasugo ta Dyos danen ya Abraham na buatan ta tanda naan ta lawa^z iran ya na mga bata na mama na beet ambalen Dyos an may kasugtanan ki danen. Abot timpo na Abraham ya may bata na mama na pangaranan din na Isaac daw kanen ya pabuatan man Abraham ta tanda naan ta lawa naan ta pangwallo na adlaw alin ta pagtao din. Ta uryan, Isaac ya may bata na mama na pangaranan din na Jacob, daw Jacob ya may dusi man na mga bata na mama na ate na mga bantog na alinan na kaapuan.^a

⁹“Duma ya ta bantog ta na mga kaapuan nainggit ki Jose na iran na mangngod daw pabligya danen naan ta mga Egiptuanen bilang isya na ulipen. Piro, Dyos an gaubay ki Jose ¹⁰daw gatabang na masarangan din mga kabellay na naagian din. Patagan kanen an ta Dyos ta kaalam daw Paraon ya na ari ta lugar na Egipto nadayaran ki kanen. Paimo Paraon kanen an na gubirnadador naan ta bilog na Egipto daw ta palasyo Paraon.^b

---

^u **7:2** *Haran* ya isya na syudad na naan dapit ta nurti na parti ta Mesopotamia. Pwidi nyo mabasa parti ta *Mesopotamia* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ^v **7:3** Genesis 12:1 ^w **7:4** *Caldea* isya na lugar na naan dapit ta sur na parti ta Mesopotamia. ^x **7:5** Naan ta Genesis 17:1-8 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos ki Abraham.

^y **7:7** Genesis 15:13-14; Exodo 3:12 ^z **7:8** Tanda na pasambit naan ta birsikulo utso, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ^a **7:8** Naan ta Genesis 17:9-14, 21:2-4, 25:19-26, daw 29:31 - 30:24 pwidi nyo mabasa mga isturya na nasambit naan ta birsikulo utso.

^b **7:10** Naan ta Genesis mga kapitulo trintay-siyiti asta kwarintay-uno pwidi nyo mabasa parti ki Jose na pabligya kanen an daw padala naan ta Egipto daw parti man ta iya na mga inagian naan ta Egipto.

¹¹“Ta yon man na timpo anay pa sa, naan ta Egipto daw lugar na Canaan may segeng gid na letem na yon tenaan ta segeng na kabellay na naagian ta mga itlaw. Ate ya na mga kaapuan naan ta Canaan ula may kamangan ta pagkaan. ¹²Piro, pagmati Jacob na may tama na trigo naan ta lugar na Egipto, papadala din dya iya an na mga bata na mama. Yi una na pag-iling dya ta ate na mga kaapuan. ¹³Ta pangarwa danen na pag-iling naan ta Egipto, gapakala Jose ya ta iya na kaugalingen naan ta iya na mga utod daw yon na nlanan en ta Paraon parti an ta pamilya Jose. ¹⁴Gatugon Jose ya na pailingen naan ta Egipto Jacob ya na iya na amay daw tanan din na mga parinti na sititay-singko tanan. ¹⁵Giling danen ya Jacob ta Egipto daw naan dya danen an gaistar asta danen an napatay.^c ¹⁶Iran an na mga lawa padala malik naan ta Siquem daw naan dya palebbeng naan ta lebbengan ya na anay pa sa papalit Abraham naan ta mga bata Hamor na mama.”^d

¹⁷“Na dali nang en mabot timpo na matuman pangako ya ta Dyos ki Abraham na librien din ate na mga kaapuan naan ta Egipto daw atagan ki danen ta panublien ta ya na basak naan ta Canaan, gatama pa gid danen an dya ¹⁸asta na may bag-o eman na ari na gadumala naan ta Egipto. Ari ya ula nalam parti ki Jose daw iya na pamilya. ¹⁹Paluko ta ari ate ya na mga kaapuan daw padaeg-daeg. Papilit din danen ya na ipagwa naan ta lawas ta iran na mga balay iran na mga bata na bag-o nang natao daw largaan nang aged mapatay.^e

²⁰“Ta yon man na timpo anay pa sa, natao Moises ya. Kanen ya gwapo na bata daw nadayaran Dyos an ki kanen. Pasagod kanen ya ta iya na mga ginikanan naan ta iran na balay ta tallo na bulan. ²¹Na dili en danen matago kanen ya, pabetang danen kanen ya naan ta kilid ta suba na may tama lamunon na datas. Naan dya, Moises ya nakita daw pakamang ta bai na bata Paraon na ari ta Egipto. Pasagod ta bai Moises ya na paryo gid ta iya na kaugalingen na bata. ²²Patudluan Moises ya ta tanan na mga alam ta mga Egiptuanen daw bantog kanen ya tenged ta iya na abilidad ta paglaygay daw ta mga pabuat din.

²³“Na kwarinta en taon idad Moises, naisipan din na magbisita naan ta mga paryo din na linai Israel. ²⁴Nakita din isya ya ki danen na padaeg-daeg ta isya na Egiptuanen. Pakampian din iya ya na kalai daw bilang bales, papatay din Egiptuanen ya. ²⁵Salig din na maintindian ta mga kalai din na gamiten kanen an ta Dyos para librien din danen ya ta

---

^c 7:15 Naan ta Genesis kapitulo kwarintay-dos asta kapitulo singkwinta pwidi nyo mabasa parti ta segeng na letem daw mga pag-iling ta mga utod Jose daw iya na amay daw tanan din na parinti naan ta Egipto. ^d 7:16 Naan ta Genesis 33:18-19 pwidi nyo mabasa parti ta pagpalit Abraham ta basak naan ta mga bata Hamor. ^e 7:19 Naan ta Exodo 1:6-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagdaeg-daeg ta ari naan ta mga linai Jacob.

pag-ulipen naan ta lugar na Egipto, piro ula danen kaintindi. ²⁶ Ta sunod na adlaw, nakita din darwa na mga mama na kalai din na gaturuay daw gatingwa kanen an na bawien din danen ya. Ambal din, ‘Mga utod ko, kyo yan gaturuay, man-o tak gaturuay kaw?’ ²⁷ Piro, patulod kanen an ta mama ya na nakasala daw gambal mama ya, ‘Kino gaimo ki kaon na manugdumala daw manug-ukom ki kami?’ ²⁸ Ino! Patayen a no man paryo ta Egiptuanen ya na papatay no kabii?’ ²⁹ Pagmati Moises, galayas kanen an alin ta Egipto daw gistar naan ta lugar na Midian na kanen an istrangiro dya. Na kanen an naan ta Midian, nangasawa kanen daw kabata ta darwa na mama.^f

³⁰ “Paglambay ta kwarinta na taon na naan Moises ya ta lugar na ula kabalayan na dani ta Bukid Sinai, may angil na gapakita ki kanen naan ta galegleg na tanem. ³¹ Gatingala gid Moises ya ta iya na nakita daw gaprani kanen an dya aged usisaen din gid. Na gaprani kanen an dya, namatian din na Ginuo Dyos gambal, ³² ‘Yaken i Dyos ta inyo na mga kaapuan, Abraham, Isaac daw Jacob.’^g Gakereg Moises ta subla na adlek daw ula kanen an kaiseg ta pagtan-aw. ³³ Ginuo Dyos gambal pa ki Moises, ‘Tangtangen no mga sandal no an tak patindegan no an sagrado na basak tenged naan a di. ³⁴ Nakita ko gid na padaeg-daeg ake an na mga itlaw naan ta Egipto. Namatian ko iran na pag-agal. Yon na giling a di alin ta langit aged librien ko danen an alin ta pag-ulipen ki danen. Gani, mag-anda ka, Moises! Pabaliken ko kaon yan naan ta Egipto.’”^h

³⁵ Ambal pa Esteban, “Yon man na Moises pasikway ta mga paryo din na linai Israel na painsaan danen kanen ya, ‘Kino gaimo ki kaon na manugdumala daw manug-ukom ki kami?’ⁱ Piro, bisan pasikway danen Moises ya, kanen papadala ta Dyos na iran na manugdumala daw manugluwas paagi ta tabang ta angil na gapakita ki kanen naan ta galegleg na tanem. ³⁶ Papangunaan Moises mga kalai din ya pagwa alin ta Egipto. Na naan pa danen ta Egipto, gabuat kanen an ta mga katingalaan na pamatuod na kanen an padala ta Dyos na iran na manugdumala daw manugluwas. Iling tan pabuat din naan ta lugar na Egipto, naan ta Dagat Minog daw naan man ta lugar na ula kabalayan na naan dya danen an seled ta kwarinta na taon.^j ³⁷ Yon man na Moises an gambal naan ta mga paryo din na linai Israel, ‘Anay pa sa, papadala a ta Dyos naan ki kyo, piro ta mabot pa na adlaw, magpadala kanen an ta isya na prupita naan ki kyo na ate man na utod.’”^k

^f 7:29 Naan ta Exodo 2:1-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagtao Moises daw pagbakod din daw paglayas alin ta Egipto. ^g 7:32 Exodo 3:6 ^h 7:34 Naan ta Exodo 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pag-isturya ta Dyos ki Moises daw pasugo din na malik naan ta Egipto. ⁱ 7:35 Exodo 2:14 ^j 7:36 Naan ta Exodo 7:8 - 17:16 pwidi nyo mabasa parti ta pagpanguna Moises ta mga Israelinen daw mga katingalaan na pabuat din. ^k 7:37 Deuteronomio 18:15

³⁸ Ambal pa Esteban, “Moises ya, kanen man duma ta ate na mga kaapuan na naan danen ta lugar na ula kabalayan. Duma man kanen ta angil na gambal ki kanen naan ta Bukid Sinai daw pabaton din mga ambal ta Dyos ki kanen na dili masilian aged iatag din man naan ki kiten.^l ³⁹ Piro, ate ya na mga kaapuan ula gapati ki Moises. Pasikway danen kanen ya daw gusto danen na magbalik naan ta lugar na Egipto.

⁴⁰ “Tenged lugay Moises ya naan ta bukid, gambal mga ittaw ya ki Aaron, ‘Ubraan kay no ta mga dyos na magpanguna ki kiten tak ula kay nalam daw ino en natabo ki Moises na ya na gapanguna ki kiten ta ate na pag-alin ta Egipto.’^m ⁴¹ Iling tan iran na isip na gaubra danen ya ta dyos-dyusan na paryo ta tinday na baka lagen. May mga ayep na paiyaw danen ya daw pasunog bilang iran na alad naan ta dyos-dyusan daw gasadyaay danen ya tenged ta iran na pabuat.ⁿ ⁴² Piro, patalikuran danen ya ta Dyos daw pabay-an din nang bisan pa na magsimba danen an ta adlaw, bulan daw mga bituon na naan ta kalangitan. Pabuat ya danen paryo ta nasulat naan ta libro Amos na prupita anay pa sa na Dyos gambal,

‘Mga linai Israel!

Dili para ki yaken mga paiyaw nyo an daw paalad na mga ayep naan ta lugar na ula kabalayan seled ta kwarinta na taon.

⁴³ Inyo na mga paalad para ta mga dyos-dyusan nyo paryo ki danen Moloc na iya na balbalay papadala nyo daw Refan na bituon nyo na dyos na papadala nyo man. Danen mga dyos-dyusan na pabuat nyo na simbaen.

Tenged ta pabuat nyo, palinen ko kyo yan daw ipadala naan ta unaan ta lugar na Babilonia.’^o

⁴⁴ Gambal pa Esteban naan ta mga mimbrow ta Sanedrin, “Ate ya na mga kaapuan na naan danen ta lugar na ula kabalayan, may turda na para ta pagsimba ta Dyos na naan dya kasugtanan na alin ki kanen. Turda

---

^l 7:38 Naan ta Exodo kapitulo disi-nuibi asta kapitulo trintay-uno pwidi nyo mabasa isturya parti ki Moises na naan kanen an ta Bukid Sinai daw pabaton din mga sugo ta Dyos. ^m 7:40 Exodo 32:1 ⁿ 7:41 Naan ta Exodo 32:1-6 pwidi nyo mabasa parti ta pagbuat ta mga Israelinen ta dyos-dyusan. ^o 7:43 Amos 5:25-27

ya paubra ta iran na mga kaapuan paryo ta paambal ta Dyos ki Moises sunod ta plano na pakita ta Dyos ki kanen.^p 45 Paglambay ta tama na mga taon, iran na mga linai na ate man na alinan na mga kaapuan, danen man ya gadala ta turda ta timpo na Josue ya gapanguna ki danen. Josue ya gapanguna^q ki danen ta timpo na papaalin ta Dyos mga itlaw ya na ula gapati ki kanen daw iran ya na basak paatag din ta ate ya na mga kaapuan. Turda ya naan ki danen asta ta timpo na Ari David gadumala ki danen. 46 Dyos an nalipay gid ki David. Gangayo David ya naan ta Dyos na tugutan kanen an na magpatindeg ta pirmaninti na balay ta Dyos aged mga itlaw an naan dya magsimba ta Dyos na yon man Dyos na pasimba Jacob na kaapuan na alinan David.^r 47 Piro, ula natukod David balay ya. Iya na bata na Solomon, kanen gapatukod.^s 48 Piro, Dyos Na Labaw Ta Tanan dili din kinanglan na mag-istar naan ta balay na papatindeg ta mga itlaw paryo ta paambal din paagi ki Isaias na prupita anay pa sa,

49 ‘Langit an ake na truno na pungkuan ko
daw kalibutan an tungtungan ta ake na batiis.
Impusibli na maubra nyo balay na paryo tan para ki yaken.
Ula istaran para puayan ko.

50 Yaken gabuat ta tanan na naan ta langit daw kalibutan.’^t

51 Gambal pa gid Esteban naan ta mga mimbrow ta Sanedrin, “Mga sutil kaw gid na mga itlaw! Paryo kaw inyo ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Paryo kaw gid man ta inyo na mga alinan na kaapuan tak pirmi kaw ula gatuman ta Dyos Ispiritu Santo. 52 Tanan na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa papangabot ta inyo na mga alinan na kaapuan. Papatay man ta inyo na mga alinan na kaapuan bisan pa mga gatagna ya parti ta pag-abot ta Matareng Na Manugsirbi Ta Dyos na bag-o nyo nang patrayduran daw papatay. 53 Inyo na mga kaapuan kabaton ta Mga Sinulat Moises na paatag ta Dyos ki kyo paagi ta iya na mga angil. Piro, ula nyo gid patumana.”

Pagpatay Ki Esteban Paagi Ta Pagtimbang Ta Bato

54 Pagmati ta mga mimbrow ta Sanedrin ta ambal Esteban, gagilek gid danen an daw gabaggit ta tudo ta subla na kaeget. 55 Piro, Esteban i pagaeman gid ta Dyos Ispiritu Santo daw gatan-aw gid naan ta langit. Nakita din kapawa naan alin ta Dyos daw nakita din man Jesus an na

---

^p 7:44 Naan ta Exodo kapitulo binti-singko asta kapitulo binti-utso pwidi nyo mabasa parti ta turda na para ta pagsimba daw mga gamit naan ta turda. ^q 7:45 Naan ta libro na Josue pwidi nyo mabasa parti ta iya na pagpanguna ta mga Israelinen. ^r 7:46 Naan ta 2 Samuel 7:5-16 pwidi nyo mabasa ambal ta Dyos parti ta pagpatindeg ta balay na para ta pagsimba ki kanen. ^s 7:47 Naan ta 1 Mga Ari kapitulo sais pwidi nyo mabasa parti ta pagpatindeg Ari Solomon ta Timplo. ^t 7:50 Isaias 66:1-2

gatinged tengged ta Dyos naan dapit ta tuo. ⁵⁶Gambal pa Esteban i naan ta mga mimbro ta Sanedrin, “Lagen nyo! Nakita ko langit an na gabukas daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gatinged tengged ta Dyos naan dapit ta tuo!”^u

⁵⁷Pagmati danen ta ambal Esteban, gasinggit danen an ta tudo daw patakleban danen iran an na mga talinga daw gadlagan munta ki kanen daw dakepen.^v ⁵⁸Payudyod danen kanen an na pagwa ta syudad daw paumpisaan danen ta timbag kanen an ta mga bato. Mga gatisitigo kuntra ki Esteban, pabilin danen iran na mga pang-isleb na bayo naan tengged ta isya na mama na ngaran din Saulo. ⁵⁹Na patimbag danen Esteban an, gapangamuyo gid kanen an na batunon Ginuo Jesus iya an na ispiritu. ⁶⁰Galuod kanen an daw gasinggit na bakod iya na kagi, “Ginuo, dili no bilangan na sala iran i na buat ki yaken!” Pagtapos ta ambal Esteban, nabugtuan kanen an ta ginawa.

8 ¹Ta pagpatay ki Esteban, Saulo ya gakumpurmi man na miad iran ya na buat.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Gatuo Ki Jesus

Ta yon man na adlaw na Esteban ya papatay, gaumpisa en segeng gid na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus na naan ta Jerusalem. Duma na mga gatuo galapta en naan ta mga prubinsya na Judea daw Samaria. Piro mga apustulis Jesus a, gapabilin nang naan ta Jerusalem. ²Parti ki Esteban, lawa din ya palebbeng ta dyusnon na mga ittaw daw sikad gid iran na pag-ug-og.

³Saulo i a, gatingwa gid ta iya na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus. Gabalay-balay gid kanen an daw papayudyod din daw papriso mga mama man daw mga bai.

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Judea Daw Samaria

⁴Mga gatuo ya na galapta, gasugid danen an ta miad na balita parti ki Jesus bisan indi nang danen an punta. ⁵Felipe i giling naan ta syudad na sakep ta Samaria. Gawali kanen dya na Jesus an kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na papadala ta Dyos. ⁶Na namatian ta sikad tama na mga ittaw dya wali an Felipe daw nakita danen tanan na mga katingalaan na pabuat din, gapati gid danen an ta iya na ambal. ⁷Tenged ta mga katingalaan na pabuat din na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos,

^u 7:56 *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* beet ambalen Jesus daw *tengged ta Dyos naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

^v 7:57 Gagilek gid ki Esteban mga manugdumala an tak ta iran na isip iya an na ambal insulto ta uturidad ta Dyos tenged naintindian danen na beet ambalen Esteban na isya nang gid ta uturidad Jesus daw Dyos.

tama gid na mga malain na ispiritu gagwa ta mga ittaw daw gasinggit na bakod iran an na kagi. Tama man na mga ittaw na dili kapanaw daw mga ittaw na piang papaayad din. ⁸Tenged ta tanan na mga buat Felipe, nalipay gid mga ittaw an na naan ta syudad ya.

Simon Na Manugmadyik

⁹May mama na dati na manugmadyik na ngaran din Simon. Kanen an naan gaistar ta yon man na syudad ta Samaria na naan dya gabuat Felipe an ta mga katingalaan. Ta kalugayen en na timpo, napatingala gid Simon mga Samaritano an ta iya na abilidad ta pagmadyik daw gapabugal kanen an na bantog na ittaw. ¹⁰Tanan na mga Samaritano alin ta mga manggaranen asta ta mga imol gamati daw galuag ki kanen daw gambal, “Kanen dyos an na paumaw na Bakod Na Gaem.” ¹¹Gambal danen ta iling tan daw gapati danen ki kanen tak ta lawig na timpo gatingala gid danen an ta iya na abilidad ta pagmadyik. ¹²Piro, na namatian ta mga ittaw pasugid an Felipe daw gapati danen an parti ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos daw parti man ki Jesu-Cristo na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, tama ki danen gapabautismo, mga mama man daw mga bai. ¹³Asta Simon an na manugmadyik gapati man ta wali an Felipe daw nabautismuan. Pirmi kanen an gakuyog-kuyog ki Felipe daw indi punta tak gabilib kanen an ta mga katingalaan na buat Felipe.

¹⁴Mga apustulis an na naan ta Jerusalem, na namatian danen na mga Samaritano an gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus, papadala danen Pedro an daw Juan na miling naan ta Samaria. ¹⁵Pag-abot danen dya, papangamuyuan danen mga bag-o nang an gatuo aged mabaton ta mga gatuo Dyos Ispiritu Santo an. ¹⁶Ta yon man na timpo, Dyos Ispiritu Santo an ula pa nabaton ta bisan kino ki danen. Nabautismuan nang danen an na pamatuod na danen an gatuo ki Ginuo Jesus. ¹⁷Tenged ula pa danen kabaton ta Dyos Ispiritu Santo, patungtong Pedro daw Juan iran an na mga lima naan ki danen aged mabaton danen Dyos Ispiritu Santo an. ¹⁸Na nakita Simon na Dyos Ispiritu Santo an paatag paagi ta pagtungtong ta mga lima Pedro daw Juan, patanyagan din danen an ta kwarta ¹⁹daw gambal, “Tagan a nyo man ta inyo na gaem aged daw kino matungtungan ko ta ake na lima, mabaton din man Dyos Ispiritu Santo an.” ²⁰Piro, sabat Pedro ki kanen, “Kabay pa inta na marwad ka asta kwarta no an tak salig no mapalit no gaem an na paatag nang an ta Dyos! ²¹Kaon yan, ula ka gid imo labet ta ame na ubra tak ta pagtan-aw ta Dyos, malain imo an na isip. ²²Magnelsel ka daw dilian no malain no an na isip daw mangamuyo ka ta Ginuo Dyos na kabay pa na patawaren ka din ²³tak ta panilag ko, nainggit ka nang gid daw naulipen man ta sala.” ²⁴Sabat Simon, “Pangamuyuan a nyo naan ta Ginuo aged dili matabo ki yaken mga naambal nyo an.”

²⁵Pagtapos ta pagpamatuod daw pagsugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta mga itlaw, danen Pedro daw Juan gabalik naan ta Jerusalem. Ta iran na pagpanaw na malik, gaapit-apit danen an naan ta tama na mga banwa ta Samaria daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta tama na mga itlaw.

Felipe Daw Upisyal Na Taga-Etiopia

²⁶May angil ta Ginuo na gambal ki Felipe, “Magpripalar ka daw miling naan dapit ta bagat daw magi ka ta dalan na alin ta Jerusalem na megbeng naan ta Gaza. Yon na dalan gaagi man naan ta lugar na ula kabalayan.” ²⁷Pagmati Felipe, patuman din ambal ya ta angil daw gapanaw. Ta iya na pagpanaw, nakita din isya na upisyal na taga-Etiopia na may datas na katengdanan. Upisyal an isya na manug-ibit ta tanan na manggad ta Candace na rayna ta Etiopia. Naan galin upisyal an ta Jerusalem tak naan dya kanen gasimba ta Dyos. ²⁸Guli kanen an na gasakay ta iya na kalisa daw gabasa ta sinulat Isaias na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.

²⁹Gambal Dyos Ispiritu Santo an ki Felipe, “Pranian no kalisa an daw abayan.” ³⁰Pagmati Felipe ta ambal ta Dyos Ispiritu Santo, gadlagan kanen i na marani naan ta kalisa. Namatian din pabasa an ta upisyal na alin ta sinulat Isaias. Gainsa kanen i, “Naintindian no beet ambalen ta pabasa no an?” ³¹Sabat ta upisyal, “Ino pag-intindi ko ti daw ula may magsaysay ki yaken?” Pag-ambal ta upisyal, paambalan din Felipe i na makay daw mungko tengged ki kanen. ³²Yi parti ta sinulat Isaias na pabasa ta upisyal:

“Kanen an paryo ta karniro
na padala aged iyawen.
Kanen an paryo man
ta bata pa na karniro
na daw guntingan ta belbel,
gapabaya nang gid.
Iling man tan kanen an,
ula gasasaba.

³³Papagayyaan kanen an
daw dili man matareng
pagsintinsya ki kanen.
Ula linai na kaapuan
alin ki kanen
tak iya na kabui unti ta kalibutan i
palipo nang ta mga gasintinsya ki kanen.”^w

^w 8:33 Isaias 53:7-8

³⁴Upisyal an gambal ki Felipe, “Sugiran a no tuo daw kino paisturya ta manugsulat i. Iya na kaugalingen o duma na itaw?” ³⁵Alin ta yon man gyapon na sinulat, pasugid Felipe ki kanen miad i na balita parti ki Jesus. ³⁶Ta pagpadayon danen, kasampet danen an naan ta lugar na may waig daw gambal upisyal an, “Lagen no! May waig di! Pwidi a mabautismuan?” ³⁷Sabat Felipe, “Pwidi, daw magtuo ka ki Jesus na terek gid ta imo na tagipusuon.” Ambal din, “Gatuo a gid na Jesu-Cristo an Bata Ta Dyos.”^x ³⁸Pateneng ta upisyal kalisa an. Danen an na darwa gapanaog naan ta waig daw pabautismuan Felipe kanen an. ³⁹Pagtakas danen, gulpi nang pakamang Felipe i ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta Ginuo naan ta mga gatuo daw ula en nakita ta upisyal Felipe i. Gapadayon upisyal ya ta iya na pagpanaw na may kalipay. ⁴⁰Felipe i a, namasman din nang en na naan en kanen i ta Asoto na sakep ta Judea. Naan dya, galibot kanen an na gasugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ta tanan na mga banwa asta kabot kanen i naan ta Cesarea.

Pagtuo Saulo Ki Jesus

9 ¹Saulo i, gapadayon pa gid ta pagpangabot na ipapatay din bisan kino nang na mga gasunod ta mga patudlo Ginuo Jesus. Giling kanen i ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari ²para mangayo ta mga sulat na magpakala ki kanen naan ta mga manugdumala ta mga balay tipunan ta mga Judio naan ta syudad na Damasco. Paagi ta mga sulat na ya, mlaman ta mga manugdumala na kanen i may uturidad na daw makita din maskin kino nang, mga mama man daw mga bai, na isya ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus^y dakepen na pusasan daw dleen naan ta Jerusalem aged prisuon. ³Ta iya na pag-iling naan ta syudad Damasco na dali nang en kanen an kabot, nali nang may gasilak naan ki kanen na sikad pawa na naan alin ta langit. ⁴Natumba kanen i naan ta basak daw may namatian kanen i na gambal ki kanen, “Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?” ⁵Saulo i gainsa, “Sir, kino ka?” Sabat ta gambal ya ki kanen, “Yaken i Jesus na papangabot no. ⁶Mangon ka daw melled naan ta Damasco daw naan dya may magsugid ki kaon daw ino naan ta plano ta Dyos na buaten no.”

⁷Mga duma ya Saulo ula gasasaba. Namatian danen kagi ta gambal ya, piro ula danen may nakita na bisan kino. ⁸Gabangon Saulo i, piro pagmuklat din, dili en kanen i kakita. Pasagabay nang danen kanen i asta kabot naan ta Damasco. ⁹Seled ta tallo na adlaw, dili kanen i makakita daw ula kanen gakaan daw gainem ta bisan ino.

---

^x **8:37** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-syiti. ^y **9:2** Ta timpo Pablo, *Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus* isya na umaw para ta mga itaw na gapati ta mga patudlo Jesus parti ta igo na paagi na marani ta Dyos.

¹⁰Naan ta Damasco may isya na gatuo ki Jesus na ngaran din Ananias. Gambal Dyos an ki kanen paagi ta panan-awan, “Ananias!” Sabat Ananias, “Ginuo, anen a di.” ¹¹Ambal ta Ginuo ki kanen, “Miling ka naan ta balay danen Judas na naan ta dalan na paumaw na Kalsada Na Tadleng daw insaan no daw pwidi no isturyaen mama ya na taga-Tarso na ngaran din Saulo tak naan kanen dya gapangamuyo. ¹²Paagi man ta panan-awan, nakita Saulo isya na mama na gaprani ki kanen daw mama an patungtong din iya an na mga lima naan ki Saulo aged Saulo an makakita isab.” ¹³Sabat Ananias, “Ginuo, tama gasugid ki yaken parti ta yon na mama daw parti ta makaadlek din na mga pabuat naan ta imo na mga itlaw naan ta Jerusalem. ¹⁴Giling kanen an di na may uturidad naan alin ta mga manugdumala na mga pari aged magdakep ta tanan na mga itlaw na gasimba ki kaon.” ¹⁵Piro, ambal ta Ginuo ki Ananias, “Manaw ka! Mama na ya na Saulo, papili ko na gamiten para magsirbi ki yaken daw magsugid parti ki yaken naan ta mga dili linai Israel, mga ari daw mga linai Israel. ¹⁶Ipakita ko ki kanen mga kabellay an na naan ta plano ta Dyos na maagian din tenged ki yaken.”

¹⁷Pagtapos ta ambal ta Dyos, gapanaw Ananias an daw gaselled naan ta balay danen Judas. Patungtong din iya an na mga lima ki Saulo daw gambal kanen an, “Saulo, utod ko, papadala a di Ginuo Jesus na gapakita ki kaon naan ta dalan na giling ka di ta Damasco i. Papadala a din aged makakita ka isab daw mabaton no man Dyos Ispiritu Santo.” ¹⁸Nali nang, may nulog na naan alin ta mga mata Saulo na paryo imbis ta sidda daw kakita en kanen an isab. Gabangon kanen an daw gapabautismo. ¹⁹Gakaan en kanen an daw gabalik en iya ya na keseg.

Pagwali Saulo Naan Ta Damasco

Gatinir Saulo i ta pila na mga adlaw naan ta Damasco duma ta mga gatuo na naan dya. ²⁰Gaumpisa dayon kanen i ta pagwali naan ta mga balay tipunan na Jesus an Bata Ta Dyos. ²¹Gatingala gid tanan an na mga itlaw na kamati ki kanen daw gainsa danen an, “Di’ ba yi mama na gapangabot daw gapatay ta mga itlaw naan ta Jerusalem na mga gatuo ki Jesus? Di’ ba kanen i giling di aged dakepen mga gatuo an daw dleen danen an naan ta mga manugdumala na mga pari?” ²²Iling tan iran na isip parti ki Saulo, piro paagi ta tabang ta Dyos ki kanen, gadugang pa gid iya na abilidad ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus asta na mga Judio an na naan ta Damasco gatingala gid daw ula man danen an may isabat kuntra ta iya na pawali tak pamatuuran din gid na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

²³Paglambay ta tama na mga adlaw, pila na mga manugdumala ta mga Judio gaplano na Saulo an patayen danen. ²⁴Piro, may gasugid ki Saulo parti ta iran na plano. Adlaw daw kilem, pabantayan ta mga Judio mga

gangaan an ta syudad aged patayen kanen an. ²⁵Piro, isya na kilem, kanen an patabangan ta mga itlaw na gasunod ta iya na tudlo parti ki Jesus. Kanen an paugsak danen naan ta bangkat daw patunton naan agi tumbuan ta padir ta syudad.

Pagwali Saulo Naan Ta Jerusalem

²⁶Giling Saulo an naan ta Jerusalem daw gatingwa kanen an na mabet ta mga gatuon na naan dya, piro nadlek danen ya ki kanen tak dili danen ya magpati na kanen an gatuon man en ki Jesus. ²⁷Piro, isya ki danen na ngaran din Bernabe, patabangan din Saulo an daw papakala naan ta mga apustulis. Pasaysay Bernabe ki danen na Saulo an na naan kanen ta dalan munta ta Damasco nakita din Ginuo ya daw Ginuo ya gambal ki kanen. Pasugid man Bernabe ki danen na Saulo an na naan kanen an ta Damasco, ula gid kanen adlek na gawali parti ki Jesus. ²⁸Pagtapos Bernabe ta ambal, pabaton ta mga apustulis ambal din an parti ki Saulo daw gakuyog Saulo an ki danen na galibot ta bilog na Jerusalem daw ula adlek kanen an na gawali parti ta Ginuo. ²⁹Naan man ta mga Judio na iran na linggwai Griego gaisturya kanen an daw gadiskas, piro paplanuan danen na patayen kanen an. ³⁰Na nlanan ta mga gatuon parti ya ta plano na patayen danen Saulo an, padul-ong danen kanen an naan ta Cesarea daw papailing naan ta Tarso. ³¹Ta yon man na timpo, mga gatuon an naan ta bilog na Judea, Galilea daw Samaria ula en papangabot ta mga gakuontra ki danen daw galig-en pa gid iran an na pagtuon. Mga gatuon an dya gatama pa gid daw tenged ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo, papakita danen paagi ta iran na ugali na danen an may bakod gid en na pagtaod ta Ginuo.

Pagwali Pedro Naan Ta Lida

³²Pedro i, tama en na mga banwa na nailingan din daw giling man kanen i naan ta mga itlaw na iya ta Dyos na naan gaistar ta Lida. ³³Naan dya, may nakita kanen i na mama na ngaran din Eneas na naparalays daw ula kabangon naan ta iya na neggaan ta wallo en na taon. ³⁴Gambal Pedro i ki kanen, “Eneas, paayad ka en Jesu-Cristo. Mangon ka daw imesen no imo an na neggaan.” Dayon gabangon Eneas an. ³⁵Tanan na mga itlaw na gistar naan ta Lida daw Patag Saron na kakita na Eneas an nayad en, danen an gatuon ta Ginuo.

Pagbui Ki Dorcas

³⁶Naan ta syudad Jope may bai na gatuon ki Jesus na ngaran din Tabita. Naan ta linggwai na Griego iya na ngaran Dorcas na beet ambalen usa. Pirmi kanen an gabuat ta miad daw matabyangen man kanen an ta mga imol. ³⁷Ta yon na mga inadlaw na Pedro an naan ta Lida, gamasakit Tabita i daw kanen

i napatay. Iya na lawa patrapuan danen daw naan kanen i ta apaw na kwarto pauyusa. ³⁸Tenged dili gid madyo Jope an ta Lida daw tenged man na mga gatuo na naan ta Jope kabalita na Pedro an naan ta Lida, papailing danen ki kanen darwa na mga mama. Gapangabay danen ki kanen na muyog ki danen dayon na miling naan ta Jope. ³⁹Gaimes Pedro i daw muyog ki danen. Pag-abot danen naan ta Jope, papanaik danen kanen an naan ta apaw ya na kwarto. Galibot ki kanen mga bai an na balo na nangagal daw papakita danen ki kanen mga bayo na patai Dorcas na kanen ya bui pa. ⁴⁰Papagwa Pedro alin ta kwarto danen an tanan daw galuod kanen i na mangamuyo. Pagtapos din ta pagpangamuyo, gatubang kanen i naan ta patay ya daw gambal, “Tabita, mangon ka!” Pag-ambal Pedro, gamuklat Tabita an. Pagkita din ki Pedro, gabangon kanen an daw mungko. ⁴¹Paibitan Pedro iya na lima daw patindegen kanen an. Paumaw Pedro dayon mga gatuo an daw mga bai na balo daw patugyan din ki danen Tabita an na bui en. ⁴²Nabalitaan ta mga itaw naan ta bilog na Jope natabo ya ki Tabita daw tama en gatuo an ta Ginuo. ⁴³Pedro ya gatinir naan ta Jope ta pila na mga adlaw duma ta isya na mama na ngaran din Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep.

Pedro Daw Cornelio

10 ¹May mama naan ta syudad Cesarea na ngaran din Cornelio. Kanen an upisyal ta mga sundalo ta gubirno ta Roma na naan ta batalyon na paumaw Batalyon Italyano. ²Kanen an dyusnon na itaw daw bilog din na panimalay iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Bakod gid iya an na tabang naan ta mga imol na mga Judio daw pirmi man kanen an gapangamuyo ta Dyos. ³Isya na mapon na mga tallo uras galambay alin ta ugto-adlaw, may nakita kanen an na panan-awan. Naan ta iya na panan-awan may nakita kanen an na angil ta Dyos na gaprani daw gaumaw ki kanen, “Cornelio!” ⁴Patan-aw din gid ta miad angil an ta subla din na kaadlek daw gasabat kanen an, “Sir, man-o a?”

Sabat ta angil, “Pabaton ta Dyos imo na mga pangamuyo daw nlanan din man na gatabang ka ta mga imol. Yon na gademdem kanen ki kaon. ⁵Anduni, magpadala ka ta mga mama naan ta syudad Jope aged sugaten danen mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro. ⁶Gadayon kanen an naan ta balay Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep daw iya na istaran dani nang ta baybay.” ⁷Na galin angil ya, paumaw Cornelio darwa ta iya na mga suguon daw isya ta iya na mga sundalo. Sundalo an dyusnon daw saligan din man. ⁸Pasugiran din danen an ta tanan parti ta panan-awan din daw papailing din danen an naan ta Jope.

Panan-awan Pedro

⁹Ta sunod na adlaw, mga suguon Cornelio giling naan ta Jope. Ta mga ugto-adlaw dani nang en danen an mabot naan ta Jope. Ta yon man na

uras, Pedro i gapanaik naan ta atep^z ta balay aged mangamuyo. ¹⁰Nletem gid en kanen i daw gusto din en na maan. Na paimes nang pa pagkaan an para ki kanen, may papakita Dyos an ki kanen na panan-awan. ¹¹Naan ta iya na panan-awan nakita din na langit an gabukas daw may gababa na paryo ta syal na lapad na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan ta basak. ¹²Naan ta syal ya tanan na mga klasi ta mga ayep na appat batiis, mga ayep na gagyanap daw mga yupan. May anen na mga ayep na naan ta syal na bawal kan-enen para ta mga Judio.^a ¹³May namatian kanen i na gambal na naan ta langit, “Pedro, mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!” ¹⁴Piro gasabat Pedro i, “Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na ‘dili-limpyo.’” ¹⁵Pagsabat Pedro, namatian din isab gambal ya ki kanen, “Dili no ambalen na ‘dili-limpyo’ bisan ino na pakabig en ta Dyos na ‘limpyo.’”^b ¹⁶Tallo bisis iling tan natabo daw paryo ya ta syal pabatak na balik naan ta langit. ¹⁷Na gaisip pa Pedro i daw ino beet ambalen ta iya na panan-awan, mga mama ya na papailing Cornelio ki kanen, nakita danen balay an Simon. Paagi ta pag-insa-insa ta mga mama ya, naisipan danen na yon taan balay na dayunan Pedro daw anen en danen an ta gangaan ta sular. ¹⁸Gaumaw anay danen an daw gainsa, “May gadayon di na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro?”

¹⁹Na gapalibeg pa Pedro i parti ta iya na panan-awan, Dyos Ispiritu Santo an gambal ki kanen, “Mamati ka! May tallo na mama di na gangita ki kaon. ²⁰Manaog ka daw dili ka magdua-dua ta pagkuyog ki danen tak yaken gapadala ki danen.” ²¹Pag-ambal ta Dyos Ispiritu Santo, gapanaog Pedro i daw gambal naan ta mga mama, “Yaken papangita nyo. Ino tuyo nyo ta pag-iling nyo di?” ²²Gasabat danen an, “Papailing kay di ki kaon ta isya na upisyal ta mga sundalo na ngaran din Cornelio. Miad kanen an na mama na iya na pasimba Dyos an ta mga Judio daw kanen an pataa gid ta tanan na mga Judio. May panan-awan kanen an na isya na angil ta Dyos gambal ki kanen na imbitaren ka na miling naan ta iya na balay aged mamati kanen an ta imo na ambal.” ²³Pagmati Pedro, paambalan din mga mama an na melled daw naan din dya danen an patunugaa.

Pag-iling Pedro Naan Ta Balay Cornelio

Sunod pa gid na adlaw, gaimes Pedro i daw gakuyog ta mga mama na papailing Cornelio ki kanen. May pila na mga utod ki Cristo na mga

---

^z 10:9 Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Pedro, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan na naan gwa ta balay na agian manaik naan ta atep. Kaysan mga itaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. ^a 10:12 Naan ta Levitico kapitulo dusi asta ta kapitulo kinsi pwidi nyo mabasa parti ta mga bawal kan-enen ta mga Judio.

^b 10:15 ‘Dili-limpyo’ beet ambalen bawal kan-enen. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo*.

taga-Jope na gakuyog man ki kanen. ²⁴Sunod na adlaw, gabot danen an naan ta syudad Cesarea. Cornelio an gatagad ki danen duma ta iya na mga parinti daw mga seed din na arey na paimbitar din. ²⁵Na melled en Pedro i naan ta balay danen Cornelio, pasugat Cornelio kanen i daw galuod Cornelio an naan ta atubangan din na simbaen inta kanen i. ²⁶Piro, gambal Pedro i ki Cornelio, “Mindeg ka tak itlaw a nang man na paryo ki kaon.” ²⁷Gaisturya pa Pedro ki Cornelio na gaselled danen ta balay daw nakita Pedro tama na mga itlaw na gatipon dya. ²⁸Gambal Pedro i ki danen Cornelio, “Nlaman nyo gid na kami i na mga Judio ula kay patuguti ta ame na patuuan na magbisita ki kyo na mga dili-Judio. Dili kay man pwidi magduma ki kyo. Piro, papaintindi ta Dyos ki yaken na dili ko kabigen na ‘dili-limpyo’^c bisan ino na lai ta mga itlaw. ²⁹Gani, na paimbitar a nyo na miling di, ula a gabalibad. Anduni, liag ko na mlaman man-o na papaumaw a nyo.” ³⁰Sabat Cornelio, “Mga tallo en adlaw galambay, gapangamuyo a naan ta ake i na balay. Ta iling man ti na uras na mga tallo uras paglambay ta ugto-adlaw, nali nang may gapakita ki yaken na mama na sikad silaw iya na bayo ³¹daw gambal kanen ki yaken, ‘Cornelio! Imo an na pangamuyo namatian ta Dyos daw gademdem kanen ta imo na pagtabang naan ta mga imol. ³²Magpadala ka ta mga mama naan ta Jope aged sugaten danen mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro. Gadayon kanen an naan ta balay Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep daw iya na istaran dani nang ta baybay.’ ³³Pag-ambal ta mama ki yaken ta iling tan, papailingan ko kaon yan dayon daw gapasalamat a gid ki kaon na giling ka di. Anduni, naan kay di tanan ta tubangan ta Dyos gatagad aged mamati ta bisan ino na pasugo din na iambal no.”

Pagsugid Pedro Ta Miad Na Balita Ki Danen Cornelio

³⁴Gaumpisa Pedro i ta pagwali naan ki danen Cornelio parti ki Jesus, “Anduni, naintindian ko en na paryo nang pagkabig an ta Dyos ta tanan na mga itlaw. ³⁵Bisan kino na gataod ta Dyos daw gabuat ta matareng, nadayaran Dyos an ki kanen bisan ino iya na lai. ³⁶Nlaman nyo miad na balita na papasugid ta Dyos ki kami na mga linai Israel para mlaman ta daw ino na paagi na patawaren ki din ta ate na mga sala. Miad an na balita pasugid ki kiten paagi ki Jesu-Cristo na Ginuo Ta Tanan. ³⁷Nlaman nyo na minsai ya nawali umpisa alin ta Galilea asta ta bilog na Judea pagtapos Juan ta wali na mga itlaw an dapat na magnelsel daw dilian iran an na mga sala daw magpabautismo. ³⁸Nlaman nyo parti ki Jesus na taga-Nazaret, daw paino kanen ya papili ta Dyos daw paubayan ta Dyos Ispiritu Santo.

---

^c **10:28** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo*.

Jesus an paatagan man ta Dyos ta uturidad na paryo gid ta iya na uturidad. Nlaman nyo man na Jesus ya giling naan ta lain-lain na mga banwa daw gabuat ta mga miad naan ta mga itlaw daw gapaayad man ta tanan na mga itlaw na pagaeman Satanas. Iling tan pabuat Jesus tenged pirmi gaduma Dyos an ki kanen. ³⁹Kami na mga apustulis mga kakita gid ta tanan na mga pabuat din naan ta Jerusalem daw naan man ta duma pa na mga banwa ta mga Judio. Papapatay kanen ya ta mga manugdumala ta Judio paagi ta paglansang naan ta krus. ⁴⁰Piro, ta pangallo na adlaw, pabannaw kanen ta Dyos daw gapakita kanen an naan ta mga itlaw. ⁴¹Piro, dili naan ta tanan na mga itlaw gapakita kanen an. Naan nang kanen gapakita ki kami na mga papili daan ta Dyos aged makita nay kanen an. Dili nang nyan, nakita nay kanen an daw gakaan kay man duma ki kanen tapos ta pagbannaw ki kanen. ⁴²Pasugo kay din na magsugid ta miad na balita naan ta mga itlaw daw magpamatuod na kanen ya pinili ta Dyos na mag-ukom ta mga itlaw bui daw patay. ⁴³Parti ki kanen, tanan na mga prupita gapamatuod na tanan na mga itlaw na magtuo ki kanen, iran na mga sala napatawad en.”

Dyos Ispiritu Santo Nabaton Ta Mga Dili-Judio

⁴⁴Na gasugid pa Pedro i ta miad na balita parti ki Jesus, tanan na mga itlaw na gapamati ta iya na paambal pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo. ⁴⁵Mga Judio na gatuo na gakuyog ki Pedro alin ta Joep, gatingala gid danen an tak maskin naan ta mga dili-Judio papadala man Dyos Ispiritu Santo an. ⁴⁶Nlaman danen Pedro na danen an Cornelio pagaeman man ta Dyos Ispiritu Santo bisan danen an mga dili-Judio tak gambal danen an ta mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw gadayaw man ta Dyos. Gambal Pedro i parti ta natabo ki danen Cornelio, ⁴⁷“Anduni, tenged Dyos Ispiritu Santo an nabaton ta yi na mga dili-Judio na paryo man na nabaton nay kanen an, kino pa magpegeng ki danen na mabautismuan?” ⁴⁸Pag-ambal Pedro, gasugo kanen an na magpabautismo danen an Cornelio na pamatuod na gatuo danen ki Jesu-Cristo. Pagtapos ta bautismo ki danen, papangabay danen na Pedro i magtinir anay na duma ki danen ta pila na mga adlaw.

Pagbalik Pedro Naan Ta Jerusalem

11 ¹Nabalitaan ta mga apustulis daw duma na mga gatuo naan ta Judea na may mga dili-Judio na gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus. ²Piro, na gabalik Pedro daw iya na mga duma naan ta Jerusalem, kanen an pasaway ta mga Judio na gatuo ki Jesus na alin ta grupo na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Jesus kinanglan man buatan ta tanda naan ta lawa^d sunod ta kaugalian

---

^d 11:2 May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

ta mga Judio. ³Ambal danen ki kanen, “Nabalitaan nay na gaselled ka naan ta balay ta mga dili-Judio daw gakaan ka man duma ki danen. Dili kay kumpurmi ta pabuat no naan ta Cesarea tak kuntra ta mga sunuran ta ate na tuuan.” ⁴Dayon, pasaysay Pedro ki danen tanan ya na natabo ki kanen alin ta umpisa parti ta panan-awan din.

⁵Ambal din, “Naan a ta syudad na Jope na gapangamuyo a daw may nakita a na panan-awan. Nakita ko paryo ta syal na lapad na gababa alin ta langit na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan dani ki yaken. ⁶Patan-aw ko gid ta miad mga ugsak an ta syal daw nakita ko klasi-klasi na mga ayep na may appat na batiis, mga pintas na mga ayep, mga gagyanap ta basak daw mga yupan. Tanan na mga ayep na naan ta syal bawal kan-enen para ki kiten na mga Judio. ⁷May namatian a na gambal ki yaken, ‘Pedro, mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!’ ⁸Piro, gasabat a, ‘Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na “dili-limpyo”.’ ⁹Piro, pagsabat ko, namatian ko isab gambal ya ki yaken, ‘Dili no ambalen na “dili-limpyo” bisan ino na mga betang na pakabig en ta Dyos na “limpyo”.’^e ¹⁰Iling tan natabo ta tallo bisis daw tanan ya pabatak na balik naan ta langit.

¹¹“Ta yon gid na uras, may tallo na mga mama na papailing alin ta Cesarea na gabot naan ta balay na padayunan ko. Danen ya papadala na mangita ki yaken. ¹²Dayon, gambal Dyos Ispiritu Santo ki yaken na muyog a ki danen na dili a magdua-dua. Annem na mga utod ta ki Cristo na taga-Jope gakuyog man ki yaken na giling kay naan ta balay Cornelio na isya na upisyal ta mga sundalo. ¹³Pag-abot nay dya, gasugid Cornelio ki kami na kakita kanen an ta angil na gatindeg naan selled ta iya na balay daw gambal ki kanen na magpadala kanen an ta mga mama naan ta Jope aged sugaten mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro ¹⁴tak yon kon na mama magsugid ki kanen ta paagi na Dyos an magluwas ki kanen alin ta silot ta mga sala asta ta tanan na mga itlaw naan ta iya na panimalay. ¹⁵Na gaumpisa a ta pag-ambal ki danen Cornelio, napaabot ki danen Dyos Ispiritu Santo an paryo man na napaabot kanen an ki kiten kan-o na ta una nabaton ta kanen an. ¹⁶Na nabaton danen Dyos Ispiritu Santo an, nademdeman ko paambal ya ta Ginuo, ‘Juan ya gabautismo ta mga itlaw paagi ta waig, piro Dyos an magbautismo ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo.’ ¹⁷Tenged paatag ta Dyos iya an na Ispiritu naan ta mga dili-Judio paryo man ta iya na paatag ki kiten kan-o na kiten i umpisa na gatuo ki Ginuo Jesu-Cristo, kino a gid na magkuntra ta Dyos?”

¹⁸Mga Judio na dili kumpurmi ta buat Pedro naan ta Cesarea, pagmati danen ta mga paambal Pedro, ula en danen an gambal kuntra ki kanen.

---

^e 11:9 May pasaysay parti ta *dili-limpyo* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 10:15.

Gadayaw danen an ta Dyos daw gambal, “Beet ambalen anduni paatag man ta Dyos naan ta mga dili-Judio upurtunidad an na magnelsel daw dilian iran na mga sala aged maangken man danen kabui na ula katapusan!”

Mga Gatuo Naan Ta Antioquia

¹⁹Mga gatuo an na gawasak alin ta Jerusalem tenged ta pagpangabot na gaumpisa pagtapos ta pagpatay ki Esteban, danen an kalambot asta ta lugar na Fenicia, pulo Cipse daw syudad Antioquia.^f Naan ta mga lugar na nalambutan danen, gasugid danen an ta miad na balita parti ki Jesus, piro naan nang danen an gasugid ta mga Judio. ²⁰Piro, duma an ki danen na mga mama na taga-pulo Cipse daw lugar na Cirene, giling danen an naan ta Antioquia daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan man ta mga dili-Judio. ²¹Tenged Ginuo Dyos an gatabang ki danen ta iran na pagsugid, tama na mga itlaw gapati ta miad na balita daw gatuo ki Ginuo Jesus.

²²Na nabalitaan ta mga gatuo na naan ta Jerusalem na tama na mga itlaw naan ta Antioquia gatuo ki Jesus, papadala danen Bernabe an naan ta Antioquia. ²³Na gabot kanen dya, nakita din na miad gid Dyos an naan ta mga itlaw na naan dya daw nalipay kanen an daw gambal kanen ki danen na magpadayon ta iran na pagtuo ki Ginuo Jesus na terek gid ta iran na tagipusuon. ²⁴Bernabe an miad na itlaw na pirmi kanen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo daw iya man na pagtuo ta Dyos terek gid. Tenged ta iya na pagtabang naan ta Antioquia, sikad tama na mga itlaw gatuo ki Ginuo Jesus.

²⁵Galin Bernabe an naan ta Antioquia daw giling naan ta Tarso para ngitaen Saulo ya. ²⁶Na nakita din en, padala din malik naan ta Antioquia. Asta ta isya taon, gatinir danen an duma ta mga gatipon-tipon na gatuo daw tama na mga itlaw patudluan danen. Mga gatuo an ki Jesu-Cristo na naan ta Antioquia, danen una na paumaw na mga Kristyano.

²⁷Ta yon na mga inadlaw na danen Bernabe daw Saulo naan ta Antioquia, may mga gatuo na gabot dya na alin ta Jerusalem. Danen mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ²⁸Na gatipon danen duma ta mga gatuo dya, gatindeg isya an ki danen na ngaran din Agabo. Pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gatagna na may segeng na letem na mabot naan ta tanan na mga lugar na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. — Letem na ya natabo na Claudio ya pangulo ta Roma. — ²⁹Tenged ta tagna ta prupita parti ta segeng na letem, mga gatuo an ki Cristo na naan ta Antioquia gaplano na magtabang ta iran na mga utod

---

^f 11:19 Syudad Antioquia na nasambit naan ta birsikulo disi-nuibi Antioquia na sakep naan ta prubinsya Siria.

ki Cristo naan ta Judea dipindi ta iran na masarangan. ³⁰Na katipon en danen ta iran na tabang, papadala danen paagi ki danen Bernabe daw Saulo aged iatag man naan ta mga gapanguna ta mga gatuo naan ta Judea.

Pagpangabot Herodes Kuntra Ta Mga Gatuo

12 ¹Ta yon man na timpo na danen Bernabe daw Saulo gatudlo pa naan ta Antioquia, Ari Herodes⁸ gaumpisa ta pagpangabot ta pila na mga gatuo ki Jesus. ²Papapatay din Santiago an na utod Juan paagi ta ispada. ³Na nakita din na nadayaran mga Judio an ta iya na pabuat na Santiago ya papapatay din, papadakep din man Pedro an. Pagdakep an ki Pedro natabo ta timpo ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. ⁴Pagpadakep din ki Pedro, papapriso din daw gaeles-eles ta pagbantay appat na grupo ta mga sundalo na kada grupo may appat na mga sundalo. Gaplano Herodes na sintinsyaan din Pedro an naan ta tubangan ta mga ittaw daw tapos en Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. ⁵Na Pedro an napriso, mga gatuo an gapangamuyo ta Dyos na terek gid para ki kanen.

Pagpagwa Ta Angil Ki Pedro Naan Ta Prisuan

⁶Ta kilem bag-o sintinsyaan Pedro i naan ta tubangan ta mga ittaw, gatunuga kanen i naan ta tengnga ta darwa na sundalo daw nakadinaan kanen i ta darwa na kadina na anget naan ta darwa an na sundalo. May anen man mga sundalo na gabantay naan ta gangaan ta prisuan. ⁷Nali nang may gapakita na angil alin ta Ginuo daw gapawa prisuan ya. Pakablit ta angil kilid an Pedro daw papukaw din. Ambal din, “Pedro, mangon ka! Giran no!” Pag-ambal ta angil, natangtang dayon mga kadina ya na gagapos ta mga lima Pedro. ⁸Ambal pa ta angil, “Suksukon no imo an na bayo daw igot no imo an na sandal.” Patuman Pedro sugo an ta angil. Ambal pa gid ta angil, “Kegmean no lawa no an daw muyog ka ki yaken.” ⁹Pag-ambal ta angil, dayon gapanaw Pedro i pagwa ta prisuan na gasunod kanen i ta angil. Piro, ula kanen i nalam daw matuod gid pabuat an ta angil. Salig din daw isya nang na panan-awan. ¹⁰Nalambayan danen una daw pangarwa na gwardya asta kalambot danen ta salsalen na gangaan na gadiritso ta syudad. Gangaan ya gaabri nang ta iya daw gagwa danen an alin ta prisuan. Na gapanaw danen an na gagi ta isya na dalan, nali nang padilian kanen i ta angil. ¹¹Na kamasmas en Pedro i, ambal din, “Anduni, sigurado a na matuod gid na padala ta Ginuo iya na angil aged librien a din ta malain na plano Herodes daw ta papaabot ta mga Judio na matabo ki yaken.”

---

§ 12:1 Ari Herodes na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na *Herodes Agripa I*. Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Agripa I* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes*.

¹²Na namadmaran gid Pedro na nalibri en kanen alin ta prisuan, giling kanen an naan ta balay Maria na inay Juan. Juan ya paumaw man na Marcos. Tama na mga gatuo gatipon dya daw gapangamuyo danen an. ¹³Ganuktok Pedro i naan ta sara ta gangaan na melled ta sular. Pailingan dya ta suguon na dlaga na ngaran din Roda. ¹⁴Na nakala din kagi an Pedro, subla iya na kalipay na imbis abrian sara ya, gadlagan kanen an malik naan selled daw gasugid naan ta mga gatuo na Pedro an naan ta gwa. ¹⁵Pagmati danen, gambal danen an, “Buang ka gid!” Piro, galalis gid kanen an na anen gid don Pedro an. Sabat danen, “Basi angil din nang an taan!” ¹⁶Gapadayon gyapon ta pagnuktok Pedro i. Ta uryan, pabukasan gid man danen sara ya. Gatingala gid danen an na nakita kanen i. ¹⁷Pasinyasan din danen an na dili magsagbak daw pasaysay din ki danen daw ino pagpagwa ta Ginuo ki kanen alin ta prisuan. Gambal kanen an, “Isugid nyo ni ki Santiago^h daw ta duma man na mga utod ta ki Cristo.” Pagtapos ta iya na sugid parti ta natabo ki kanen, gapanaw dayon kanen an daw giling naan ta duma na lugar.

¹⁸Na sellem en, nataranta gid mga sundalo an na gabantay naan ta prisuan tak ula danen nalam daw ino natabo ya ki Pedro. ¹⁹Gasugo Herodes an na ngitaen Pedro ya, piro ula gid danen nakita. Tenged ula danen nakita Pedro ya, pausisa Herodes mga sundalo an daw gasugo na patayen danen an.

Pagtapos ta tanan na mga natabo, galin Herodes an ta Judea na miling naan ta Cesarea daw naan kanen dya gatinir.

Kamatayen Herodes

²⁰Na naan pa Herodes ta Cesarea, gagilek gid kanen an naan ta mga itlaw na taga-Tiro daw Sidon. Tenged ta kagilek Herodes naan ta mga itlaw, duma ki danen gatingeb na giling ki kanen aged mag-ayaray isab danen an daw Herodes. Pamiaran anay danen Blasto an na saligan ta ari aged kanen magtabang ki danen na magmiaray isab danen daw Herodes tak iran an na pakamang na mga pagkaan naan alin ta basak Herodes. ²¹Naan ta patirmino na adlaw na Herodes an mag-ambal naan ta mga itlaw, pasuot din pang-ari din an na bayo daw gapungko kanen an naan ta iya na truno daw gadiskurso ki danen. ²²Nadayaran gid mga itlaw an ta pagdiskurso Herodes asta gasinggit danen an na gadayaw, “Dili en itlaw gambal i! Kanen i isya na dyos!” ²³Nali nang kanen ya pasilutan ta angil alin ta Ginuo Dyos ta segeng na masakit tak imbis na mag-atag kanen an ta pagdayaw naan ta Dyos, pabaton din pagdayaw an alin ta mga itlaw na gambal na kanen an isya na dyos. Gani, napatay kanen an daw patuok-tuok kanen an ta mga luod.

---

^h 12:17 Santiago an na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti mangngod Jesus daw gapanguna ta mga gatuo naan ta Jerusalem. Lain man na Santiago na nasambit naan ta Mga Binuatan 12:2 na papatay tenged ta sugo Ari Herodes.

²⁴Tama na mga itlaw kamati ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus daw gadugang pa gid mga gatuo ki Jesus. ²⁵Na natapos en danen Bernabe daw Saulo ta iran na mga pabuat naan ta Jerusalem, gabalik danen ya ta Antioquia daw Juan ya na paumaw man na Marcos pakuyog danen.

Pagpadala Ki Bernabe Daw Saulo Na Magwali

13 ¹Naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Antioquia, may mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga gatudlo man ta mga gatuo. Yi danen: Bernabe, Simeon na paumaw na Negro, Lucio na taga-Cirene, Saulo daw Manaen na gabakod duma ki Herodes na manugdumala naan ta Galilea. ²Ta isya na adlaw na mga gatuo an naan ta Antioquia gasimba ta Ginuo daw gapwasa, papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen iya an na plano para ki danen Bernabe daw Saulo. Ambal din, “Pilien nyo Bernabe an daw Saulo para nang ki yaken tak papili ko en danen an na tumanen danen ubra na patagana ko para ki danen.” ³Pagtapos ta pagpwasa daw pagpangamuyo, patungtong ta mga gatuo iran an na mga lima naan ki Bernabe daw Saulo aged bindisyonan ta Dyos danen an na darwa. Tapos ta pagbindisyon ki danen, papanaw ta mga gatuo danen ya.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Saulo Naan Ta Pulo Cipre

⁴Patuman danen Bernabe daw Saulo ambal ya ta Dyos Ispiritu Santo ki danen daw galin danen naan ta Antioquia daw giling naan ta syudad Seleucia. Alin dya, gabyai danen an munta ta pulo Cipre.

⁵Pag-abot danen ta syudad Salamina na naan ta pulo Cipre, giling danen an naan ta mga balay tipunan ta mga Judio daw pasugid danen miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus. Juan ya na paumaw man na Marcos gakuyog ki danen daw gatabang ta iran na ubra.

⁶Galibot danen an ta pulo na gawali asta na kalambot ta banwa Pafos na naan ta liyo ta pulo. Naan dya, nakita danen isya na Judio na manugmadyik na ngaran din Bar-Jesus. Gapakuno-kuno nang Bar-Jesus an na kanen man prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ⁷Kanen an pirmi duma ta gubernador ta Cipre na ngaran din Sergio Paulo. Gubernador an isya na maalam na mama. Papaumaw din Bernabe i daw Saulo tak gusto din na mamati ta iran na tudlo parti ta miad na balita parti ki Jesus. ⁸Piro, manugmadyik ya na paumaw man na Elimas tak Elimas beet ambalen manugmadyik, kanen ya gakontra ki danen tenged pirmi gatingwa kanen na madala din gubernador an na dili magpati ta miad na balita parti ki Jesus. ⁹Piro, Saulo i na paumaw man na Pablo¹ pagaeman gid ta Dyos Ispiritu Santo daw patan-aw din gid manugmadyik ya ¹⁰daw pambalan, “Paryo

---

ⁱ 13:9 Ngaran na *Saulo* alin ta Hebreo na linggwai. Ngaran na *Pablo* alin ta Latin na linggwai. Umpisa ta birsikulo nuibi asta ta katapusan ta libro na Mga Binuatan, na pasambit Saulo an, pasambit kanen an paagi ta iya na ngaran na Pablo, dili en Saulo.

ka gid ki Satanas! Pirmi no gid pakuntra tanan na mga miad daw sikad ka gid manluko! Pirmi ka gid gatingwa na kamatuuran an na alin ta Ginuo masilian ta bula! ¹¹Anduni, silutan ka gid ta Ginuo daw mabulag ka na dili ka makakita ta pawa ta pila na mga adlaw.” Dayon, gadelem mata an Elimas daw gakapkap kanen an na mangita ta may magguyod ki kanen.

¹²Na nakita ta gubirnadador natabo ya ki Elimas, gatuo dayon kanen an ki Jesus tak gatingala gid kanen an ta mga patudlo parti ta Ginuo.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Pablo Ta Antioquia Na Sakep Ta Pisidia

¹³Alin ta Pafos naan ta pulo Cipre, gabyai isab Pablo daw iya na mga duma daw gadungka naan ta banwa Perge na sakep ta prubinsya Pamfilia. Naan dya, Juan na paumaw man na Marcos gabelag ki danen daw gabalik naan ta Jerusalem. ¹⁴Alin ta Perge gadiritso danen Pablo asta kalambot ta Antioquia na sakep ta Pisidia. Ta Adlaw Ta Pagpuay,^j giling danen an ta balay tipunan ta mga Judio daw gamungko na magsimba duma ta mga itlaw dya. ¹⁵Pagtapos ta basa naan ta Mga Sinulat Moises daw naan man ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, mga manugdumala an ta balay tipunan may pasugo na pranian Pablo an daw Bernabe daw iambal ki danen iling an ti, “Mga utod, gusto ta mga manugdumala ta balay tipunan na mag-ambal kaw naan ta mga itlaw daw may anen kaw iambal na magpabiskeg ki danen.”

¹⁶Pag-ambal ta pasugo ya, gatindeg Pablo i daw gasinyas na mga itlaw dya dili danen magsagbak tak may ambalen kanen an. Ambal din, “Mga paryo ko na linai Israel daw tanan na anen di na gatuo man ta Dyos, matian a nyo! ¹⁷Dyos an na pasimba nay na mga linai Israel, kanen gapili ta ame na mga kaapuan anay pa sa aged buaten din danen an na iya na mga itlaw. Na naan danen ya ta lugar na Egipto, pabindisyunan din danen ya na magtama pa gid. Paagi ta bakod din na gaem, papagwa din danen ya alin ta Egipto. ¹⁸Seled ta kwarinta na taon na naan danen ya ta lugar na ula kabalayan, patabangan din danen ya maskin ula danen gatuman ki kanen. ¹⁹Paglambay ta kwarinta na taon, kalambot danen an naan ta lugar na Canaan. Naan dya, papirdi ta Dyos paagi ki danen mga itlaw ya ta pitto na mga nasyon na naan ta Canaan daw paatag din ki danen na iran en basak ya na iya ta mga itlaw na napirdi danen. ²⁰Tanan na ya na paisturya ko natabo ta ame na mga kaapuan seled ta kwattro sintos singkwinta na taon.^k

“Na gaistar en ame na mga kaapuan naan ta Canaan, patagan ta Dyos danen an ta mga manug-ukom na magdumala ki danen asta ta timpo

---

j 13:14 Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggu, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na *Sabado*. ^k 13:20 Kwattro sintos singkwinta na taon beet ambalen mga taon alin ta pag-istar ta mga linai Israel naan ta lugar na Egipto asta ta timpo na umpisa danen ya gaistar naan ta lugar na Canaan.

Samuel na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ²¹Piro, ta timpo Samuel, nangayo ame ya na mga kaapuan ta ari na magdumala ki danen. Tenged ta iran na pangayo, paatag ta Dyos ki danen mama na ngaran din Saulo. Kanen ya bata Cis na alin ta linai Benjamin. Gaari kanen ya ki danen ta kwarinta na taon. ²²Na paalin en kanen ya ta Dyos ta iya na pag-ari, David pasal-i ta Dyos ki kanen. Yi paambal ta Dyos parti ki David: ‘David an na bata Jesse, nadayaran ake na nakem ki kanen tak gatuman kanen an ta tanan ko na mga sugo.’ ”

²³Ambal pa gid Pablo, “Alin ta linai David, papadala ta Dyos isya na manluluwas naan ta mga linai Israel sunod ta papangako din ki danen. Manluluwas ya, kanen Jesus. ²⁴Na ula pa gaumpisa Jesus ya ta iya na mga buaten, gawali pa Juan ya na manugbautismo naan ta mga linai Israel na kinanglan magnelsel danen an daw dilian iran an na mga sala daw pamatuuran man iran na pagnelsel paagi ta pagpabautismo naan ki kanen. ²⁵Na dali nang en matapos Juan tanan ya na pabuat din, gainsa kanen naan ta mga ittaw daw kala danen daw kino kanen an tak salig ta duma ki danen na kanen an papaabot ya danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Piro, ambal Juan, ‘Dili yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. May mabot sunod ki yaken. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin ta pagbadbad nang ta igot ta iya na sandal¹ tak datas gid iya na katengdanan.’ ”

²⁶Gapadayon pa gid Pablo i ta pag-ambal, “Mga utod ko na mga linai Abraham daw kyo tanan na mga dili-Judio na inyo na pasimba Dyos an ta mga Judio, para ki kiten tanan miad i na balita parti ta pagluwas ta Dyos ta mga ittaw alin ta silot ta iran na mga sala! ²⁷Mga Judio na gaistar naan ta Jerusalem daw iran na mga manugdumala ula danen nakala na Jesus ya, kanen Manluluwas na papadala ta Dyos. Maskin kada Adlaw Ta Pagpuay may pabasa danen an naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, ula danen naintindii na may mga ambal dya na parti ki kanen. Piro, maskin ula danen naintindii, danen mismo tenaan na mga paambal ya ta mga prupita natuman en na Jesus ya nasintinsyaan ta kamatayen paagi ta iran na pabuat. ²⁸Maskin ula may nakita danen an na sala naan ki Jesus na dapat sintinsyaan kanen ya ta kamatayen, papangayo man gyapon danen ki Pilato na ipapatay kanen ya. ²⁹Na pabuat en tanan ya na nasulat ta mga prupita na matabo ki kanen, pakamang iya na lawa naan ta krus daw palebbeng. ³⁰Piro, pabannaw kanen an ta Dyos ³¹daw ta tama na mga adlaw nakita kanen an ta mga ittaw na kakuyog ki kanen alin ta Galilea munta ta Jerusalem. Danen anduni mga gapamatuod parti ki kanen naan ta mga paryo nay na mga Judio.

---

¹ 13:25 Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay.

32 “Gani, kami i Bernabe, anen kay di na gasugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos parti ta papangako din anay pa sa naan ta ame na mga kaapuan. 33 Papangako din ya ki danen natuman en anduni para man ki kami na iran na mga linai daw para man ki kyo na mga dili-Judio. Patuman din iya na pangako paagi ta pagbannaw din ki Jesus. Paryo man ta nasulat naan ta pangarwa na Salmo na gambal Dyos an naan ta pinili din na mag-ari,

‘Kaon ake na Bata.

Anduni, gapamatuod a na yaken en imo na Amay.’^m

34 Jesus ya pabannaw ta Dyos daw dili en mapatay. Parti ta pagbannaw ta Dyos ki kanen, iling man ti ambal ta Dyos naan ta ate na mga kaapuan na mga Judio,

‘Atagan ko gid kyo yan ta mga kaayaran
na papangako ko ki David.’ⁿ

35 Naan ta isya pa na Salmo, gambal David ya naan ta Dyos,

‘Nlaman ko na dili no dilian imo gid an na Manugsirbi
na malunot nang iya na lawa naan ta lugar ta mga patay.’^o

36 “Gapadayon pa gid Pablo i ta iya na mga ambal, “Nlaman ta na ula paisturya Ari David parti ya ta iya na kaugalingen tak na natuman din en tanan na mga papabuat ta Dyos ki kanen naan ta iya na timpo, napatay kanen ya daw palebbeng naan tengged ta iya na mga kaapuan daw nalunot iya na lawa. 37 Piro, Jesus ya na pabannaw ta Dyos, ula gid nalunot iya ya na lawa. 38 Gani, mga utod ko daw kyo tanan na mga dili-Judio na inyo na pasimba Dyos an ta mga Judio, liag nay na mlaman nyo na paagi ki Jesus mapatawad inyo na mga sala na yon man miad an na balita na pasugid nay ki kyo. 39 Tenged man ki Jesus, daw kino magtuo ki kanen, buaten kanen an ta Dyos na kanen an matareng daw malibri man kanen alin ta silot ta iya na mga sala tak impusibli na malibri paagi ta iya na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. 40 Piro, mag-andam kaw na dili matabo ki kyo mga paambal ta Dyos paagi ta mga prupita. Yi ambal ta Dyos:

41 ‘Mamati kaw, kyo na mga gapakalain ta ake na ambal!

Naan ta timpo na mag-ukom a ki kyo,
magtingala kaw gid daw mapatay man
tak ta inyo na timpo may buaten a
na dili nyo gid mapatian
bisan pa na may magsaysay ki kyo!’^p

42 Pagtapos Pablo ta iya na ambal daw malin en inta kanen i daw Bernabe naan ta balay tipunan, papangabay danen an ta mga itlaw

^m 13:33 Mga Salmo 2:7   ⁿ 13:34 Isaias 55:3   ^o 13:35 Mga Salmo 16:10
^p 13:41 Habakuk 1:5

na malik isab ta sunod na Adlaw Ta Pagpuay aged mag-ambal pa ki danen parti ta mga patudlo Pablo. ⁴³Na gagwa en mga itlaw an ta balay tipunan, gakuyog ki danen Pablo daw Bernabe tama na mga Judio daw mga dili-Judio na gasalyo ta tuuan ta mga Judio. Mga gakuyog ya, paisturyaan danen Pablo daw palaygayan na magpadayon ta iran na pagsalig ta Ginuo Dyos na gapatawad ta iran na mga sala.

⁴⁴Ta sunod na Adlaw Ta Pagpuay, tama na mga itlaw na gaistar naan ta syudad Antioquia gatipon naan ta balay tipunan ta mga Judio daw gamati ta pagsugid danen Pablo ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. ⁴⁵Piro, na nakita ta mga manugdumala ta mga Judio na tama na mga itlaw gatipon dya, nainggit gid danen an. Pakuntra danen mga paambal Pablo daw papakalain man danen kanen an. ⁴⁶Piro, gadugang pa gid kaiseg Pablo daw Bernabe daw isya an ki danen gambal, “Naan ta plano ta Dyos na kyo yan na mga paryo nay na mga Judio una na sugiran nay ta miad na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Piro, tenged na dili kaw miag na batunon miad na balita, pamatuod nang na pakabig nyo inyo an na kaugalingen na dili kaw bagay ta pagbaton ta kabui na ula katapusan. Gani, umpisa anduni, naan kay ta mga dili-Judio magsugid ta miad na balita. ⁴⁷Gasugid kay ki danen tak yi pasugo ta Ginuo Dyos ki kami. Ambal din,

‘Papili ko kyo yan na magsugid parti ki yaken
 naan ta mga dili-Judio
 na paryo kaw ta ilaw na gapawa
 naan ta delem na lugar.
 Papadala ko kyo yan
 aged sugiran nyo mga itlaw an
 naan ta bilog na kalibutan
 na may paagi na maluwas danen
 alin ta silot ta iran na mga sala.’ ”^q

⁴⁸Na namatian ta mga dili-Judio ambal danen Pablo daw Bernabe, nalipay gid danen an daw gadayaw danen ta Ginuo Dyos tenged ta miad na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tanan danen na naan ta plano ta Dyos na danen an mga mag-angken ta kabui na ula katapusan, gapati ta mga ambal parti ki Jesus.

⁴⁹Ta yon man na timpo, naan ta tanan na mga banwa na dani ta Antioquia, tama na mga itlaw nasugiran ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. ⁵⁰Piro, pasegyet ta mga manugdumala ta mga Judio mga mama na kala naan ta iran na syudad daw mga dyusnon na bai na may datas na katengdanan na kuntraen danen an Pablo daw palinen. ⁵¹Na danen an Pablo papalain naan ta Antioquia, papadpad danen yab-ok an ta iran na

^q 13:47 Isaias 49:6

batiis na alin ta banwa ya bilang pamatuod kuntra ta mga manugdumala ta mga Judio tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita. Galin danen an Pablo ta Antioquia na miling naan ta Iconio. ⁵²Mga gatuo ya naan ta Antioquia gapadayon gid na nalipay daw pirmi pagaeman danen ta Dyos Ispiritu Santo.

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Iconio

14 ¹Naan ta Iconio danen an Pablo daw Bernabe giling naan ta balay tipunan ta mga Judio. Tenged ta iran na pagwali dya, tama na mga Judio daw mga dili-Judio gatuo ki Jesus. ²Piro, mga Judio na dili magtuo, pasegyet danen duma ya na mga dili-Judio aged maglalin iran na isip naan ta mga gatuo. ³Tenged tama na mga Judio daw mga dili-Judio gatuo, danen an Pablo gatinir ta lugay naan ta Iconio. Gapadayon danen an na ula kaadlek ta pagsugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. Papamatuuran man Ginuo Jesus na iran na paambal matuod tak pagaeman din danen an ta pagbuat naan ta mga itlaw ta mga katingalaan na pamatuod na iran na paambal alin ta Dyos. ⁴Piro, mga itlaw naan ta syudad, ula gaparyo isip danen parti ta mga gatuo. Duma an ki danen gakampi naan ta mga Judio na ula gatuo daw duma an a gakampi naan ki danen Pablo daw Bernabe.

⁵Gaplano mga dili-Judio daw mga Judio man duma ta iran na mga manugdumala na buatan ta malain danen an Pablo daw timbagen ta mga bato. ⁶Na nlanan danen Pablo plano ya, galin danen ya ta Iconio aged maglikaw ta mga gakuntra ki danen daw giling danen ya naan ta mga banwa na Listra daw Derbe daw naan ta duma pa na palibot na mga banwa na sakep ta lugar na Licaonia. ⁷Na naan danen dya, gasugid danen ta miad na balita parti ki Jesus.

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Listra Daw Derbe

⁸Na gawali danen Pablo daw Bernabe naan ta Listra, may isya na mama na naan dya na dili din magamit iya an na batiis tak may dipirinsya alin ta iya na pagtao na ula gid kanen an kapanaw. ⁹Gamungko kanen an na gamati ta paambal Pablo naan ta mga itlaw parti ki Ginuo Jesus. Pablo an, patan-aw din gid ta miad mama an na dili kapanaw daw namasman din na may pagsalig mama ya na pwidi mayad. ¹⁰Gambal kanen ta mama an na bakod iya na kagi, “Mindeg ka!” Dayon gatindeg mama an daw gapanaw-panaw. ¹¹Na nakita ta mga itlaw pagpaayad an Pablo ta mama, salig danen na Pablo i daw Bernabe mga dyos na pasimba danen. Gasinggit danen an ta iran na linggwai na Licaonia, “Gapanaog ki kiten mga dyos an daw paryo ta sura ta itlaw!” ¹²Bernabe i paumaw danen na Zeus daw Pablo i a paumaw danen na Hermes tak kanen manug-ambal.

¹³May timplo naan ta gwa ta syudad na naan dya Zeus ya pasimba ta mga itlaw. Pari an na gasirbi naan ta timplo gaguyod ta turo na mga baka daw gadala ta mga garlan naan ta gangaan ta syudad tak gusto ta pari an daw gusto man ta mga itlaw na iyawen mga turo an daw ialad para simbaen danen Pablo an daw Bernabe. ¹⁴Piro, na nlanan danen Bernabe daw Pablo plano ya ta mga taga-Listra, pagisi danen iran na kaugalingen na bayo tak nalainan gid danen an ta pabuat ya ta mga itlaw na gainsulto ta uturidad ta Dyos tak salig ta mga itlaw na danen an mga dyos. Gadlagan danen an naan ta tengnga ta mga itlaw daw gasinggit, ¹⁵“Mga arey, man-o tak pabuat nyo ni na simbaen nyo kami i? Mga itlaw kay nang man na paryo ki kyo! Giling kay di na magsugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos. Gusto din na dilian nyo en inyo na pagsimba ta mga dili matuod na dyos na dili katabang ki kyo. Gusto din na magsimba kaw ki kanen na bui na Dyos. Kanen gabuat ta kalangitan, basak, dagat daw tanan na mga betang na anen don. ¹⁶Alin pa pugya, kyo na mga dili-Judio gasimba kaw ta maski ino na mga dyos na liag nyo na simbaen daw pabay-an nang ta Dyos inyo an na pabuat tak ula kaw kakala ki kanen na matuod na Dyos. ¹⁷Piro, bisan ula kaw kakala ki kanen, papakala din man gyapon iya na kaugalingen naan ta tanan na mga itlaw paagi ta mga miad din na pabuat. Paatagan kaw din ta uran daw mga dayad na tubbas ta timpo ta pamunga ta mga tanem aged may kan-enen kaw daw may kalipay.” ¹⁸Piro, bisan iling pa tan paambal danen Pablo, nabellayan man gyapon danen an ta pagpegeng ta mga itlaw na liag mag-alad na magsimba ki danen.

¹⁹Paglambay ta pila na mga adlaw, may mga Judio na gabot alin ta syudad Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw alin man ta banwa Iconio. Pakumbinsi danen mga itlaw ya na maglabet ki danen na timbagen Pablo an ta mga bato asta mapatay. Patimbag danen Pablo an daw payudyod danen lawa din an pagwa ta syudad tak salig danen patay en kanen an. ²⁰Piro, na patipunan kanen ta mga gatuo, gabangon kanen an daw gabalik naan ta syudad. Ta sunod na adlaw, kanen an daw Bernabe giling naan ta banwa na Derbe.

Pagbalik Pablo Daw Bernabe Naan Ta Antioquia

²¹Naan ta banwa na Derbe, pasugid danen Pablo daw Bernabe miad an na balita daw tama na mga itlaw gatuo ki Jesus. Pagtapos ta pagsugid danen, gabalik danen an naan ta banwa Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw gapit danen naan ta mga banwa na Listra daw Iconio. ²²Naan ta kada syudad na nailingan danen, papabiskeg danen nakem an ta mga gatuo dya daw palaygayan man na magpadayon ta iran na pagtuo ki Jesus. Gambal danen an Pablo, “Kiten na mga gatuo, maagian ta gid tama na mga malain na buat kuntra ki kiten bag-o ki makalabet naan

ta mga itlaw na padumalaan ta Dyos naan ta iya na kaarian ta timpo na mabot.”²³ Naan ta kada lugar na nailingan danen Pablo na may mga gatipon-tipon na gatuw, gapili danen Pablo ta pila na mga mama aged magpanguna ta grupo ta mga gatuw naan ta iran na lugar. Pagtapos ta pagpili daw ta pagpangamuyo daw pagpwasa, patugyan danen Pablo mga gapanguna ya daw tanan na mga gatuw naan ta Ginuo na iran na saligan.

²⁴ Gaagi danen Pablo daw Bernabe naan ta prubinsya Pisidia daw alin dya gadayon danen an asta kalambot danen naan ta prubinsya Pamfilia. ²⁵ Naan ta banwa Perga na sakep ta Pamfilia, pasugid danen miad an na balita parti ki Jesus naan ta mga itlaw dya. Pagtapos ta pasugid naan ta Perga, giling danen an naan ta syudad Atalia. ²⁶ Alin ta Atalia, gabyai danen an na makted naan ta syudad Antioquia na sakep ta prubinsya Siria.⁷ Antioquia ya syudad na naan dya danen an Pablo daw Bernabe pangamuyuan pugya ta mga gatuw para tabangan ta Dyos danen ya ta mga ubra na natapos en danen.

²⁷ Pag-abot danen naan ta Antioquia, patipon danen tanan na mga gatuw daw pasugid danen tanan an na pabuat ta Dyos paagi ki danen tenged ta iya na pagtabang ki danen. Pasugid man danen daw ino pag-atag ta Dyos ta upurtunidad naan ta mga dili-Judio na magtuo ki Jesus. ²⁸ Pablo an daw Bernabe gatinir dya ta binulan duma ta mga gatuw naan ta Antioquia.

Pagsapol Naan Ta Jerusalem Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuw

15 ¹ Na naan pa danen Pablo daw Bernabe ta syudad Antioquia, may mga mama na naan alin ta Judea na giling naan ta Antioquia daw gatudlo ta mga dili-Judio na mga gatuw. Ambal danen, “Daw dili kaw magpabuat ta tanda naan ta inyo na lawa^s sunod ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, dili kaw maluwas alin ta silot ta Dyos ta inyo na mga sala.” ² Gakuntra gid danen Pablo daw Bernabe ta paambal an ta mga mama naan ta mga dili-Judio asta na sikad gid iran na pagdiskasay. Ta uryan, gadisisyon nang en mga gatuw na pailingen Pablo an daw Bernabe daw duma pa na mga gatuw naan ta Jerusalem aged isturyaan danen dya duma ta mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuw parti an ta iran na padiskusyunan.

³ Papanaw ta mga gatuw danen an Pablo. Ta iran na pagpanaw, gaapit danen naan ta mga lugar na Fenicia daw Samaria. Gasugid danen an ta mga gatuw dya parti ta pagsalyo ta mga dili-Judio naan ta pagtuo ki Jesus. Nalipay gid mga gatuw an tenged ta balita parti ta mga dili-Judio.

---

^r 14:26 *Siria* an tengged ta prubinsya Cilicia. Ta timpo Pablo, Siria daw Cilicia sakep ta isya nang na pangulo. ^s 15:1 May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

⁴Na gabot danen Pablo naan ta Jerusalem, mga gatipon-tipon na gatuon na naan dya, mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuon gabaton ki danen. Danen an Pablo gasugid parti ta tanan na mga buat ta Dyos paagi ki danen. ⁵Piro, naan man dya mga gatuon alin ta grupo na Pariseo na gatindeg daw gambal, “Daw gusto ta mga dili-Judio na kabigen nay danen an na mga gatuon ki Jesus, kinanglan na magpabuat danen an ta tanda naan ta iran na lawa daw magtuman man ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises.”

⁶Tenged ta paambal ta mga Pariseo, gasapol mga apustulis an daw mga gapanguna ta mga gatuon parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta mga gatuon na dili-Judio. ⁷Pagtapos ta sikad lawig na pagdiskasay, gatindeg Pedro i daw gambal naan ta mga gatipon dya, “Mga utod ko, nalam kaw na kan-o i papili a ta Dyos naan alin ta ate na grupo para magwali a naan ta mga dili-Judio aged masugiran danen an paagi ki yaken ta miad na balita parti ki Jesus daw magtuon man danen ki kanen. ⁸Dyos an na nalam ta isip ta tanan na mga itaw pamatuuran din iya na pagbaton ta mga dili-Judio na paatag din Dyos Ispirito Santo naan ki danen paryo man ta pag-atag din ki kiten. ⁹Beet ambalen paryas nang pagtan-aw ta Dyos naan ta mga dili-Judio daw ki kiten na mga Judio tak na gatuon danen an ki Jesus, palimpyo din man iran na tagipusuon. ¹⁰Gani, man-o tak dili kaw mapati na pabaton ta Dyos mga dili-Judio paryo ta pagbaton din ki kiten? Danen an pabellayan nyo paagi ta mga sunuran na bisan ate na mga kaapuan anay pa sa daw kiten man anduni dili ta masarangan na tumanen. ¹¹Piro, gapati ki na kiten i naluwas tenged ta dayad na kabebet-en Ginuo Jesus ki kiten daw iling man tan kanen naan ta mga dili-Judio.”

¹²Pagtapos danen ta pagmati ki Pedro, galineng gid danen tanan daw gapamati ta pasugid Bernabe daw Pablo parti ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos naan ta mga dili-Judio paagi ki danen Pablo na yon man mga katingalaan na pamatuod na iran na pawali alin gid ta Dyos.

¹³Pagtapos ta iran na pag-ambal, dayon Santiago an gambal, “Mga utod ko, matian a nyo! ¹⁴Pasaysay Simon^t gina daw ino paagi na papakita ta Dyos iya na pagdemdem naan ta mga dili-Judio tak papili din alin ki danen mga itaw na pabuat din na iya gid. ¹⁵Mga paambal an ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa, yon man paambal Pedro anduni parti ta mga dili-Judio tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos, gambal Dyos an paagi ta mga prupita,

¹⁶Pagtapos ti, malik a
daw patindegen ko isab pagdumala David

---

^t 15:14 Ngaran na *Simon* na pasambit Santiago beet ambalen *Pedro* tak yon man isya na umaw ki Pedro.

na ula napadayon
na paryo patindegen ko isab
isya na balay na nagubba.

¹⁷ Iling tan buaten ko
aged tama na mga dili-Judio
naan ta bilog na kalibutan marani ki yaken,
labi en gid tanan danen na mga papili ko
na ake na mga itlaw.

¹⁸ Yon ambal ta Ginuo Dyos
na pasugid yi na mga betang anay pa sa.”^u

¹⁹ Ambal pa Santiago, “Gani, ta ake na isip, dili ta pabellayan mga dili-Judio na gatuo ki Jesus. ²⁰ Piro, dapat padalaan ta nang danen ta sulat daw ambalen na dili danen an magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Ambalen ta man na dili danen magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw dili man magkaan ta lengngessa daw ta karni ta mga ayep na paiyaw na ula nakamangi ta lengngessa. ²¹ Mga iling an tan na sunuran dapat tumanen danen para dili maglain nakem ta mga paryo danen na gatuo na Judio tak alin ta anay pa sa na timpo Mga Sinulat Moises pabasa kada Adlaw Ta Pagpuay naan ta mga balay tipunan daw iya na mga ambal palaygay man naan ta tanan na mga syudad.”

²² Pagtapos ta ambal Santiago, gaugyon ki kanen mga apustulis an, mga gapanguna ta mga gatuo daw tanan na duma pa na mga gatuo na naan dya na danen an magpili ta darwa na mama alin ki danen na ipadala naan ta Antioquia duma ki danen Pablo daw Bernabe. Iran na papili Silas daw Judas na paumaw man na Barsabas. Danen an na darwa pataa naan ta tanan na mga gatuo. ²³ Naan ki danen Silas papadala yi na sulat:

“Kami na mga utod nyo ki Cristo, mga apustulis man daw mga gapanguna ta mga gatuo, gapaabot kay ta ame na pangamusta ki kyo na mga dili-Judio na gaistar naan ta syudad Antioquia daw naan man ta mga prubinsya Siria daw Cilicia. ²⁴ Kamati kay na may mga itlaw na alin ki kami giling dyan ki kyo na gagamo daw gatublag ki kyo paagi ta iran na mga paambal. Piro, ula kay gasugo ki danen. ²⁵ Gani, gasapol kay daw gaugyon na magpili ta pila na mga mama na ipadala ki kyo. Danen an muyog naan ta ate na palangga na mga arey na danen Bernabe daw Pablo ²⁶ na mga mama na iran na kabui nabetang ta piligro ta iran na pagsirbi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ²⁷ Papadala nay ki kyo Judas i daw Silas na magsugid ki kyo ta mga natugon naan man ta yi na sulat. ²⁸ Paagi ta pag-ubay ta Dyos Ispiritu Santo ki kami, gaugyon kay na mas miad daw dili

^u 15:18 Amos 9:11-12

nay kyo yan pabellayan na magtuman ta tanan na mga sunuran naan ta kasuguan nay na mga Judio. Piro, yi nang na mga sugo na dapat tumanen nyo: ²⁹Dili kaw magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Dili kaw magkaan ta lengngessa. Dili kaw magkaan ta karni ta mga ayep na paiyaw na ula nakamangi ta lengngessa. Dili kaw magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. Miad gid para ki kyo na dili kaw magbuat ta iling tan. Unti nang en keteb ame i na sulat ki kyo.”

³⁰Mga gadala an ta sulat papanaw ta mga gapanguna ta mga gatuo aged miling naan ta Antioquia. Pag-abot danen dya, patipon danen tanan an na mga gatuo daw paatag sulat ya. ³¹Na nabasa ta mga gatuo sulat ya, nalipay gid danen an tenged ta minsai na gapabiskeg gid ki danen. ³²Judas an daw Silas na mga manugsugid man ta kabebet-en ta Dyos gambal man ta malawig daw papalig-en danen mga gatuo an dya ta iran na pagtuo daw papabiskeg man na magpadayon ta iran na pagtuo ki Jesus.

³³Mga gadala an ta sulat, pagtapos ta pagtinir danen naan ta Antioquia ta pila na mga adlaw, papanaw danen an ta mga gatuo na gambal, “Kabay pa na ubayan kaw ta Dyos bisan indi kaw punta.” Pag-alin danen dya, gabalik danen an naan ta Jerusalem naan ta mga gapadala ki danen. ³⁴Piro, gatinir pa Silas an naan ta Antioquia tak paisip din na miad pa na magpabilin kanen dya.” ³⁵Danen an Pablo daw Bernabe naan man dya gatinir. Danen an daw iran na mga duma gatudlo daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus.

Paglalisay Pablo Daw Bernabe

³⁶Paglambay ta tama na mga adlaw, gambal Pablo i ki Bernabe, “Malik ki naan ta tanan na mga banwa na naan ki dya gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus daw bisitaan ta man mga gatuo an dya para mlaman ta daw ino kaimtangan ta iran na pagtuo.” ³⁷Gusto Bernabe na pakuyugon Juan an na paumaw man na Marcos, ³⁸piro dili miag Pablo i na pakuyugon Juan an tak na naan pa danen ta prubinsya Pamfilia, padilian Juan danen an daw ula kanen an gapadayon ta pagtabang ta iran na mga pabuat. ³⁹Sikad gid paglalisay danen Pablo daw Bernabe daw gabelagay danen an. Juan Marcos an pakuyog Bernabe daw gabyai danen an munta ta pulo Cipre, ⁴⁰piro Silas papili ya Pablo na muyog ki kanen. Bag-o mag-alin danen an Pablo, papangamuyuan danen an ta mga gatuo na tabangan danen an ta Ginuo Dyos. ⁴¹Giling danen ya naan ta Siria daw Cilicia daw papalig-en danen mga gatuo an dya ta iran na pagtuo ki Jesus.

---

^v 15:34 Naan ta pila na mga kupa ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-kwattro.

Pagkuyog Timoteo Ki Danen Pablo Daw Silas

16 ¹Gapadayon Pablo i daw Silas ta iran na pagpanaw daw kalambot naan ta mga banwa na Derbe daw Listra. May gatuo ki Jesus naan ta Listra na ngaran din Timoteo. Inay din an Judio daw isya man na gatuo ki Jesus, piro iya na amay dili-Judio. ²Mga gatuo na naan ta mga banwa na Listra daw Iconio miad iran na sugid parti ki Timoteo. ³Liag Pablo na kuyugon din Timoteo an ta pagpanaw na maglibot aged magwali danen an naan ta mga banwa. Piro, tenged ta mga Judio na gaistar naan ta mga banwa na ilingan danen, pabuatan din ta tanda naan ta lawa^w Timoteo an tak tanan na mga Judio na naan dya nalam na amay Timoteo dili-Judio daw Pablo an dili kanen miag na Timoteo an tenaan na mga Judio dili mamati ta iran na pagwali. ⁴Ta iran na pag-apit-apit naan ta mga banwa, pasugid danen naan ta mga gatuo na dili-Judio mga sunuran ya na padisisyunan ta mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo na naan ta Jerusalem. Pasugid man danen naan ta mga dili-Judio na kinanglan man tumanen mga sunuran ya. ⁵Tenged ta minsai na pasugid Silas daw Pablo, galig-en pa gid pagtuo an ta mga gatuo na dili-Judio daw adlaw-adlaw katamaen danen gadugang pa gid.

Panan-awan Pablo Na Naan Kanen Ta Troas

⁶Gapadayon Pablo i daw iya na mga duma ta iran na pagpanaw daw giling danen naan ta mga banwa na sakep ta mga prubinsya Frigia daw Galacia tak Dyos Ispiritu Santo an gapegeng ki danen ta pagsugid ta miad na balita na alin ta Dyos naan ta mga itlaw naan ta prubinsya Asia. ⁷Pag-abot danen naan ta dlunan ta prubinsya Misia, gusto danen inta na miling naan ta prubinsya Bitinia, piro Dyos Ispiritu Santo na papaubay Jesus ki danen ula gatugot ki danen. ⁸Tenged ula danen tuguti na miling naan ta Bitinia, gaagi nang danen i ta prubinsya Misia daw kabot naan ta syudad Troas. ⁹Ta yon man na kilem ta iran na pag-abot naan ta Troas, papakita ta Dyos ki Pablo isya na panan-awan. Nakita Pablo isya na mama na taga-Macedonia na gapangabay ki kanen. Ambal ta mama, “Miling ka di ta prubinsya Macedonia daw tabangan kay no!” ¹⁰Pagtapos ta panan-awan Pablo, gaimes kay na miling dayon naan ta Macedonia tenged naintindian nay na papailing kay dya ta Dyos ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo naan ta mga itlaw dya.

Pagtuo Lydia Ki Jesus

¹¹Galin kay ta Troas daw galayag na rumbo nay an diritso ta pulo na Samotracia daw ta sunod na adlaw gadungka kay naan ta banwa

---

^w **16:3** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

Neapolis na sakep ta Macedonia. ¹² Alin ta banwa Neapolis, gadungka kay naan ta syudad Filipos na pinakaimpurtanti na syudad naan ta prubinsya Macedonia na padumalaan ta gubirno ta Roma. Gatinir kay dya naan ta Filipos ta pila nang na mga adlaw. ¹³ Ta Adlaw Ta Pagpuay, gagwa kay ta syudad daw giling naan dani ta suba tak gasalig kay na may lugar dya na pangamuyuan. Gapungko kay daw gaisturya duma ta mga bai na gatipon dya. ¹⁴ Isya ki danen na gamati ki kami ngaran din Lydia daw kanen an taga-Tiatira. Kanen an manugbligya ta mga maalen na tila na kulor bayulit daw iya man na pasimba Dyos an ta mga Judio. Patandeg ta Ginuo tagipusuon an Lydia aged batunon din mga paambal an Pablo. ¹⁵ Na kanen an daw tanan na mga itaw na naan ta iya na panimalay nabautismuan en, nangabay kanen an ki kami na ambal din, “Daw gapati kaw na anduni gatuoa ki Ginuo Jesus, naan kaw nang magdayon ta ame na balay.” Sikad gid iya na pangabay asta na pabaton nay iya na imbitasyon.

Pagpriso Ki Danen Pablo Daw Silas Naan Ta Filipos

¹⁶ Isya man na adlaw na giling kay naan ta lugar na pangamuyuan na naan gwa ta syudad Filipos, nasugat nay ulipen na dlaga na may kanlaman na makasugid ta mga matabo pa naan ta paabuton na mga adlaw tak naseddepan ta malain na ispiritu na gagaem ki kanen. Paagi ta iya na kanlaman ta pagsugid ta mga matabo pa, nakakwarta ta bakod iya an na mga amo. ¹⁷ Sigi kanen an sunod-sunod ki kami Pablo na kanen an gasinggit, “Yi na mga mama mga manugsirbi ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Pawali danen ki kyo paagi an na maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala!” ¹⁸ Adlaw-adlaw, iling tan pabuat din asta na nataka en Pablo i daw pablikid din dlaga an daw pambalan malain ya na ispiritu, “Paagi ta gaem na naan ta ngaran Jesu-Cristo, pasugo ko kaon yan na maggwa ki kanen!” Pag-ambal Pablo, gagwa dayon ispiritu ya ta yo gid na uras.

¹⁹ Na namasman ta mga amo ta dlaga ya na narwaran en danen an ta paagi na makakwarta danen an, pagabling danen Pablo i daw Silas daw padala munta ta plasa naan ta atubangan ta mga upisyalis na gausay ta mga kaso naan ta iran na lugar. ²⁰ Na paatubang Pablo i daw Silas naan ta mga upisyalis, mga amo ya ta dlaga gambal, “Yi na mga mama mga Judio daw pagulo danen ate i na syudad. ²¹ Patudlo danen mga kaugalian na kuntra ta ate na kasuguan. Mga banwaan ki ta Roma daw dili ta maimo na batunon daw sunuron iran na mga kaugalian!” ²² Pagtapos danen ta ambal, galabet man ki danen mga itaw an ta pagsakit ki Pablo daw Silas. Paganit-ganit ta mga upisyalis asta na nagisi daw nakamang mga bayo Pablo daw Silas daw gasugo danen an na kastiguon Pablo i daw Silas.

²³Tapos kastigo, danen an Pablo papapriso ta mga upisyalis daw paambalan gwardya an naan ta prisuan na bantayan gid ta miad danen an. ²⁴Paselled danen an ta gwardya naan gid ta tengnga ta prisuan daw paipitan ta kaoy iran an na mga batiis.

²⁵Na mga tenga kilem en, gapangamuyo Pablo i daw Silas daw gakanta ta pagdayaw ta Dyos daw duma an na mga prisu gamati ki danen. ²⁶Nali nang, may linog na biskeg na gaeyeg-eyeg gid ta prisuan asta ta pundasyon. Gaabri dayon tanan na mga gangaan ta prisuan daw gatangtang mga kadina an ta tanan na mga prisu. ²⁷Kabugtaw gwardya an. Na nakita din na abri en mga gangaan an ta prisuan, pagabot din ispada din an aged magpakamatay tak salig din na kapuga en tanan na mga prisu. ²⁸Piro, gasinggit Pablo i ki kanen, “Dili no bunuon kaugalingen no an! Anen kay di tanan!”

²⁹Gapakamang gwardya an ta ilaw daw gadali-dali kanen an na melled daw galuod na gakereg ta subla na adlek naan ta atubangan Pablo daw Silas aged mag-atag ta pagtaod ki danen. ³⁰Padala ta gwardya danen an Pablo daw Silas mwa ta prisuan. Tenged nlaman din na danen Pablo mga gatuon ki Jesus, painsaan din, “Mga Sir, ino imuon ko aged maluwas a alin ta silot ta ake na mga sala?” ³¹Gasabat danen i Pablo, “Magtuo ka ki Ginuo Jesus aged maluwas ka asta ta mga sakep ta imo na pamilya.” ³²Gapadayon danen an ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ki kanen daw naan ta tanan na mga itaw na anen ta iya na balay.

³³Ta yon gid na uras na mga tenga pa kilem, padala din danen an Pablo naan ta may waig daw paugasan iran na mga nina daw gapabautismo dayon kanen an asta ta mga sakep ta iya na panimalay. ³⁴Papanaik din danen i Pablo naan ta iya na balay daw pakan-enen. Kanen daw tanan na mga mimbrow ta iya na panimalay nalipay gid tak gatuon en danen an ta Dyos.

³⁵Na sellem en, mga upisyalis an gasugo ta iran na mga pulis na buy-an Pablo an daw Silas. ³⁶Gambal gwardya an ki Pablo, “May mga pasugo mga upisyalis an na anen di aged buy-an kaw. Gani, muli kaw en na may kataway ta nakem.”

³⁷Piro, gambal Pablo i naan ta mga pulis na pasugo dya, “Pabuat ki kami ta mga upisyalis kuntra ta kasuguan ta Roma! Maskin ula kay sala, papakastigo kay danen naan ta tubangan ta mga itaw daw papriso dayon bisan mga banwaan kay ta Roma. Ta! Anduni gusto danen na pagwaen kay ta sikrito nang! Dili pwidi! Kinanglan miling di mga upisyalis an daw danen gid magpagwa ki kami.”

³⁸Pasugid ta mga pulis paambal ya Pablo naan ta mga upisyalis na gapapriso ki danen Pablo. Na namatian ta mga upisyalis na Pablo daw Silas mga banwaan ta Roma, nakulbaan gid danen an. ³⁹Giling danen an naan ta prisuan daw gangayo ta pasinsya. Papagwa danen Pablo i daw

Silas daw papangabay na malin ta banwa. ⁴⁰Na gagwa Pablo i daw Silas naan ta prisuan, dayon giling danen i naan ta balay Lydia. Naan dya, gaisturya danen naan ta mga gatuo daw gawali man danen aged palig-enen pagtuo an ta mga gatuo. Pagtapos ta pagwali, galin danen an Pablo naan ta Filipos.

Pablo Daw Silas Naan Ta Tesalonica

17 ¹Na kaagi en danen Pablo daw Silas naan ta mga banwa na Amfipolis daw Apolonia, gadiritso danen an asta kalambot naan ta syudad Tesalonica. Anen dya may balay tipunan ta mga Judio. ²Gaselled Pablo i naan ta balay tipunan paryo ta pirmi din pabuat daw seled ta tallo na duminggu, kada Adlaw Ta Pagpuay, gadiskusyon kanen an ki danen na pagamit din sinulat na pulong ta Dyos. ³Pasaysay din daw pamatuuran ki danen na naan ta plano ta Dyos na maagian Cristo segeng na mga kabellay, mapatay kanen an daw mabannaw. Gambal Pablo i, “Jesus an na pasugid ko ki kyo kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” ⁴May mga Judio na nadala Pablo ta iya na mga paambal daw gatuo danen an ki Jesus daw galabet ki danen Pablo daw Silas. Gatuo man ki Jesus daw galabet ki danen Pablo tama na mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an ta mga Judio daw galabet man tama na mga bantog na mga bai ta iran na syudad.

⁵Piro, nainggit duma an na mga Judio. Patipon danen mga luko-luko na mga mama na naan ta istambayan ta syudad aged manggamo. Ta iran na panggamo, pasulong danen balay an Jason ta pagpangita ki Pablo daw Silas aged madala naan ta atubangan ta mga itaw. ⁶Piro, na ula danen nakita, pasagnoy danen Jason an daw duma man na mga gatuo daw padala naan ta mga gadumala ta syudad daw gasinggit danen an, “Yi na mga mama gaatag ta gamo bisan indi danen an punta! Anduni, anen di danen an ta ate i na syudad ⁷daw pabaton man Jason danen an naan ta iya na balay. Danen an ula gasunod ta mga kasuguan ta pangulo ta Roma tak gambal danen an na may isya pa na ari na ngaran din Jesus.” ⁸Na namatian ta mga itaw daw ta mga gadumala ta syudad, gagamo pa gid danen an. ⁹Na napyansaan danen an Jason daw duma na mga gatuo, pabuy-an danen an.

Pablo Daw Silas Naan Ta Berea

¹⁰Ta yon man na kilem na may gamo naan ta syudad Tesalonica, papadala ta mga gatuo danen an Pablo daw Silas naan ta banwa Berea aged ilikaw ta gamo ya. Pag-abot danen Pablo dya, giling danen an naan ta balay tipunan ta mga Judio. ¹¹Mga Judio an na naan ta Berea mas dayad iran na pagbaton ta tudlo Pablo kaysa ta mga Judio na taga-Tesalonica. Mga taga-Berea an gamati ta pagsugid Pablo ta miad na

balita parti ki Jesus na may bakod na kalipay danen an daw pausisa danen adlaw-adlaw sinulat an na pulong ta Dyos aged sigurado danen na matuod gid paambal an Pablo. ¹²Tenged ta patudlo Pablo daw iran na pag-usisa naan ta sinulat na pulong ta Dyos, tama na mga Judio gatuo ki Jesus. Tama na mga kala na dili-Judio, bai man daw mama, na gatuo man. ¹³Piro, pagmati ta mga Judio naan ta Tesalonica na Pablo i naan ta Berea daw gasugid man dya ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus, galutos danen an daw pasegyet danen mga itaw an na maggamo. ¹⁴⁻¹⁵Padul-ong dayon ta mga gatuo Pablo i naan ta baybay aged marga na munta ta syudad Atenas. Mga gadul-ong an ki kanen gabyai man duma ki kanen asta nang ta Atenas daw gabalik dayon danen an naan ta Berea. Piro, danen i Silas daw Timoteo gapabilin naan ta Berea daw may patugon Pablo i ki danen na daw may upurtunidad, maglutos dayon danen an ki kanen naan ta Atenas.

Pablo Naan Ta Atenas

¹⁶Na gatagad pa Pablo na mabot Silas daw Timoteo naan ta syudad Atenas, natublag gid kanen an na nakita din sikad tama na mga balay-balay para ta mga dyos-dyusan naan ta syudad. ¹⁷Tenged natublag kanen, gaselled kanen an naan ta balay tipunan aged magdiskusyon naan ta mga itaw dya parti ta mga dyos-dyusan naan ta iran na syudad. Mga padiskusyunan din mga Judio daw mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Adlaw-adlaw gaisturya man kanen an naan ta mga itaw na masugat din naan ta plasa. ¹⁸May darwa na grupo na gadiskusyon ki Pablo. Isya an na grupo paumaw na mga Epicureo daw isya ya a mga Estoico. May gambal naan ta iran na mga duma parti ki Pablo, “Ino taan pabansag ta yi na bugalen?” Duma an gasabat, “Iba man na mga dyos iya na pawali.” Iling tan paambal danen tak Pablo i gawali parti ki Jesus daw parti man ta pagbannaw ta Dyos ta mga napatay. ¹⁹Padala danen Pablo i naan ta lugar na tipunan na paumaw na Areopago. Na naan danen dya, may gambal ki kanen, “Liag nay na mlaman bag-o i na patudlo no ²⁰tak may mga patudlo ka na bag-o ki kami. Gani, liag nay na mlaman daw ino beet ambalen ta patudlo no.” ²¹Iling tan paambal ta mga taga-Atenas ki Pablo tak mga taga-Atenas an daw mga istrangiro man na naan gaistar dya sikad gid magsugid daw magpamati ta bag-o na mga tudlo.

²²Tenged liag ta mga itaw na mamati danen ta mga tudlo Pablo, gatindeg kanen i naan ta atubangan ta mga gatipon naan ta Areopago daw gambal, “Mga taga-Atenas! Nakita ko na kyo yan sikad gid riliyuso ²³tak ta ake na paglibot ta inyo i na syudad daw ta ake na pagtan-aw, nakita ko inyo an na mga pasimba. May nakita a man na altar na may nasulat: TA DYOS NA ULA NAKALA. Inyo an na pasimba na ula nyo pa

nakala, kanen ake an na iwali ki kyo anduni. ²⁴Dyos an na gabuat ta kalibutan i daw ta tanan na anen di, kanen Ginuo Dyos na gadumala ta langit daw kalibutan i, daw ula kanen gaistar ta balay na paubra ta mga itlaw. ²⁵Ula man kanen an gakinanglan ta tabang alin ta mga itlaw tak kanen gaatag ki kiten ta kabui, ginawa daw duma pa na mga kinanglan ta. ²⁶Alin ta isya na mama, pabuat din tanan na mga itlaw daw papaistar din danen an naan ta bilog i na kalibutan. Naplano din en daan iran na timpo daw dlunan ta mga lugar na istaran danen. ²⁷Iling tan pabuat ta Dyos aged kanen an ngitaen ta tanan na mga itlaw daw basi pa nang na ta iran na pagprusigir na makala kanen an mabatyagan danen na kanen an dili madyo ki danen. Piro ta matuod, Dyos an dili madyo ta kada isya ki kiten. ²⁸Paryo ta sinulat ta inyo na mga manugsulat ta mga birso, “Tenged ki kanen, kiten i nabui daw gaulag.

Daw ino kiten i, iling tan pagbuat ta Dyos ki kiten.’

May nasulat man,

‘Mga bata ki din.’

²⁹Tenged mga bata ki din, dapat dili ta isipen na Dyos an paryo ta dyosdyusan na blawan, pilak o bato na pasilsil ta mga panday. ³⁰Anay pa sa, ula pasiluti ta Dyos mga itlaw an ta timpo na ula pa danen nalam parti ki kanen. Piro anduni, pasugo din tanan na mga itlaw bisan indi na mga lugar na magnelsel danen an daw dilian man iran na mga sala ³¹tak gatirmino en Dyos an ta adlaw na ukuman din tanan na mga itlaw ta bilog na kalibutan daw kino matareng daw dili matareng. Ukuman din tanan na mga itlaw paagi ta isya na itlaw na pinili din na yon man Jesus an. Pamatuuran man ta Dyos naan ta tanan na mga itlaw na Jesus an iya na papili paagi ta pagbannaw din ki Jesus.”

³²Pagmati ta mga itlaw na gatipon naan ta Areopago ta ambal Pablo parti ta pagbannaw, gayami duma an. Piro, duma an a gambal ki kanen, “Gusto nay pa mamati isab ki kaon parti ta patudlo no.” ³³Pagtapos ta iran na ambal ki kanen, galin kanen an. ³⁴Piro, duma an na mga itlaw gakuyog ki kanen daw gatuo man ki Jesus. Isya ki danen mama na ngaran din Dionisio na isya ta mga upisyalis naan ta Areopago daw isya man na bai na ngaran din Damaris daw mga duma pa gid.

Pagwali Pablo Naan Ta Corinto

18 ¹Galin Pablo naan ta syudad Atenas na munta kanen an naan ta syudad Corinto. ²Na naan kanen ta Corinto nakala din dya isya na Judio na ngaran din Aquila. Taga-Ponto Aquila an daw bag-o nang abot alin ta lugar na Italia na duma din Priscila na iya na sawa. Naan danen ta Corinto tak Claudio na pangulo ta Roma, papasugo din na malin tanan na mga Judio naan ta syudad Roma. Pailingan Pablo danen an ³daw naan kanen dya gadayon daw gaubra duma ki danen tak paryas

nang danen an ta pangabuian tenged gabuat danen ta klasi-klasi na mga turda. ⁴Kada Adlaw Ta Pagpuay, gadiskusyon kanen an naan ta mga Judio daw mga dili-Judio naan ta balay tipunan ta mga Judio tak liag din gid na madala danen an na magtuo ki Cristo.

⁵Na gabot Silas an daw Timoteo alin ta prubinsya Macedonia, paatag Pablo tanan din na uras ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ta mga Judio. Pamatuuran din ki danen na Jesus an kanen papaabot danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ⁶Piro, na pakontra kanen an ta mga Judio daw patangayawan, papadpad din iya na bayo daw pambalan din danen an, “Ula aren sabaten ta Dyos parti ki kyo. Inyo nyan en na sabaten na ula nyo pabaton miad na balita. Umpisa anduni, miling aren ta mga dili-Judio.” ⁷Pag-ambal din, galin dya kanen an daw giling naan ta balay Tito Justo na isya ta mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Iya na balay tengged gid ta balay tipunan ta mga Judio. ⁸Manugdumala an ta yon man na balay tipunan na ngaran din Crispo, gasalyo ta pagtuo ta Ginuo asta tanan na mga sakep ta iya na panimalay. Tama na mga taga-Corinto na kamati ki Pablo gatuo man daw gapabautismo.

⁹Ta isya na kilem na Pablo naan pa ta Corinto, kakita kanen an ta isya na panan-awan na Ginuo Jesus gambal ki kanen, “Dili ka madlek! Dayunon no nang imo an na pagwali. Dili ka mag-untat ¹⁰tak yaken gaubay ki kaon. Ula may magbuat ki kaon ta malain tak tama ake na mga itlaw naan ta yi na syudad.” ¹¹Tenged ta ambal Jesus ki Pablo, gatinir Pablo dya ta isya taon tenga na gatudlo naan ta mga itlaw ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus.

¹²Ta timpo na Galion gubirnadador naan ta Acaya,^x mga Judio na ula gatuo gaisyaay naan ta syudad Corinto ta pagkuntra ki Pablo. Papatubang danen kanen an naan ki Gubirnadador Galion. ¹³Ambal danen, “Yi na mama gakumbinsi ta mga itlaw na magsimba danen an ta Dyos ta paagi na kuntra ta kasuguan!”

¹⁴Piro, na mambal inta Pablo an para dipindiran iya na kaugalingen, naunaan kanen an Gubirnadador Galion na gambal naan ta mga Judio na gakontra ki Pablo, “Daw gabuat kanen an kuntra ta kasuguan ta gubirno ta Roma o gabuat ta beg-at na sala, dili a makabalibad ta pag-usay ki kyo na mga Judio. ¹⁵Piro, tenged na padiskasan nyo an mga pulong, mga ngaran daw inyo na kaugalingen na mga kasuguan, dili a magpasilabet. Kyo nang en bala mag-usay san!” ¹⁶Pag-ambal Gubirnadador Galion, pasugo din na danen an palinen dayon naan ta kurti. ¹⁷Pagpaalin ki danen, Sostenes an na manugdumala ta balay tipunan ta mga Judio padakep ta

---

^x **18:12** *Acaya* an dati na ngaran ta Grecia daw isya man na prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma anay pa sa. Kapital an ta Acaya syudad na Corinto.

mga dili-Judio daw pasakit kanen an naan ta atubangan ta kurti. Piro, ula pasapaka Gubirnadador Galion.

Pagbalik Pablo Naan Ta Antioquia

¹⁸Tama pa na mga adlaw gatinir Pablo naan ta syudad Corinto. Bag-o kanen malin, gapalam kanen an ta mga gatuon na magbyai kanen an na malik naan ta prubinsya Siria. Ta iya na pagbyai, gakuyog man magsawa na Priscila daw Aquila. Gapit danen an duma ki kanen naan ta banwa na Cencrea daw naan dya gapabulog Pablo an aged ipakita na natuman din en isya na saad naan ta Dyos.^y ¹⁹Na gabot danen Pablo naan ta syudad Efeso, pabilin din magsawa ya na Priscila daw Aquila daw kanen nang giling naan ta balay tipunan daw gadiskusyon ta mga Judio na gatipon dya. ²⁰Papangabay danen kanen an na magtinir nang anay dya, piro ula din batuna iran an na pangabay. ²¹Bag-o kanen galin ki danen, ambal din, “Daw pagbeet ta Dyos, malik a di ki kyo.” Pag-alin din ta balay tipunan, galarga kanen alin ta Efeso na gapadayon ta iya na pagbyai.

²²Na gadungka sakayan Pablo naan ta syudad Cesarea, giling kanen an naan ta Jerusalem daw gabisita kanen an dya naan ta mga gatuon. Pag-alin din ki danen, giling kanen an naan ta syudad Antioquia. ²³Na katinir kanen dya ta tama na mga adlaw, gapanaw kanen an daw gaagi naan ta mga banwa na sakep ta mga prubinsya Galacia daw Frigia. Galibot kanen an dya daw gawali naan ta mga gatuon daw papalig-en din iran na pagtuon.

Pagwali Apolos Naan Ta Efeso

²⁴May mama na Judio na taga-Alejandria na gabot naan ta syudad Efeso. Ngaran din Apolos. Kanen an sagad mag-ambal daw tama iya na nlaman parti ta sinulat na pulong ta Dyos. ²⁵Natudluan kanen an ta usto parti ta mga patudlo Ginuo Jesus daw nadayaran kanen an ta pagwali daw igo man iya an na patudlo parti ki Jesus. Piro, daw parti ta pagbautismo, iya nang an na nlaman patudlo ya Juan na manugbautismo.

²⁶Gaumpisa Apolos an ta pagwali naan ta mga itaw na naan ta balay tipunan daw ula kanen an adlek ta bisan kino ta iya na pag-ambal. Na namatian kanen an danen Priscila daw Aquila, paanggat danen kanen an naan ta iran na balay daw pasaysay gid ta usto ki kanen kamatuuran an parti ta kabebet-en ta Dyos. ²⁷Na gaandem Apolos an na miling naan ta lugar na Acaya,^z patabangan kanen an ta mga gatuon naan ta Efeso paagi

---

^y **18:18** Dili sigurado daw ino gid pasaad Pablo, piro may posibilidad na iya na pasaad klasi ta saad na paumaw ta mga Judio na ‘saad ta isya na Nazareno’. Naan ta Mga Numero 6:1-21 daw Mga Binuatan 21:23-24 pwidi nyo mabasa parti ta saad ta Nazareno.

^z **18:27** May pasaysay parti ta ngaran na *Acaya* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 18:12.

ta pagpadala ta sulat naan ta mga gatuo naan ta Acaya na batunon gid danen kanen an. Na gabot en kanen an naan ta Acaya, bakod gid iya na natabang naan ta mga itlaw dya na gatuo en ki Ginuo Jesus tenged miad Dyos an ki danen. ²⁸Tenged sikad gid dayad iya na pagdiskusyon naan ta balay tipunan, nasito din mga Judio an naan ta tubangan ta mga itlaw daw papamatuuran din paagi ta pagamit ta sinulat na pulong ta Dyos na Jesus an kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pablo Naan Ta Efeso

19 ¹Na naan pa Apolos an ta Corinto, Pablo i gaagi naan ta mga prubinsya na Galatia daw Frigia asta na nakalambot kanen an naan ta syudad Efeso. Naan dya, nakala din pila na mga gatuo ²daw gainsa kanen ki danen, “Na gatuo kaw ki Jesus, nabaton nyo Dyos Ispiritu Santo?” Sabat danen, “Ula kay gani kamati na may paumaw na Dyos Ispiritu Santo.”

³Painsaan isab Pablo danen an, “Ta, ino klasi na bautismo nabuat ki kyo?” Sabat danen, “Bautismo Juan.”

⁴Gambal Pablo i ki danen, “Pagbautismo an na patudlo Juan tanda ta pagnelsel ta mga sala. Paambalan man Juan mga itlaw an na kinanglan danen an magtuo ta isya na mabot na sunod ki kanen na beet ambalen din Jesus.” ⁵Na namatian ta mga gatuo paambal ya Pablo, gapabautismo danen an na pamatuod na danen an gatuo ki Ginuo Jesus. ⁶Patungtong Pablo iya na mga lima naan ki danen aged mabaton danen Dyos Ispiritu Santo an. Ta pagtungtong din ta iya na lima, pagaeman danen ta Dyos Ispiritu Santo daw gaumpisa danen an ta pag-ambal ta mga lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw gasugid man danen an ta mga papaintindi ta Dyos ki danen. ⁷Mga dusi danen an tanan.

⁸Seled ta tallo na bulan, Pablo i sigi iling naan ta balay tipunan ta mga Judio naan ta Efeso daw gadiskusyon dya na ula adlek daw papaintindi din ki danen parti an ta pagdumala ta Dyos. ⁹Piro, pila an ki danen dessan iran na ulo daw dili miag mamati. Naan ta tubangan ta mga itlaw na gatambong dya, papakalain gid danen pagpati an ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. Tenged ta iran na paambal, galin Pablo i ki danen naan ta balay tipunan daw pakuyog din mga gatuo an. Pag-alin danen Pablo, gasalyo danen an naan ta isya na tipunan ta mga gadiskurso na paumaw na Iskwiwaan Tirano. Naan dya adlaw-adlaw na gatudlo Pablo i parti ki Jesus. ¹⁰Iling tan iya na pabuat ta darwa na taon asta tanan na mga itlaw na gaistar naan ta prubinsya Asia, mga Judio man daw mga dili-Judio, kamati ta miad na balita na alin ta Ginuo Dyos parti ki Jesus.

Natabo Naan Ta Mga Bata Esceva

¹¹Sikad gid tingala ta mga itlaw naan ta syudad Efeso parti ta mga pabuat ta Dyos paagi ki Pablo. ¹²Bisan mga panyo daw mga ampi na

nagamit din padala na taklap naan ta mga itlaw na may masakit daw gaayad dayon danen an. Gagwa man mga malain an na mga ispiritu na gaseddep ki danen.

¹³May mga Judio na iran na buat giling naan ta lain-lain na mga lugar daw gapagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga itlaw. Abot adlaw na patilawan danen na pagwaen mga malain an na ispiritu paagi ta pagsambit ta ngaran Ginuo Jesus. Gambal danen an naan ta mga malain na ispiritu, “Ta ngaran Jesus na pawali Pablo, pasugo ta kaw na maggwa ka!” ¹⁴Duma an ki danen na gabuat ta iling tan pitto na mama na mga bata Esceva na isya ta mga manugdumala ta mga pari ta Judio. ¹⁵Piro, malain na ispiritu na patilawan danen pagwaen gambal ki danen, “Kala ko Jesus an, daw kala ko man Pablo an, piro kyo a, kino kaw?” ¹⁶Pag-ambal ta malain na ispiritu, paluskuan din pitto ya na mag-utod daw pabugbog danen an asta na nagisi iran na bayo daw nalubbasan. Ula gid danen an maimo. Gadlagan danen an na palaw na gapadyo ta balay na tama gid iran na mga nina. ¹⁷Na namatian ta mga Judio daw mga dili-Judio naan ta Efeso parti ta natabo ta mga bata Esceva, gatingala gid danen an tenged ta gaem na naan ta ngaran Ginuo Jesus daw gadayaw gid danen an ta iya na ngaran. ¹⁸Naan ta atubangan ta mga itlaw, paamin daw pasugid ta mga gatuo iran na mga malain na buat. ¹⁹Tama ki danen mga madyikiro. Patipon danen iran na mga libro na pangmadyik daw pasunog naan ta tubangan ta tanan na mga itlaw. Kantidad an ta mga libro na pasunog danen kalambot ta singkwinta mil na pilak na sinsilyo.^a ²⁰Tenged ta tanan na mga natabo, tama pa gid na mga itlaw kamati ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus daw gapati man danen an.

²¹Pagtapos ta mga natabo ya naan ta Efeso, gaplano Pablo i na miling naan ta Jerusalem na magi anay kanen i naan ta mga prubinsya Macedonia daw Acaya. Gambal kanen i ta iya na mga duma, “Tapos a iling ta Jerusalem, kinanglan na miling a man naan ta Roma.” ²²Papauna Pablo naan ta Macedonia darwa din an na mga duma na pirmi gatabang ki kanen. Danen an Timoteo daw Erasto. Piro Pablo i a, gatinir pa naan ta prubinsya Asia.

Gamo Naan Ta Efeso

²³Ta yon man na mga adlaw na naan pa Pablo ta syudad Efeso, may bakod na gamo dya tenged ta pawali Pablo parti ta pagpati an ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. ²⁴Naan ta Efeso may manugsilsil ta pilak na ngaran din Demetrio. Kanen isya na manug-

---

^a **19:19** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, ta timpo Pablo kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

ubra ta mga balay-balay na pilak na para ta iran na dyusa na Artemis. Pag-ubra an ta balay-balay na pilak dayad na pangabuian para ta mga manugsilsil ta pilak. ²⁵Patipon Demetrio iya na mga ittawan daw duma na mga manugsilsil ta pilak daw gambal ki danen, “Mga arey, nlanan ta na gamanggad ki alin ta yi na pangabuian. ²⁶Piro anduni, nakita nyo daw namatian pabuat an ta mama na ya na Pablo. Gambal kanen an na mga dyos an na paubra ta mga itaw dili matuod na mga dyos. Tama gapati ki kanen unti ta Efeso i daw asta naan ta bilog ta prubinsya Asia. ²⁷Gani, may posibilidad na ate i na pangabuian marwad daw bantog i na timplo ta dyusa ta na Artemis isipen ta mga itaw na ula en pulos. Dili nang nyan, basi marwad man pagkabantog an ta ate i na dyusa na pasimba ta tanan na mga itaw naan ta prubinsya Asia daw naan ta bilog na kalibutan!”

²⁸Na namatian ta mga manugsilsil, gagilek gid danen an daw gaumpisa ta pagsinggit, “Dayawen Artemis an na dyusa ta mga taga-Efeso!” ²⁹Ula nang lugay, umpisa na gagamo mga itaw an naan ta bilog na syudad na Efeso. Darwa na mga taga-Macedonia na gakuyog ki Pablo na danen Gayo daw Aristarco pagabling daw padala naan ta sikad wayang na tipunan naan ta Efeso. ³⁰Gusto inta Pablo na miling naan ta tipunan ya aged mag-ambal naan ta sikad tama na mga itaw dya, piro papegengan kanen an ta mga gatu. ³¹Mga arey Pablo na mga upisyalis naan ta prubinsya Asia, may papailing danen an naan ki kanen na iambal iran na pakiluoy na dili gid kanen an miling naan ta tipunan ya. ³²Gagamo pa gid mga itaw an na naan ta tipunan ya. Katamaan ki danen ula gani nalam daw man-o tak gatipon danen an tak ula gaparyo singgit an ta mga itaw. ³³May mama dya na ngaran din Alejandro na patulod ta mga Judio naan ta unan aged magpaintindi na danen an na mga Judio ula labet ta paimo danen Pablo. Gasinyas kanen i naan ta mga itaw na maglineng daw gatingwa ta pagpaintindi ki danen. ³⁴Piro, na nlanan danen na kanen i isya na Judio, mas pa gid gadugang iran na pagsinggit asta ta darwa uras na gasinggit danen, “Dayawen Artemis an na dyusa ta mga taga-Efeso!”

³⁵Ta uryan, napalineng gid man ta sikritaryo ta syudad mga itaw an. Gambal kanen an, “Mga paryo ko na banwaan na taga-Efeso, tanan na mga itaw bisan indi nang, nalam danen an na mga itaw ta syudad i na Efeso manug-ibit ta bantog na timplo na naan dya pasimba dyusa an na Artemis daw sagrado na bato na nulog naan alin ta langit. ³⁶Ula may makaambal na dili matuod mga paambal ko. Gani, maglineng kaw daw dili kaw man basta-basta magbuat ta bisan ino. ³⁷Padala nyo pa di yi na mga itaw bisan danen an ula ganakaw ta maskin ino naan ta timplo ta ate na dyusa daw ula man danen papakalain kanen an. ³⁸Daw Demetrio an daw iya na mga duma na manugsilsil may riklamo na kuntra ta bisan

kino, may mga kurti ki daw mga upisyalis. Naan dya inta danen dleen iran an na riklamo. ³⁹Piro, daw may duma kaw pa na riklamo, kinanglan usayen naan ta pagtipon ta mga pumuluyo. ⁴⁰Dilikado ate i na paimo na gamo anduni. Basi iakusar ki naan ta mga upisyalis ta gubirno ta Roma tenged ta ate i na paimo na gamo. Ula ki gid irason ki danen man-o tak paimo ta ni.” ⁴¹Pagtapos din ta pag-ambal, papauli din mga itlaw ya.

Pablo Naan Ta Macedonia Daw Grecia

20 ¹Na natapos en gamo ya naan ta Efeso, patipon Pablo mga gatuo an daw palaygayan din aged magbiskeg iran na nakem na danen an magpadayon ta iran na pagtuo. Tapos ta iya na paglaygay, gapalam kanen i ki danen na miling naan ta prubinsya Macedonia. ²Naan ta Macedonia, tama na mga banwa pailingan din daw papalig-en din pagtuo an ta mga gatuo paagi ta mga pawali din ki danen. Na galin Pablo ta Macedonia, giling kanen an naan ta Grecia.^b

³Gatinir Pablo i naan ta Grecia ta tallo bulan. Na magbyai en inta kanen i alin dya na malik naan ta prubinsya Siria, namatian din na mga Judio an may plano na patayen kanen an naan ta sakayan. Tenged ta iran na plano kuntra ki kanen, gadisisyon kanen an na manaw nang en na magi naan ta Macedonia na malik naan ta Siria. ⁴Na gaagi kanen an naan ta Macedonia, gakuyog ki kanen Sopater na taga-Berea na bata Pirro. Gakuyog man danen an Aristarco daw Segundo na mga taga-Tesalonica, Gayo na taga-Derbe, Timoteo daw danen Taquico daw Trofimo na taga-Asia. ⁵Gauna en danen an naan ta banwa Troas daw naan dya gatagad ki kami. ⁶Kami i a, patapos nay anay pagsilibrar ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok bag-o kay galarga alin ta Filipos na mutos ki danen. Paglarga nay tanan, limma adlaw ame na byai bag-o kay kalambot naan ta Troas daw gakitaay kay daw ame na mga duma na gauna dya. Gatinir kay dya ta pitto na adlaw.

Pagbui Pablo Ki Eutico

⁷Ta una na adlaw ta duminggo,^c kami Pablo gatipon daw gakaan. Tapos kaan, gawali Pablo i naan ta mga itlaw. Tenged marga kanen i ta sunod na adlaw, palugay din gid iya na pagwali asta ta tenga kilem. ⁸Tama apoy naan ta apaw na kwarto na patipunan nay. ⁹May miron dya na ngaran din Eutico na gamungko naan ta tumbuan. Tenged na lawig wali ya Pablo, tunugaen Eutico an asta katunuga na nameekan gid. Nulog kanen an ta tumbuan alin ta tallo na isturi ta balay daw ta pag-akwat

^b **20:2** *Grecia* an isya na prubinsya na paumaw man na *Acaya*. Kapital an ta *Acaya* syudad na Corinto. ^c **20:7** Adlaw an na paumaw ta mga Judio na *una na adlaw ta duminggo* yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

danen patay en kanen an. ¹⁰Piro, Pablo i gapanaog daw patakes din miron an daw gambal naan ta mga itlaw, “Dili kaw magkulba tak bui kanen i!” ¹¹Pagtapos ta ambal Pablo, gapanaik isab kanen i daw gayapon danen tanan. Gaisturya kanen ki danen asta madlaw daw gapanaw kanen an. ¹²Padala ta mga gatuo na muli Eutico an na bui daw sikad gid iran na kalipay.

Pagbyai Pablo Alin Ta Troas Munta Ta Mileto

¹³Gauna kay ki Pablo daw gasakay kay na galayag munta ta Ason aged naan nay dya kanen an sugaten daw pasakayen na sunod ta tugon din ki kami tak kanen manaw nang. ¹⁴Na gakitaay kami i Pablo naan ta Ason, papasakay nay kanen an daw gadiritso kay tanan naan ta Mitilene. ¹⁵Alin dya gabyai kay daw ta sunod na adlaw, gaapit kay ta pulo Quios. Ta sunod pa gid na adlaw, galakted kay naan ta pulo Samos daw ta sunod pa gid na adlaw galakted kay naan ta syudad Mileto. ¹⁶Ula kay en gaapit naan ta syudad Efeso tak dili miag Pablo na magteneng naan ta prubinsya Asia tenged gadali kanen an na kalambot naan ta Jerusalem na dili pa Pista Ta Pentecostes.^d

Tugon Bilin Pablo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo Naan Ta Efeso

¹⁷Na naan pa Pablo i ta Mileto, gapasugo kanen an naan ta Efeso na miling ki kanen mga gapanguna ta mga gatuo. ¹⁸Pag-abot danen ta Mileto, gambal kanen i ki danen, “Nlaman nyo daw ino ake na paubra na duma a nyo pa umpisa ta pag-abot ko ta prubinsya Asia. ¹⁹Mapainebesen a na gasirbi ta Ginuo daw gagal a gid na tama na lua naageman ko na nabellayan a tenged ta pagpangabot ta mga Judio na gakontra ki yaken. ²⁰Nlaman nyo man na ta ake na pagtudlo ki kyo, patudlo ko tanan gid na magpabiskeg ta inyo na pagtuo. Gatudlo a ki kyo naan ta publiko daw naan man ta inyo na mga istaran. ²¹Paambal ko gid naan ki kyo tanan, mga Judio man daw mga dili-Judio, na kinanglan magnelsel kaw daw dilian nyo man inyo na mga sala daw marani ta Dyos paagi ta pagtuo naan ta ate na Ginuo Jesus.

²²“Anduni, kinanglan na miling a naan ta Jerusalem tak Dyos Ispiritu Santo gabeet ki yaken na miling a dya maskin ula a nalam daw ino matabo ki yaken dya. ²³Piro, nlaman ko nang an na naan ta kada syudad na pailingan ko, Dyos Ispiritu Santo an gasugid ki yaken na maagian ko na prisuon a daw pangabuton ta mga itlaw. ²⁴Piro, bisan ino pa matabo ki yaken, ula bali, basta na matapos ko nang sirbisyo na papabuat Ginuo Jesus ki yaken na magsugid a ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus na papadala din na ate na Manluluwas.

---

^d 20:16 Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pentecostes* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

²⁵ “Anduni, nlaman ko na yaken i daw kyo tanan na mga nailingan ko daw pawalian parti ta pagdumala ta Dyos, kiten i dili en isab magkitaay. ²⁶Gani, sugiran ta kyo na daw may anen ki kyo na mapatay na ula gatuo ki Jesus, ula aren sabaten na maageman din silot na ula katapusan. ²⁷Ula aren sabaten tak ula a may patago ki kyo na parti ta tuyo daw plano ta Dyos. ²⁸Gani, ambligan nyo inyo an na pagtuo daw ambligan nyo man pagtuo an ta tanan na mga gatuo ki Jesus na patugyan ta Dyos Ispiritu Santo naan ki kyo na bilang mga gapanguna ki danen. Tabangan nyo danen an paryo na manugbantay gatabang ta mga karniro tak danen an mga gatipon-tipon na mga itaw na iya ta Dyos. Danen an mga pabuat ta Dyos na iya gid na mga itaw tenged ta kamatayen ta iya na Bata naan ta krus na lenggessa din natulo. ²⁹Nlaman ko na daw kaalin aren, tama na mga manugtudlo miling naan ki kyo na ula kaluoy danen an na mangita ta paagi na kyo yan magtalikod ta inyo na pagtuo ki Jesus. Ta iling tan na buat danen ki kyo, danen an paryo mga mapintas na ayep na gapanekab ta mga karniro. ³⁰Mabot uras na naan alin mismo ta inyo na grupo, may mga itaw na magtudlo ta dili matuod parti ki Jesus aged kyo yan magsunod ta iran na pagtudlo imbis na sunuron nyo mga natudlo ko. ³¹Gani, mag-andam kaw tenged ta mga itaw na paryo ki danen! Demdemen nyo na keteb ta tallo na taon, ula a gauntat ta paglaygay ki kyo daw kaysan gagal a gid.

³² “Anduni, gapangamuyo a naan ta Dyos na tabangan kaw din daw mademdeman nyo pirmi miad an na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tenged ta inyo na pagpati ta miad na balita, maglig-en inyo an na pagtuo daw maangken nyo man mga kaayaran na patagana ta Dyos para ta tanan na mga itaw na iya gid. ³³Nlaman nyo na ula a galagas ta mga pilak, blawan o bayo ta bisan kino para may gastuon a ta ake na mga kinanglanan. ³⁴Nlaman nyo gid man na gaubra a aged may gastuon a ta ake na mga kinanglanan daw ta ake man na mga duma. ³⁵Ta tanan ko na pabuat, papakita ko ki kyo na dapat na magpangabellay kaw man aged makatabang kaw ta mga gakinanglan. Demdemen ta pirmi ambal ya Ginuo Jesus, ‘Mas makaangken ta kalipay alin ta Dyos itaw an na gaatag kaysa ta gabaton.’ ”

³⁶Pagtapos ta ambal Pablo, kanen an daw tanan na mga gapanguna ta mga gatuo na giling dya alin ta Efeso, galuod daw gapangamuyo. ³⁷Nangagal danen an tanan na patakes danen Pablo i daw paarekan. ³⁸Nasebean gid danen an ta iya na paambal na kanen an dili en danen makita isab. Pagtapos ta iran na pagtakes ki kanen, padul-ong danen kanen ya naan ta bakod na sakayan na di-layag.

Pagbyai Pablo Naan Ta Jerusalem

21 ¹Pagtapos ta ame na pagpalam daw pagbelag alin ta mga gapanguna ta mga gatuo na naan ta Efeso, galakted kay na

galayag na rumbo nay an diritso ta pulo Coos. Ta sunod na adlaw, giling kay ta pulo Rodas daw alin dya gadiritso kay ta Patara. ²Naan dya, may sakayan na miling ta Fenicia. Gasakay kay daw galayag. ³Na nabantaw nay en pulo Cipre, galayag kay na pulo an naan dapit ta wala nay daw rumbo nay an pabagat munta naan ta prubinsya Siria. Pag-abot nay naan ta Siria, gadungka kay naan ta banwa na Tiro tak gaaw-as ta mga kargaminto. ⁴Na kakawas kay en, papangita nay mga gatuo an dya. Pagkita nay ki danen, gatinir kay ki danen ta isya na duminggo. Na naan kay dya, papaintindi naan ki danen ta Dyos Ispiritu Santo daw ino matabo ki Pablo. Yon na gambal danen an ki Pablo na dili dapat kanen an miling naan ta Jerusalem. ⁵Paglambay ta isya duminggo, gaimes kay na maglayag. Na gapanaw kay miling naan ta baybayen, tanan danen asta ta iran na mga sawa daw mga kabataan gadul-ong ki kami naan ta gwa ta syudad. Naan ta baybayen galuod kay tanan daw nangamuyo. ⁶Na gapalam kay en ta kada isya, gasakay kay ame daw danen an a guli.

⁷Gapadayon kay ta ame na pagbyai daw galayag kay alin ta Tiro munta naan ta syudad Tolemaida. Pag-abot nay, gangamusta kay ta mga gatuo dya daw gadayon kay ki danen ta isya adlaw. ⁸Ta sunod na adlaw, galin kay dya daw kabot kay ta syudad Cesarea. Naan dya, gadayon kay naan ta balay Felipe na manugsugid ta miad na balita parti ki Jesus. Isya kanen an ta pitto na mga manugtabang na napili naan ta iran na pagtipon-tipon naan ta Jerusalem.^e ⁹May appat kanen an na bata na mga dlaga na may sarang na magsugid ta kabebet-en ta Dyos. ¹⁰Na mga pila kay en adlaw dya, gabot isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos na ngaran din Agabo na gabot naan alin ta prubinsya Judea. ¹¹Gaprani kanen an ki kami daw pakamang din bakles an Pablo daw pagapos din iya an na kaugalingen na mga batiis daw lima daw mambal, “Dyos Ispiritu Santo an gambal, ‘Iling ti na paagi ta paggapos buaten ta mga Judio na naan ta Jerusalem tag-iya an ta yi na bakles daw intriga man kanen an naan ta mga dili-Judio.’ ”

¹²Pagmati nay, kami daw duma na mga itlaw gapangabay gid ki Pablo na dili kanen an miling naan ta Jerusalem. ¹³Piro, gasabat kanen i, “Man-o tak nangagal kaw daw papasebe a nyo? Daw pagbeet ta Ginuo Jesus, anda a dili nang na gapuson daw prisuon, anda a man bisan na patayen a pa naan ta Jerusalem tenged yaken i gasirbi ki kanen.”

¹⁴Tenged dili nay kanen an mapanggan, ula kay en gapilit pa ki kanen daw gambal kay nang en, “Kabay pa na matuman kabebet-en an ta Ginuo Dyos.”

¹⁵Tapos ta ame na pagtinir dya ta pila na mga adlaw, paimes nay ame na mga dala daw miling naan ta Jerusalem. ¹⁶May pila na mga gatuo na

---

^e 21:8 Naan ta Mga Binuatan 6:3-5 pwidi nyo mabasa parti ta pagpili ki Felipe.

taga-Cesarea na gakuyog man ki kami. Padala kay danen naan ta balay Mnason na taga-Cipre daw naan kay dya gadayon. Mnason an isya ta mga una na gatuo ki Jesus.

Pagbisita Pablo Ki Santiago

¹⁷Na gabot kay naan ta Jerusalem, mga utod nay an dya ta pagtuo, pabaton kay danen na may kalipay. ¹⁸Ta sunod na adlaw, Pablo i gabisita ki Santiago duma ki kami. Naan man dya tanan na mga gapanguna ta mga gatuo. ¹⁹Pablo i gangamusta ki danen daw pasugiran din danen an ta tanan na mga pabuat ta Dyos naan ta mga dili-Judio paagi ki kanen. ²⁰Pagmati danen, gadayaw danen an ta Dyos daw gambal ki Pablo, “Utod na Pablo, linibo na mga Judio gasalyo en ta pagtuo ki Jesus. Piro, gaprusigir man gyapon danen an ta pagtuman ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises. ²¹May gasugid ki danen na mga Judio an na naan gaistar ta mga lugar ta mga dili-Judio patudluan no kon na dili en magtuman ta Mga Sinulat Moises. Gambal ka pa kon na dili en buatan danen ta tanda naan ta lawa^f iran an na mga bata daw dili man en magsunod ta duma man na mga kustumbri ta mga Judio. ²²Ino imuon ta? Sigurado gid na nlaman en danen na gabot ka di. ²³Gani, sunuron no paambal nay ki kaon. May appat na mga mama na duma ta di na may saad naan ta Dyos. Dili danen pwidi magpabulog ta iran na buok na ula pa danen natuman iran na saad. ²⁴Piro, iran an na saad ula natuman. Yon na kinanglan danen na magbuat ta sirimunya ta pag-alad sunod ta Mga Sinulat Moises. Muyog ka ki danen daw mabet ka ta iran na sirimunya ta pag-alad. Bayaran no iran an na bayad ta pag-alad aged danen an pwidi en magpabulog daw magsimba isab ta Dyos. Daw iling an tan buaten no, mlaman ta tanan na dili matuod mga sugid an parti ki kaon daw ino na patudlo no tak mapamatuuran no na kaon yan gapati ta Mga Sinulat Moises. ²⁵Piro, mga dili-Judio na gatuo ki Jesus, padalaan nay ta sulat ta ame na kasugtanan na dapat gid na dili danen an magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Dapat man na dili magkaan ta lengngessa daw karni ta mga ayep na paiyaw na ula pakamangi ta lengngessa. Dapat man na dili magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.”

²⁶Ta sunod na adlaw, gakuyog Pablo i naan ta appat an na mga mama daw galabet kanen an ta iran na sirimunya ta pag-alad. Pagtapos ta sirimunya, kanen an giling naan ta Timplo ta pagpalam naan ta mga pari daw pila pa na mga adlaw asta na matapos iran an na sirimunya ta pag-alad tak daw tapos en, may ialad pa na mga ayep na para ta kada isya ki danen.

---

^f 21:21 May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

²⁷Na dali nang en matapos pitto an na mga adlaw ta sirimunya ta pag-alad, may mga Judio na alin ta prubinsya Asia na kakita ki Pablo naan ta Timplo. Papagamo danen tanan na mga itlaw dya daw pagabling danen Pablo i. ²⁸Gasinggit danen an, “Mga paryo nay na linai Israel, tabangan kay nyo na magkuntra ta yi na itlaw! Bisan indi kanen an punta iya na patudlo kuntra ta mga Judio daw kuntra man ta Mga Sinulat Moises daw ta yi man na Timplo! Dili nang nyan, padala din man mga dili-Judio naan ta sular ta Timplo daw pamasaan din man yi na sagrado na lugar!” ²⁹Danen an gambal ta iling tan tak nakala danen Trofimo ya na taga-Efeso na gakuyog ki Pablo naan ta syudad daw salig danen na pakuyog kanen an Pablo naan ta sular ta Timplo na para nang ta mga Judio.

³⁰Gagamo bilog na syudad daw mga itlaw an gadlagan ta pagdakep ki Pablo daw payudyod danen kanen an paggwa ta Timplo daw pasaraduan dayon ganaan ya. ³¹Na patayen en inta danen Pablo i, may gasugid naan ta kumander ta mga sundalo na mga itlaw an ta bilog na Jerusalem gagamo. ³²Dayon gadala kumander an ta mga sundalo daw ta mga upisyal ta mga sundalo daw gadali-dali danen an munta naan ta tama ya na mga itlaw. Na nakita ta mga gagamo ya kumander an daw mga sundalo, pauntatan danen pagbugbog an ki Pablo. ³³Papranian Pablo i ta kumander daw padakep daw pagapos kanen i ta mga sundalo ta darwa na kadina. Tapos ta paggapos ki kanen, gainsa kumander an naan ta mga itlaw, “Kino itlaw na i? Ino nabuat din na sala?” ³⁴Lain-lain na mga sabat namatian din. Tenged sikad en gamo, dili en mlaman ta kumander daw ino gid natabo ya. Pasugo din iya an na mga sundalo na dleen Pablo i naan ta iran na kampo. ³⁵⁻³⁶Tanan an na mga gagamo galagas ki danen. Pag-abot danen naan ta geddan na melled ta kampo, kinanglan danen na pas-anen Pablo i tak mga itlaw an anda na patayen kanen i. Sigi danen an singgit, “Patayen kanen an!”

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen

³⁷Na dleen en inta ta mga sundalo Pablo i naan ta selled ta kampo, gambal kanen an naan ta kumander, “Pwidi a mag-ambal ki kaon?” ³⁸Gasabat kumander an, “Nalam ka pla mag-ambal ta Griego? Salig ko kaon Egiptuanen ya na kan-o gaumpisa ta paggamo kuntra ta gubirno. Kanen ya gadumala ta appat libo na mga armado na mga ribildi na padala din naan ta lugar na ula kabalayan.”

³⁹Sabat Pablo, “Yaken i Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta Cilicia. Yaken isya na pumuluyo naan ta bantog na syudad Tarso. Daw pwidi, tugutan a no ta pag-ambal naan ta mga itlaw.”

⁴⁰Na patugutan Pablo i ta kumander, gatindeg kanen i naan ta geddan daw gasinyas naan ta mga itlaw na maglineng. Na galineng en danen an, gambal kanen i ki danen ta Hebreo na linggwai.

22 ¹Ambal din, “Mga kasimanwa ko na mga Judio, matian nyo anay anduni ake i na ambalen ta pagdipindir ko ta ake na kaugalingen.” ²Pagmati danen ki kanen na gambal naan ta iran gid na linggwai na Hebreo, galineng pa gid danen an daw gapadayon kanen i ta pag-ambal, ³“Isya a na Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta prubinsya Cilicia, piro unti a gabakod ta Jerusalem i daw gaistudyo a naan ki Gamaliel. Kanen gatudlo ki yaken ta tanan parti ta Mga Sinulat Moises na nabaton ta ate na mga kaapuan alin ta Dyos daw paryo a man ki kyo anduni na matetem ta pagsirbi ta Dyos. ⁴Papangabot ko gid kan-o mga ittaw an na gasunod ta bag-o ya na mga tudlo Jesus daw duma an a ki danen papasintinsyaan ko ta kamatayen. Papadakep ko mga mama daw mga bai daw papriso danen an. ⁵Pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw tanan na mga gadumala ta mga Judio pwidi na magpamatuod na iling tan ake na mga pabuat. Danen mismo gaatag ki yaken ta mga sulat na dala ko naan ta mga utod ta na Judio naan ta syudad Damasco aged mlaman ta mga Judio dya na may uturidad a na dakepen na pusasan mga gatuo an na naan dya daw padala ko danen an naan ta Jerusalem aged prisuon. ⁶Na mag-ugto-adlaw en na gapanaw a na dani nang en naan ta Damasco, nali nang may gasilak naan ki yaken na sikad pawa na naan alin ta langit. ⁷Natumba a naan ta basak daw may namatian a na gambal ki yaken, ‘Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?’ ⁸Gasabat a, ‘Sir, kino ka?’ Sabat ta gambal ya, ‘Yaken Jesus na taga-Nazaret na papangabot no.’ ⁹Ake an na mga duma, nakita danen silak ya, piro ula danen an kamati ki kanen na gambal ki yaken. ¹⁰Gainsa a, ‘Ginuo, ino naan ta imo na plano na buaten ko?’ Ginuo an gambal ki yaken, ‘Mangon ka daw miling naan ta syudad Damasco. May magsugid ki kaon dya ta tanan na mga pasugo ko na buaten no.’ ¹¹Pagtapos din ta ambal, pasagabay a nang en ta ake na mga duma asta mabot kay naan ta Damasco tenged nabulag a ta kasilaw.

¹²“Naan ta syudad Damasco may isya na mama na ngaran din Ananias. Kanen an dyusnon na ittaw na gasunod ta ate na kasuguan daw pataa gid ta tanan na mga Judio na gaistar naan ta Damasco. ¹³Giling kanen an ki yaken daw gatindeg naan tengnged ki yaken daw gambal, ‘Utod na Saulo, makakita ka en isab!’ Ta yon gid na uras, kakita a isab daw patan-aw ko kanen an. ¹⁴Gambal kanen an, ‘Dyos an ta ate na mga kaapuan gapili ki kaon aged mlaman no iya na kabebet-en daw makita no man iya na Matareng Na Manugsirbi na Jesu-Cristo daw mamatian iya na ambal ki kaon. ¹⁵Iling tan natabo ki kaon tak magpamatuod ka para ki Ginuo Jesus na magwali ka naan ta mga ittaw parti ta imo na nakita daw namatian alin ki kanen. ¹⁶Gani, ino pa patagaran no? Mangon ka daw magpabautismo na pamatuod na kaon yan gatuo en ki Ginuo Jesus. Naan ki kanen mangayo ka ta kaluoy daw patawaren ka din man ta imo na mga sala.’

¹⁷“Na gabalik aren naan ta Jerusalem, ta ake na pagpangamuyo naan ta Timplo may nakita a na panan-awan. ¹⁸Nakita ko Ginuo an na gambal ki yaken, ‘Giran no! Malin ka dayon ta Jerusalem i tak mga itlaw an di dili magbaton ta imo an na pasugid parti ki yaken.’ ¹⁹Gasabat a, ‘Ginuo, nlanan gid danen na yaken i giling naan ta mga balay tipunan ta mga Judio na gapangdakep a daw gapangastigo ta mga gatuo ki kaon. ²⁰Naan a man dya na papatay Esteban ya na gapamatuod kanen parti ki kaon daw gakumpurmi a man na patayen kanen an daw yaken man gabantay ta mga bayo ya ta mga gapatay ki kanen.’ ²¹Piro, Ginuo an gambal ki yaken, ‘Manaw ka tak ipadala ko kaon yan naan ta madyo na mga lugar ta mga dili-Judio.’ ”

²²Pag-ambal Pablo parti ta mga dili-Judio, gagilek mga itlaw an daw ula en gamati ki kanen daw dayon gasinggit danen an ta tudo, “Patayen nyo kanen an! Dili kanen an dapat mabui!” ²³Gapadayon danen an ta pagsinggit daw palubbas danen iran na mga bayo daw papilak daw gasabwag danen an ta yab-ok naan ta apaw tak segeng gid iran na kagilek. ²⁴Pasugo ta kumander iya an na mga itlaw na paselleren Pablo i naan ta kampo daw kastiguon aged magsugid kanen i man-o tak gasinggit mga Judio an na kuntra ki kanen. ²⁵Piro, na Pablo i pagapos na paduppa aged kastiguon, gambal kanen i naan ta upisyal ta mga sundalo na gatindeg dani ki kanen, “Di’ ba dili tugot ta kasuguan ta gubirno ta Roma na kastiguon nyo isya an na banwaanen ta gubirno ta Roma na ula pa gani mlami daw may sala kanen an?”

²⁶Pagmati ta upisyal ta mga sundalo ta ambal ya Pablo, giling kanen an ta kumander daw gambal, “Ino buaten no? Yon na itlaw isya na banwaanen ta gubirno ta Roma!”

²⁷Dayon pailingan ta kumander Pablo i daw painsaan, “Sugiran a no! Isya ka na banwaanen ta gubirno ta Roma?” Sabat Pablo, “Ee.”

²⁸Kumander an gambal, “Isya a na banwaanen ta Roma paagi ta pagbayad ko ta bakod na kantidad.”

Pablo i gasabat, “Yaken i a banwaanen ta Roma alin pa ta pagtao ko.” ²⁹Pag-ambal Pablo, gatas dayon mga itlaw an na magkastigo inta ki kanen. Nadlek kumander an na nlanan din na Pablo i isya na banwaanen ta gubirno ta Roma tak pakadinaan din Pablo an.

³⁰Ta sunod na adlaw, tenged liag ta kumander na mlaman man-o tak paakusar ta mga Judio Pablo i, pabadbaran din Pablo i daw pasugo mga manugdumala na mga pari daw tanan na duma na mga mimbrow ta Sanedrin na magtipon danen an para magsapol. Na gatipon danen an, papatubang din Pablo i ki danen.

23 ¹Patan-aw gid Pablo mga mimbrow an ta Sanedrin daw ambal din ki danen, “Mga utod ko! Daw parti ta ake na kabui, limpyo ake na kunsinsya naan ta atubangan ta Dyos asta ta yi na adlaw.”

²Pag-ambal din, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari gasugo ta mga gatindeg dani ki Pablo na tampaen kanen an. ³Tapos tampa, gambal Pablo i ki Ananias, “Tampaen ka gid ta Dyos tak gapakuno-kuno ka nang na matareng ka, nyan pla tappaw nang gid imo na pagkamatareng! Gamungko ka dyan ta pag-usay ki yaken sunod ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises, piro pabuat no an na papatampa a no kuntra ta mga sugo!”

⁴Mga itlaw na dani ki Pablo gasaway ki kanen, “Ara! Nino ka imo a! Tened ta ambal no, painsultuan no pinakadatas na pari ta Dyos.”

⁵Pablo i gasabat, “Mga utod ko, ula a nalam na kanen pla pinakadatas na pari. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili kaw mag-ambal ta malain na kuntra ta gadumala ki kyo.’ ”⁸

⁶Na nakala Pablo na duma an ki danen na gatambong dya mga Saduseo daw duma an a mga Pariseo, pabakod din iya an na kagi na gambal ki danen, “Mga utod! Isya a man na Pariseo daw ake na alinan na kaapuan mga Pariseo man. Anen a di anduni ta pausayan i teneged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.”

⁷Pag-ambal din parti ta pagbannaw, mga Pariseo an daw mga Saduseo gaumpisa ta pagdiskasay daw gatenga-tenga mga mimbros an ta Sanedrin ⁸tak gambal mga Saduseo an na ula pagbannaw ta mga patay daw ula man mga angil daw mga ispiritu, piro mga Pariseo an a gapati na may anen tan tanan. ⁹Ta iran na pagdiskasay, gadugang pa gid iran na pagsinggitay. Mga Pariseo an na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gatindeg daw gasinggit na kuntra gid ta mga gaakusar ki Pablo. Ambal danen, “Ula kay may nakita na sala ta yi na itlaw! Basi daw may gambal ki kanen na isya na ispiritu o isya na angil!” ¹⁰Gadugang pa gid pagdiskasay an danen asta na nadlek kumander an tak basi ganit-ganiten danen Pablo i. Tened adlek kanen an daw ino matabo ki Pablo, pasugo din iya an na mga sundalo na magpatengnga ki danen daw kamangen Pablo i daw dleen naan ta selled ta kampo.

¹¹Sunod na kilem, Ginuo Jesus gapakita na gatindeg tengged ki Pablo daw gambal, “Biskegen no nakem no an. Paryo ta imo na pagpamatuod parti ki yaken unti ta Jerusalem i, magpamatuod ka man naan ta syudad Roma tak pagbeet ko.”

Pagplano Ta Pagpatay Ki Pablo

¹²Na sellem en, may mga Judio na gatipon daw gaplano ta iran na malain na buaten kuntra ki Pablo. Ganumpa danen an na dili magkaan daw mag-inem asta na Pablo an mapatay danen. ¹³Subla kwarinta danen an na galabet. ¹⁴Pagtapos ta iran na pagtipon, giling danen an naan ta

---

§ 23:5 Exodo 22:28

mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio daw gambal, “Ganumpa kay na dili kay magkaan asta na mapatay nay Pablo an. ¹⁵Gani, daw pwidi, kyo daw duma man na mga mimbro ta Sanedrin magpadala kaw ta sulat naan ta kumander ya na Pablo an ipadala ki kyo unti daw magpakuno-kuno kaw na tuyo nyo an usisaen kanen an. Piro, patayen nay kanen an na ula pa kabot di.”

¹⁶Piro, gamangken Pablo na mama na bata ta utod din na bai kamati parti ta iran an na plano. Giling kanen an naan ta kampo daw pasugiran din Pablo i. ¹⁷Dayon paumaw Pablo isya ta mga upisyal ta mga sundalo daw ambal din, “Dleen no miron na i naan ta kumander tak may isugid kanen i.”

¹⁸Pagmati ta upisyal, padala din gamangken ya Pablo naan ta kumander daw ambal din, “Paumaw a ta priso ya na Pablo daw gapangabay na dleen ko yi na miron naan ki kaon tak may isugid kon kanen i.”

¹⁹Pagmati ta kumander, paibitan din lima ta gamangken an Pablo daw padala naan ta lugar na danen nang daw painsaan din, “Ino isugid no ki yaken?”

²⁰Gasabat batan-en an, “Gasugtanay mga Judio na kisyem pangabayen ka danen na ipadala Pablo ya naan ta Sanedrin. Magpakuno-kuno danen na iran an na tuyo usisaen ta miad Pablo ya. ²¹Piro, dili ka magpati ki danen tak may subla kwarinta na mga mama na abungan kanen ya naan ta dalan para patayen. Danen ya ganumpa na dili gid danen magkaan daw mag-inem asta na Pablo an mapatay danen. Anda en danen an daw gatagad nang en ta imo na sabat ta iran na pangabay.”

²²Gambal kumander i, “Dili ka gid mugid ta bisan kino na pasugiran a no.” Tapos ta iran na pag-isturyaay, papanaw din batan-en ya.

Pagdala Ki Pablo Naan Ki Gubirnadador Felix

²³Pag-alin ta gamangken Pablo, dayon paumaw ta kumander darwa din an na mga upisyal daw ambal din, “Mag-anda kaw ta darwa gatos na mga sundalo, sitinta na mga manugkabayo na mga sundalo daw darwa gatos na mga manugbangkaw na mga sundalo aged miling naan ta syudad Cesarea kani kilem ta mga tallo uras alin ta pagsalep ta adlaw. ²⁴Magdala kaw man ta mga kabayo para sakayan Pablo daw bantayan nyo gid kanen an aged dili maino asta na kalambot kaw ki Gubirnadador Felix.” ²⁵Pag-ambal ta kumander, gasulat dayon kanen an naan ta gubirnadador daw sulat an papadala paagi ta mga sundalo. Iling ti iya na sulat:

²⁶“Dungganen na Gubirnadador Felix,

Yaken Kumander Claudio Liasias na gapangamusta ki kaon. ²⁷Padakep ta mga Judio yi na itlaw na Pablo daw patayen man inta danen. Piro,

na nlanan ko na kanen an banwaanen ta gubirno ta Roma, yaken daw ake na mga sundalo pasalbar nay kanen an. ²⁸Tenged gusto ko gid mlaman daw ino akusar an danen na kuntra ki kanen, padala ko kanen an naan ta iran na Sanedrin. ²⁹Nlanan ko man na ula gid kanen an may nabuat na sala na dapat sintinsyaan ta kamatayen o prisuon. Iran an na mga akusar kuntra ki kanen parti nang gid ta iran na kasuguan. ³⁰Na pasugiran a na may mga Judio na gaplano ta pagpatay ki kanen, paisip ko na mas miad pa na ipadala ko kanen an naan ki kaon. Pambalan ko mga Judio an na dleen danen ki kaon iran an na mga akusar kuntra ki kanen. Unti nang en keteb ake i na sulat.”

³¹Patuman ta mga sundalo mga pasugo an ki danen. Ta yon man na kilem, pakamang danen Pablo i daw padala asta ta banwa na Antipatris. ³²Ta sunod na adlaw, mga manugkabayo na mga sundalo gapadayon ta pagduma ki Pablo miling ta syudad Cesarea, piro mga sundalo an na gapanaw nang gabalik naan ta iran na kampo. ³³Pag-abot ta mga manugkabayo na mga sundalo naan ta syudad Cesarea, paatag danen sulat an ki Gubirnadador Felix daw Pablo i paintriga ki kanen.

³⁴Pabasa ta Gubirnadador sulat an daw painsaan din Pablo i daw taga-indi kanen na prubinsya. Na nlanan din na Pablo i taga-Cilicia na prubinsya, ³⁵gambal kanen an, “Lagen ko imo an na kaso daw mag-abot en mga Judio na gaakusar ki kaon.” Dayon, gasugo kanen an na ibatang Pablo i naan ta palasyo Herodes daw pabantayan.

Pag-akusar Ki Pablo Naan Ta Atubangan Gubirnadador Felix

24 ¹Paglambay ta limma na adlaw alin ta pag-intriga ki Pablo naan ki Gubirnadador Felix, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari giling naan ta syudad Cesarea daw gakuyog man pila na mga gadumala ta mga Judio daw isya na abugado na ngaran din Tertulo. Danen an gatubang ki Gubirnadador Felix daw pasaysay danen iran an na mga akusasyon na kuntra ki Pablo. ²Na papatubang en Pablo i, Tertulo an gaumpisa ta pagsugid parti ki Pablo. Ambal din, “Dungganen na Gubirnadador! Tenged ta miad no na pagdumala, nalipay kay tak may kalineng naan ta ame na banwa daw tama mga nabuat no para ta kayaran nay na mga Judio. ³Gani, bakod gid ame na pagpasalamat ki kaon daw dili nay gid malipatan. ⁴Anduni, dili ko nang en palawigen ake i na ambal. Gapangabay a nang na daw maimo maski ta lipo nang na uras pamatian no ame i na sugid. ⁵Nlanan nay na prublima gid na itlaw ni. Kanen gaumpisa ta gamo naan ta mga Judio ta bilog na kalibutan daw kanen gadumala ta grupo ta mga itlaw na gasunod ta mga patudlo Jesus na Nazareno.^h

^h **24:5** Jesus gabakod naan ta banwa Nazaret na sakep ta prubinsya Galilea. Yon tenaan na kanen an paumaw na Nazareno.

⁶Pamansaan din man inta Timplo an, piro padakep nay kanen an. Paplano nay na sintinsyaan kanen an sunod ta ame na kasuguan,ⁱ ⁷piro kumander an na Lisias, gabot daw paagaw din ki kami Pablo an. ⁸Gambal Kumander Lisias ya ki kami na daw kino may akusasyon kuntra ki Pablo, kinanglan mag-iling ki kaon. Daw usisaen no yi na itlaw, mlaman no gid na matuod tanan an na mga pasugid nay na kuntra ki kanen.” ⁹Pagtapos ta ambal Tertulo, paugyunan ta mga Judio iya na mga akusar daw gambal danen an na tanan din na sugid matuod.

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Gubirnadador Felix

¹⁰Pablo i pasinyasan Gubirnadador Felix na kanen man en mag-ambal. Ambal Pablo, “Nalam a na lugay ka en na manug-ukom naan ta yi na lugar. Gani, kalipay ko ake an na pagdipindir ta ake na kaugalingen naan ta imo na atubangan. ¹¹Daw usisaen no, mlaman no na mga dusi nang pa na adlaw, gabot a naan ta Jerusalem aged magsimba naan ta Timplo. ¹²Mga gaakusar an ki yaken ula gid danen kakita ki yaken na gadiskas a naan ta bisan kino o gasegyet a ta mga itlaw na maggamo naan ta Timplo, naan ta mga balay tipunan daw naan man ta bisan indi na lugar ta syudad. ¹³Dili man danen mapamatuuran pasugid an danen kuntra ki yaken. ¹⁴Piro, yi paako ko naan ta atubangan no: Pasimba ko Dyos an ta ame na mga kaapuan paagi ta pagsunod ta mga patuuan ta Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus na ambal ta mga gaakusar ki yaken na dili kon matuod na tuuan. Piro, gapati a man ta tanan na naan ta Mga Sinulat Moises daw tanan man na naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita. ¹⁵Ake an na pagsalig ta Dyos paryo man ta pagsalig ta mga Judio na tanan an na mga patay bannawen ta Dyos, mga matareng man daw mga dili matareng. ¹⁶Tenged iling tan ake na pagpati, patingwaan ko gid na limpyo ake an na kunsinsya naan ta atubangan ta Dyos daw ta mga itlaw.”

¹⁷Ambal pa Pablo, “Tapos ta pila na mga taon na ula a naan ta Jerusalem, gabalik a dya ta pagdala ta kwarta na itabang naan ta ake na mga kasimanwa na Judio na mga imol daw gadala a man ta mga alad para ta Dyos. ¹⁸Na bag-o a nang tapos ta ame an na sunuran ta sirimunya ta pag-alad naan ta Timplo, naabutan a danen dya. Ula gid itlaw ta miad dya daw ula man gamo. ¹⁹Piro, may mga Judio na anen dya na naan alin ta prubinsya Asia. Danen ya mismo kakita an ki yaken naan ta Timplo. Danen inta mag-atubang ki kaon daw may isugid danen

---

ⁱ **24:6** Naan ta pila na kupyta ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula mga birsikulo umpisa ta uryan na parti ta birsikulo sais asta ta una na parti ta birsikulo utso.

kuntra ki yaken. ²⁰Daw dili danen ya mag-atubang ki kaon, mga itlaw an na naan di anduni dapat ambalen nang an danen daw ino iran na nakita na sala ki yaken na tenaan na pausisa a naan ta atubangan ta Sanedrin. ²¹Piro, ula danen duma na iakusar ki yaken daw dili, na gatindeg a naan ta atubangan danen, pasinggig ko, ‘Pausisa a nyo anduni ta pausayan i tenged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.’ ”

²²Gubirnadador Felix nlanan din gid parti an ta mga papatian ta Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. Ambal din, “Asikasuon ko yi na kaso daw mabot en Kumander Lisias.” Pagtapos ta ambal Felix, pauntat din iran na pag-usay. ²³Pasugo din upisyal ya ta mga sundalo na bantayan gid Pablo an, piro tagan man kanen an ta kunswilo daw tugutan iya an na mga arey ta pag-atag ki kanen ta iya na mga kinanglanan.

Pag-atubang Pablo Naan Ki Gubirnadador Felix Daw Drusila

²⁴Paglambay ta pila na mga adlaw, giling Felix i naan ta usayan duma ki Drusila na iya na sawa na isya man na Judio. Pablo i papatubang ki Felix daw gamati Felix an ta pagsaysay Pablo parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo. ²⁵Piro, na gambal en Pablo i parti ta matareng na pangabui daw parti ta pagpegeng ta kaugalingen aged dili magbuat ta sala daw parti man ta mabot na adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw, nadlek Felix an daw gambal kanen an, “Ta en! Unsan nang anay keteb! Pwidi ka en manaw! Umawen ko nang isab kaon yan daw may timpo eman.” ²⁶Ta pag-ambal din, gusto din na Pablo i magtanyag ki kanen ta kwarta aged librien din Pablo i. Yon na paumaw din Pablo i pirmi na mag-ambal ki kanen.

²⁷Paglambay ta darwa na taon, Felix ya pasilian ki Porcio Festo na gubirnadador. Tenged na gusto Felix na mapaburan kanen an ta mga Judio, papay-an din nang Pablo i na ula din papagwaa naan ta prisuan.

Pagdangep Pablo Naan Ta Pangulo Ta Gubirno Ta Roma

25 ¹Paglambay ta tallo na adlaw alin ta pag-abot Gubirnadador Festo naan ta prubinsya Judea aged mag-umpisa ta iya na pagdumala, giling kanen an naan ta Jerusalem alin ta syudad Cesarea. ²Naan dya, mga manugdumala na mga pari daw mga Judio na may datas na katengdanan gasugid ki kanen ta mga akusar danen kuntra ki Pablo. ³Gapangabay danen ki Festo na tagan danen an ta pabor na ipadala din Pablo i naan ta Jerusalem. Piro, iran an na plano, abungan danen Pablo i naan ta dalan daw patayen. ⁴Sabat Festo, “Naan nang ta Cesarea papriso Pablo ya daw malik a man dya ta pila nang na mga adlaw. ⁵Pakuyugon nyo ki yaken mga manugdumala nyo an na miling naan ta Cesarea. Daw naan danen an dya, kanen an akusaran danen daw may malain gid man na nabuat.”

⁶Festo an gatinir pa naan ta Jerusalem ta subla isya duminggo bag-o kanen malik naan ta Cesarea. Sunod na adlaw ta iya na pagbalik, gapungko kanen an naan ta kurti daw gasugo na paatubangen Pablo an naan ki kanen. ⁷Na papatubang Pablo an, palibutan kanen an ta mga Judio na naan alin ta Jerusalem daw tama iran na mga akusar ki kanen na mabeg-at na mga sugid na dili gani danen mapamatuuran. ⁸Piro, padipindiran Pablo iya an na kaugalingen. Ambal din, “Ula a may nabuat na malain kuntra ta Mga Sinulat Moises daw ta Timplo daw ta pangulo ta Roma.”

⁹Piro, gusto Festo na madayaran mga Judio an ki kanen. Yon na gainsa kanen an ki Pablo, “Gusto no na miling naan ta Jerusalem daw unso ko usayen imo an na kaso?”

¹⁰Pablo i gasabat, “Naan a unti ta atubangan i ta kurti na iya gid ta pangulo ta Roma daw dapat unti a usayen. Nlaman no na ula a may nabuat na malain kuntra ta mga Judio. ¹¹Daw kasala a gid man daw gusto no na silutan a ta kamatayen, batunon ko. Piro, daw ula kamatuuran mga sugid an danen kuntra ki yaken, dili a dapat intriga ki danen. Gani, magdangep a nang en ta pangulo ta Roma aged kanen nang mag-usay ta ake na kaso!”

¹²Pagtapos ta sapol Festo naan ta iya na mga tagalaygay, gambal kanen an ki Pablo, “Tenged na gadangep ka naan ta pangulo ta Roma, naan ko dya kaon yan ipadala!”

Pag-atubang Pablo Naan Ki Danen Ari Agripa Daw Bernice

¹³Paglambay ta pila na mga adlaw, Ari Agripa an^j daw Bernice na mangngod din gabot naan ta Cesarea aged mag-atag danen ta miad na pag-abot ki Festo. ¹⁴Na gatinir danen an dya ta tama na mga adlaw, pasaysay Festo naan ki Ari Agripa kaso an Pablo. Ambal Festo, “May isya di na priso na pabilin kan-o Felix. ¹⁵Na giling a ta Jerusalem, mga manugdumala an na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gapangabay ki yaken na sintinsyaan ko kanen an. ¹⁶Piro, gambal a ki danen na dili kaugalian ta mga Romanen pagsilot an naan ta bisan kino na kanen an daw mga gaakusar an ki kanen ula pa gaatubangay aged matagan kanen an ta uras ta pagdipindir ta iya na kaugalingen kuntra ta paakusar ki kanen. ¹⁷Ta pag-abot ta mga manugdumala di, ula a gasayang ta uras daw ta sunod gid na adlaw ta iran na pag-abot, gapungko a naan ta kurti daw papaumaw ko itaw na Pablo. ¹⁸Salig ko gabuat kanen an ta segeng na sala. Piro, na gatindeg mga Judio an na

---

^j 25:13 Ari Agripa na pasambit naan ta birsikulo trisi ari na paumaw man na *Herodes Agripa II*. Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Agripa II* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes*.

gasugid kuntra ki kanen, ula man pla danen an may isugid parti ta mga malain kon na pabuat din. ¹⁹Gagilek nang danen an daw gadiskasay ki kanen parti ta bag-o na patudlo din na dili danen mabaton daw parti man ta isya na mama na napatay na ngaran din Jesus na ambal Pablo bui kanen ya. ²⁰Ula a nalam daw ino ake na buaten parti ta yi na kaso. Gani, painsaan ko Pablo an daw gusto din na miling naan ta Jerusalem daw naan ko dya usayen iya an na kaso. ²¹Piro, gambal kanen an na idangep din iya na kaso naan ta pangulo ta Roma aged pangulo an ta Roma mismo mag-usay an. Gani, pasugo ko na pabantayan gid Pablo an asta na mapadala ko kanen an dya.”

²²Pagmati Agripa, ambal din ki Festo, “Gusto ko gid mamatian yi na itlaw.”

Sabat Festo, “Sigi, kisyem mamatian no kanen an.”

²³Sunod na adlaw, gaselled Ari Agripa daw Bernice naan ta kurti na may bakod na pagdayaw ki danen. Gaprusion man na gaselled mga upisyal ta mga sundalo daw kala na mga mama naan ta syudad Cesarea. Pagselled danen, gasugo Festo an na paselleren Pablo an. ²⁴Na kaselled en Pablo an, gambal Festo an, “Ari Agripa, daw kyo tanan na anen di! Tan-awen nyo yi na mama! Tanan na mga Judio unti ta Cesarea i daw naan man ta Jerusalem gasugid ki yaken parti ki kanen. Gasinggit danen an na yi na mama dapat patayen. ²⁵Ula a may nakita na malain na pabuat ta yi na itlaw na kanen an dapat silutan ta kamatayen. Piro, tenged na gadangep kanen an naan ta pangulo ta Roma, gadisisyon a na ipadala ko kanen an dya. ²⁶Piro, dili ko mlaman daw ino dapat ko isulat naan ta pangulo ta Roma parti ki kanen. Gani, patubang ko kanen i naan ki kyo daw labi en gid ki kaon, Ari Agripa, aged daw matapos ko maimbistigar iya an na kaso, may isulat a ²⁷tak dili man bagay na ipadala ko isya an na priso na ula pa gani may nasulat parti ta mga akusar kuntra ki kanen.”

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Ari Agripa

26 ¹Gambal Ari Agripa i ki Pablo, “Sigi, pwidi ka en mag-ambal ta pagdipindir ta imo na kaugalingen.” Pag-ambal Ari Agripa na pwidi Pablo an mag-ambal, gasinyas Pablo an na kanen an mambal en daw gaumpisa kanen an ta iya na pagdipindir. Ambal din, ²“Dungganen na Ari Agripa! Anduni, miad gid na kadipindir a ta ake na kaugalingen naan ki kaon parti ta tanan na mga sugid ta mga Judio kuntra ki yaken, ³labi en gid tak nlaman no tanan na mga kaugalian daw mga padiskasan ta mga Judio. Gani, gapangabay a na daw maimo, pamatian a no anay.

⁴“Nlaman ta tanan na mga Judio daw ino ake na kabui daw batasan alin na sise a pa asta anduni bisan naan a ta ake na kaugalingen na banwa daw naan man ta Jerusalem. ⁵Kala a danen alin pa kan-o. Daw

gusto danen magsugid ta matuod, danen mismo magpamatuod na alin pa ta una, nangabui a bilang isya na mimbrow ta Pariseo na grupo ta mga Judio na iran na pagtuman ta ame na tuwan pinakaistrikto. ⁶Anduni, paakusar a tak gasalig a ta pangako ta Dyos naan ta ate na mga kaapuan na may ipadala kanen na Manluluwas. ⁷Yon man na pangako papaabot alin pa sa ta dusi na grupo ta mga linai Israel. Tenged ta iran na paglaem na matuman pangako ya ta Dyos ki danen, pasimba ta mga Judio Dyos an adlaw daw kilem. Anduni, paakusar a ta mga Judio, Ari Agripa, tak gasalig a man na matuman yon man na pangako! ⁸Man-o tak duma ki kyo na mga Judio dili kaw magpati na masarangan ta Dyos na bannawen din mga napatay?

⁹“Salig ko man kan-o na dapat ko imuon ake an na masarangan ta pagkuntra ta mga gatuw ki Jesus na taga-Nazaret. ¹⁰Yon pabuat ko naan ta Jerusalem. Tama na mga itaw na iya ta Dyos papriso ko paagi ta uturidad na paatag ki yaken ta mga manugdumala na mga pari. Na mga gatuw an ki Jesus pasintinsyaan ta mga Judio ta kamatayen, gakupurmi a man. ¹¹Tama na bisis giling a naan ta mga balay tipunan daw pasilutan ko mga gatuw na maabutan ko dya daw papangitaan ko man ta paagi na danen an mag-insulto ta ngaran Jesus. Ta subla ko na kagilek ki danen, kalambot a ta madyo na mga lugar ta pagpangabot ki danen.”

Pagsugid Pablo Parti Ta Iya Na Pagtuw Ki Jesus

¹²Gapadayon Pablo ta ambal ki Ari Agripa, “Tuyo ko na giling a naan ta Damasco na dala ko mga sulat an alin ta mga manugdumala na mga pari aged pangabuton ko mga gatuw dya. Yo na mga sulat na dala ko gaatag ki yaken ta uturidad daw may ambal man daw ino ake na buaten kuntra ki danen. ¹³Ugto-adlaw gid nya, Ari Agripa, na gabyai a kan-o. Nali nang yaken daw mga duma ko nasilakan ta sikad pawa na naan alin ta langit na pawa an mas pa ta adlaw. ¹⁴Natumba kay tanan naan ta basak daw may namatian a na gambal naan ta Hebreo na linggwai, ‘Saulo! Saulo! Man-o tak papangabot a no? Na pakuntra no ake na kabebet-en, pasilutan no nang imo na kaugalingen paryo ta baka na gabatok ta gusto ta manug-arado daw iya na pagbatok tenaan na kanen an sakiten.’ ¹⁵Gainsa a, ‘Sir, kino ka?’ Gasabat Ginuo an, ‘Yaken Jesus na papangabot no. ¹⁶Mangon ka! Gapakita a ki kaon tak papili ta kaw para magsirbi ki yaken daw magpamatuod ta imo i na nakita anduni daw ta mga ipakita ko pa ki kaon. ¹⁷Ipadala ko kaon yan naan ta mga Judio daw ta mga dili-Judio daw librien ta kaw alin ta iran na mga malain na buaten ki kaon. ¹⁸Kaon magtudlo ki danen aged mabukasan iran an na isip para talikuran danen kadeleman an daw marani ta kapawa. Beet ambalen, talikuran danen pagpasakep an ki Satanas daw magpasakep ta Dyos aged mapatawad danen an ta iran na mga sala paagi ta iran na

pagtuo ki yaken daw maglabet man danen an naan ta mga itlaw na iya ta Dyos.' Iling tan ambal ta Ginuo ki yaken.

¹⁹“Gani, Ari Agripa, patuman ko gid ambal Jesus naan ta panan-awan na nakita ko naan alin ta langit. ²⁰Una, gawali a naan ta mga itlaw ta Damasco, sunod naan ta mga itlaw ta Jerusalem daw ta bilog na Judea. Gawali a man naan ta mga lugar ta mga dili-Judio. Gawali a na kinanglan magnelsel danen an daw dilian man iran na mga sala, marani ta Dyos daw ipakita danen iran na pagnelsel paagi ta miad na mga buat. ²¹Tenged ta ake na pagwali ta iling tan, padakep a ta mga Judio na naan a ta Timplo daw gatingwa danen an na patayen a. ²²Piro asta anduni, patabangan a ta Dyos. Gani, anen a di ta pagpamatuod naan ta tanan na mga itlaw, mga kebes man daw mga may datas na katengdanan. Ake i na paambal, yon man paambal ya Moises daw paambal man ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Danen an gambal ²³na Pinili an Ta Dyos Na Mag-ari maagian din gid segeng na kabellay daw patayen man. Ambal pa danen na kanen una na mabannaw aged magpapawa ta isip ta tanan na mga itlaw, mga Judio man daw mga dili-Judio, parti ta pagluwas ta Dyos ta mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala.”

²⁴Na gadipindir pa Pablo i ta iya na kaugalingen, gasinggit Festo an ki kanen, “Pablo, buang ka gid imo! Subla no an na alam gapabuang ki kaon!”

²⁵Sabat Pablo, “Dungganen na Festo, dili a buang. Matuod ake an na mga paambal daw usto ake na isip. ²⁶Nlaman gid Ari Agripa parti an ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na ake na pasugid. Yon na gambal a ki kanen na ula a adlek tak nlanan ko na namatian din parti ki Jesus tenged ula palikem natabo ya parti ki Jesus.” ²⁷Pagtapos Pablo ta ambal naan ki Festo, patubang Pablo Ari Agripa an daw gambal, “Dungganen na Ari Agripa, gapati ka ta pawali ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos? Sigurado a na gapati ka.”

²⁸Ambal Agripa ki Pablo, “Ta isip no dali a no nang maimo na Kristyano?”

²⁹Sabat Pablo, “Ta madali o ta malugay, gapangamuyo a ta Dyos na kaon yan daw tanan na mga itlaw na gamati ki yaken anduni magparyo inta ki yaken, piro simpri dili paryo ta ake na kaimtangan na pakadinaan a.”

³⁰Pagtapos ta ambal Pablo ki Ari Agripa, gatindeg Ari Agripa an daw Gubirnadador Festo daw Bernice daw tanan na mga gamungko na duma ki danen. ³¹Na gagwa en danen an, gaisturyaay danen an, “Ula may nabuat na malain yon na itlaw na dapat sintinsyaan kanen an ta kamatayen, daw dili man gani dapat na mapriso.” ³²Gambal Agripa an ki Festo, “Daw ula nang inta kanen an gadangep ta pangulo ta Roma, pwidi en inta kanen an buy-an.”

Pagdala Ki Pablo Naan Ta Roma

27 ¹Abot adlaw na marga kay tak gadisisyon Gubirnadador Festo na ipadala Pablo i naan ta syudad Roma na sakep ta Italia. Pablo i daw duma pa na mga napriso paintriga naan ta isya na upisyal ta mga sundalo na ngaran din Julio. Kanen an kumander ta mga sundalo na paumaw na Batalyon Na Pataa Ta Tanan. ²Gasakay kay ta bakod na sakayan na di-layag na naan alin ta Adrumentina na magbyai na miling ta mga dungkaan na pantalan naan ta prubinsya Asia. Galarga kay alin ta pantalan Cesarea. Gakuyog man Aristarco an na isya na taga-Tesalonica na isya na syudad naan ta prubinsya Macedonia. ³Sunod na adlaw, gadungka kay naan ta banwa Sidon. Dayad gid pagtratar an Julio ki Pablo daw patugutan din Pablo i na magbisita ta iya na mga arey dya aged kanen an matagan danen ta iya na mga kinanglanan. ⁴Alin dya gadayon kay ta ame na pagbyai. Tenged sikad gid pelles angin an, galayag kay naan ta liyo ta pulo Cipre tak naan dya dili bansada angin an. ⁵Galakted kay ta dagat alin ta mga prubinsya Cilicia daw Pamfilia daw gadungka kay naan ta banwa na Mira na sakep ta prubinsya Licia. ⁶Naan dya, nakita Julio bakod na sakayan na di-layag na naan alin ta syudad Alejandria na sakep ta Egipto na magbyai munta ta lugar na Italia daw gasalyo kay dya.

⁷Tama na mga adlaw ame na pagbyai tak luya nang lagan ta ame na sakayan tenged ta pelles na angin daw nakulian gid kami i bag-o kay kabot naan ta dani ta banwa na Gnido. Tenged sungsong angin an, dili kay kadiritso ta ame na puntaan. Galiid kay naan ta pulo na Creta na gapaliped ta angin daw galayag kay na galambay naan ta Dawisan Salmon. ⁸Nakulian kay na gaubay naan ta baybayen asta na kaabot kay naan ta lugar na paumaw na Dayad Na Dungkaan na dani ta banwa Lasea.

⁹Galugay kay naan ta Dayad Na Dungkaan asta na natapos en Adlaw Ta Pagpwasa^k daw naabutan kay en ta timpo na dilikado en magbyai tak timpo en ta pelles. Gambal Pablo i naan ta mga ittaw, ¹⁰“Mga arey, napanilagan ko na dilikado en daw magdiritso ki pa. Dili nang mga pangarga daw sakayan i marwad basi asta ate i na kabui marwad man.” ¹¹Piro, Julio an ula gapati ta paambal Pablo tak naan kanen gapati ta paambal ta kapitan daw ta tag-iya ta sakayan. ¹²Tenged dili dayad na magpabilin kay naan ta dungkaan ya ta timpo ta pelles, katamaan ta ame

^k 27:9 *Adlaw Ta Pagpwasa* ispisyal na adlaw na pasilibrar ta mga Judio kada taon naan ta bulan na Siptimbri o Uktubri. Naan ta Adlaw Ta Pagpwasa, mangamuyo danen naan ta Dyos na magpatawad kanen ki danen ta iran na mga sala. Siptimbri daw Uktubri kaumpisaan man ta timpo na dilikado magbyai naan ta Dagat Mediteraneo.

na mga duma miag na magsalyo kay daw tingwaen gid na makalambot naan ta banwa Fenice na isya man na dungkaan naan ta pulo Creta na naan gatubang ta laga daw bagat. Naan kay dya pwidi magpalipas asta na matapos timpo ta pelles.

Pag-abot Ta Bagyo

¹³Na gadepey-depey bagat na angin, gadisisyon mga gadala ta sakayan na magpadayon ta iran na plano na munta naan ta Fenice. Pabatak danen angkla an ta sakayan nay daw galayag kay na galiid naan ta Creta. ¹⁴Piro, ula nang lugay gaunos en angin an na mian na naan alin ta pulo. ¹⁵Nasintro gid ta angin sakayan an daw tenged dili kay makaabanti, gapaanod-anod kay nang en daw indi kay dleen ta angin. ¹⁶Na gaagi kay naan dapit ta bagat ta sise na pulo na Cauda, kapaliped kay dya. Pabatak nay buti an daw pagaid aged dili maino bisan pa na nabellayan kay. ¹⁷Pagtapos ta paggaid ta mga mama ta buti, pableberan danen ta miad sakayan an ta mga baal na kalat. Nadlek danen na basi masarpa sakayan an daw mawasak naan ta mga blunbon na dani ta baybayen ta lugar na Sirtis. Yon na paaryaan danen mga layag an daw gapaanod-anod nang en. ¹⁸Na sigi pa gid biskeg bagyo an, sunod na adlaw, papilak danen naan ta dagat mga kargaminto ya. ¹⁹Sunod pa gid na adlaw, papilak man danen mga gamit an ta sakayan. ²⁰Mga pila gid adlaw, ula nay nakita adlaw an daw mga bituon daw gapadayon pa gid pag-eyep an ta biskeg na angin. Ta uryan, narwaran kay en ta paglaem na malibri pa.

²¹Tenged lugay en na ula kakaan mga ittaw an, gambal Pablo i ki danen, “Mga arey! Daw gapati kaw nang inta ki yaken na dili ki dapat mag-alin naan ta Creta, ula inta natabo yi na mga kabellay daw ula man may mga narwad. ²²Piro anduni, gapangabay a na dili kaw magpakulba daw madlek! Ula bisan isya ki kiten mapatay, piro sakayan nang magubba ²³tak kabii kilem, may gapakita ki yaken na angil ta ake na Dyos na gatag-iya ki yaken daw ake na pasirbian. ²⁴Gambal angil an ki yaken, ‘Pablo, dili ka madlek! Dili ka mapatay tak naan ta plano ta Dyos na magtubang ka ta pangulo ta Roma. Tenged sikad miad Dyos an ki kaon, tanan na mga duma no ta pagbyai librien din man.’ ²⁵Gani mga arey, magpakaiseg kaw tak gasalig a ta Dyos na matuman iya an na paambal ki yaken. ²⁶Piro, mabara ki nang naan ta baybayen ta isya na pulo.”

²⁷Ta pangkaturi na kilem ta ame na pag-anod naan ta Dagat Adria, mga tenga kilem, namasman ta mga gurmiti na dani kay nang en ta baybay. ²⁸Paulog danen kalat an na may bato na pameg-at daw nlaman danen na dagat an may kadalemen na binti duppa. Ta uryan, pasukol isab danen daw nlaman danen na dagat an may kadalemen nang en na kinsi duppa. ²⁹Nadlek danen an na mapilpil sakayan an naan ta mga bato, yon na paulog danen

appat an na mga angkla naan ta ulin daw gapangamuyo danen na inta magadlaw en. ³⁰Mga gurmiti an gatingwa inta na malin naan ta sakayan daw dilian. Patunton danen buti an naan ta dagat daw gapakuno-kuno na danen an mag-ulog ta mga angkla naan ta dulong. Gatingwa inta na malin naan ta sakayan daw dilian, ³¹piro Pablo i gambal ki Kumander Julio daw ta mga sundalo, “Daw dili magpabilin mga gurmiti an naan ta sakayan, ula kaw paglaem na makalambot naan ta baybay.” ³²Tenged ta ambal Pablo, pautod ta mga sundalo mga kalat an na naigot naan ta buti daw pabuy-an na manod.

³³Na dali nang en madlaw, gapangabay Pablo i na magkaan danen an tanan. Gambal kanen an, “Darwa en duminggo na gapaabot kaw na maglinaw daw ula kaw gid kakaan. ³⁴Gani, gapangabay a ki kyo na maan kaw maskin tise nang tak kinanglan nyo gid aged magbiskeg inyo na lawa. Ula may marwad ki kyo, bisan isya nang na naet ta inyo na buok.” ³⁵Pag-ambal Pablo, gakamang kanen an ta tinapay daw naan ta atubangan ta tanan gapasalamat ta Dyos. Tapos ta iya na pangamuyo, pabiak din tinapay an daw maan. ³⁶Gabalik iran an na paglaem daw danen an tanan gakaan. ³⁷Mga dos sintos sitintay-sais kay tanan na mga gasakay. ³⁸Na nabusog en danen an, paulog danen naan ta dagat iran an na mga dala na trigo aged maggaan pa gid sakayan an.

Pagsanglad Ta Sakayan Naan Ta Blunbon

³⁹Na sellem en, ula nakala ta mga gasakay daw indi en na baybay danen an, piro nabantaw danen isya na leek na may baybay daw gaplano danen an na naan nang dya ibara sakayan an. ⁴⁰Patabtab danen mga kalat an na gaanget naan ta mga angkla daw pabilin nang en mga angkla ya naan ta dagat daw pabadbad danen mga kalat an na angetan ta timon. Paisa dayon danen layag an na trangkiti aged eyepan danen an ta angin na munta ta baybayen. ⁴¹Piro, nasanglad sakayan an naan ta blunbon daw nabara gid. Nadessek dulong an ta sakayan daw dili gid makaalin. Nawasak ulin an tenged ta biskeg na paglampes ta mga baled.

⁴²Patayen inta ta mga sundalo tanan an na mga priso aged dili danen an makaluoy pailis daw makapuga. ⁴³Piro, mga sundalo an papenggan Kumander Julio tak gusto din na luwasen Pablo an ta kamatayen. Pasugo din na tanan an na nalam magluoy dapat mugpa ta dagat daw magpailis. ⁴⁴Magsunod man mga nabilin an na mga itlaw na dili malam magluoy. Pasugo Julio na mamang danen ta mga tapi o daw ino pa na mga parti ta sakayan na galuttaw para kappitan miling ta ilis. Ta iling tan nakalambot kay tanan naan ta ilis na ula kay naino.

Mga Inagian Pablo Naan Ta Pulo Malta

28 ¹Na naan kay en ta takas na nalibri kay ta kamatayen naan ta dagat, nlaman nay na yi na pulo paumaw na Malta. ²Miad

mga itlaw an na naan dya daw dayad man pagbaton danen ki kami. Tenged gaumpisa na gauran daw natignawan kay, gadabok danen ta apoy. ³Gatipon Pablo i ta kaoy daw pasunggan din naan ta apoy. Tenged ta kadangga, may bekkessan na gagwa daw pakagat lima an Pablo. ⁴Na nakita ta mga itlaw na taga-pulo na bekkessan an gabingbiling naan ta lima Pablo, gaisturyaay danen an, “Manugpatay taan yi na itlaw. Maskin nalibri kanen an ta kamatayen naan ta dagat, dili kanen tugutan ta dyusa an na Ustisya na mabui kanen an.” ⁵Piro, pawaslik nang Pablo bekkessan an naan ta apoy daw ula man kanen an naino. ⁶Gapaabot-abot danen an na mubbag lima an Pablo daw dili gani, nali nang kanen an matumba daw mapatay. Piro, lugay en iran an na pagtagad daw ula man gyapon may nakita danen an na malain na natabo ki Pablo. Tenged ula may natabo ki kanen, gaisab iran an na isip daw ambal danen, “Kanen an isya na dyos!”

⁷Dani nang ta lugar na naan dya danen gadabok ta apoy, may mga basak na iya ta manugdumala ta pulo na ngaran din Publio. Pabaton kay din ta dayad bilang iya na mga bisita ta tallo na adlaw. ⁸Natabuan man na amay an Publio gamasakit. May dangga kanen an daw gadisintirya. Gaselled Pablo i naan ta kwarto amay Publio daw gapangamuyo. Dayon patungtong Pablo iya na mga lima naan ta amay Publio daw paayad din. ⁹Tenged ta pabuat Pablo na naayad amay Publio, tanan na mga itlaw naan ta pulo ya na may masakit, giling ki Pablo daw paayad din man danen an.

¹⁰⁻¹¹Gatinir kay dya ta tallo bulan daw mga taga-pulo tama iran na mga atag ki kami. Na magbyai kay en, padalaan kay danen naan ta sakayan ta ame na mga balon para ta ame na pagbyai. Gasakay kay ta isya na sakayan na naan galin ta Alejandria na gapalimbeng naan ta pulo ta timpo ta pelles. Naan ta dulong may ribulto na sura ta kapid na dyos ta mga Griego.

Pag-alin Pablo Ta Malta Munta Ta Roma

¹²Ta pagbyai nay alin ta pulo Malta na munta ta Roma, gadungka kay naan ta Siracusa daw gatinir kay dya ta tallo adlaw. ¹³Alin dya, gabyai kay daw gadungka naan ta Regio. Ta sunod na adlaw, gaeyep angin an na bagat daw ta kadarwa na adlaw gabot kay naan ta dungkaan ta Puteoli. ¹⁴Naan dya, may naisturya kay na mga gatuo ki Jesus daw gapangabay danen ki kami na magtinitir kay ki danen ta isya duminggo. Tapos ta mga pitto na adlaw na naan kay dya, gadiritso kay munta ta Roma. ¹⁵Na namatian ta mga gatuo dya na miling kay naan ta Roma, giling danen an asta ta darwa na banwa na paumaw na Foro Appio daw Tres Tavernas para sugaten kay. Na nakita Pablo danen an, gapasalamat kanen an ta Dyos daw gabisgeg man iya na nakem.

Mga Inagian Pablo Naan Ta Roma

¹⁶Ta pag-abot nay naan ta Roma, paintriga mga priso an naan ta kumander ta mga sundalo dya, piro patugutan Pablo i ta pag-istar bisan indi gusto din na may isya na sundalo na magbantay ki kanen.

¹⁷Paglambay ta tallo na adlaw, paumaw Pablo mga manugdumala an ta mga Judio na anen ta Roma. Pagtipon danen, gambal kanen an ki danen, “Mga kasimanwa ko na mga Judio! Maskin pa na ula a may naimo na kuntra ta ate na mga kasimanwa o kuntra ta mga kaugalian ta ate na mga kaapuan, papriso a naan ta Jerusalem daw paintriga naan ta mga Romanen. ¹⁸Pagtapos ta pag-usisa danen ki yaken, gusto danen na buy-an a inta tak nlanan danen na ula a may nabuat na malain na dapat a sintinsyaan ta kamatayen. ¹⁹Piro, na dili miag mga Judio an na buy-an a, napilitan a ta pagdangep naan ta pangulo ta Roma, bisan pa na ula a may iambal na kuntra ta ake na mga kasimanwa. ²⁰Yi tenaan na papaumaw ko kyo yan: Liag ko na magkitaay ki daw mag-isturyaay aged mlaman nyo na yaken i pakadinaan tenged ta ake na pagsalig naan ta itlaw na papaabot ta na mga linai Israel.”

²¹Gasabat danen an ki Pablo, “Ula kay kabaton ta mga sulat na alin ta Judea parti ki kaon. Ula man may mga utod na gabot di na may dala na mga balita daw malain na ambal kuntra ki kaon. ²²Piro, liag nay matian daw ino naan ta imo an na isip tak nlanan nay na bisan indi gambal mga itlaw kuntra ta inyo na grupo.”

²³Tenged gusto danen na mamati ki Pablo, gaplano danen an daw ino na adlaw danen an magtipon para ta pagmati ki kanen. Ta adlaw na paplano danen, sikad tama na mga itlaw gatipon naan ta balay na paistaran Pablo. Alin ta sellem asta ta kilem, pasaysay din ki danen parti an ta pagdumala ta Dyos. Paprusigiran din gid na ipaintindi ki danen parti ki Jesus paagi ta paggamit din ta Mga Sinulat Moises daw ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita. ²⁴May anen ki danen na gatuo tenged ta iya an na paambal, piro duma an dili magtuo. ²⁵Tenged na duma an ki danen ula gaintindiy, gaumpisa na nanguli danen an. Piro, na ula pa danen an nanguli, Pablo i gasugid ki danen parti ta mga ula gapati ta iya na paambal, “Matuod gid paambal an ta Dyos Ispiritu Santo naan ta ate na mga kaapuan paagi ki Isaias na prupita, ²⁶Ilingan no mga linai Israel daw ambalan,

Maski mamati kaw pa ta miad daw magtan-aw,
dili kaw man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen.

²⁷Yi na mga itlaw, dessan iran na ulo.

Gapabengngel nang danen an daw gapabulag-bulag
aged paryo na ula danen an kakita, kamati daw kaintindi
tak basi daw maintindian danen,

magnysel daw marani ki yaken
daw patawaren ko danen an.’”^l

²⁸Ta katapusan, Pablo i gambal pa gid, “Gani, mga kasimanwa ko na mga Judio, sugiran ta kyo na miad an na balita parti daw ino paagi na mga itlaw an maluwas ta Dyos alin ta silot ta iran na mga sala napaabot din en naan ta mga dili-Judio daw sigurado gid na magpati gid danen an!”

²⁹Tapos ta ambal Pablo, guli mga Judio an na gadiskasay ta miad.^m

³⁰Ta darwa na taon, gaarkila Pablo i ta balay daw pabaton din na may kalipay tanan na mga itlaw na giling ki kanen. ³¹Ula kanen adlek na gawali kanen i parti ta pagdumala ta Dyos daw gatudlo man parti ki Ginuo Jesu-Cristo. Ta iya na pagwali daw pagtudlo naan ta mga itlaw, ula may gapegeng ki kanen.

---

^l 28:27 Isaias 6:9-10   ^m 28:29 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-nuibi.